

311241

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

Vol. 12
సంపుటము ౧౨

చెన్న పట్టణము 1925 వ సం॥ జూన్ నెల 20-వ తేది శనివారము
శ్రీ క్రోధననామ సంవత్సరము, శ్రేష్ఠమాస బహుళ చతుర్దశి ౧౪.

No. 69
సంచిక ౬౯

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

కొప్ప గొప్పవారిచే వేలకు వేలు యోగ్యతావత్తములు పొందియున్నది. పంచభాష పీఠి మాచి కొనిన మౌనముగలుగదు.

అమృతాంజనము నకలవిద నొప్పులకు నంజీవివంటిది

తలనొప్పుల మాన్పును, వాయువుబొట్ల బాపును,
పార్శవు నొప్పుల బారబోలును, పొట్లగొట్టును.
బొంతుల భేదించును వాపుల దూపుమాపును.
దగ్గును తగ్గించును దురదనుతొలగించును.

ఈమందును దుద్దగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి జేహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తీసివేసును.
జేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.

చక్క-నిడబ్బితో నహా సీసా 1-కి ర్వు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్వు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.

అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుకెట్టివీధి, మద్రాసు లేక, 109 పేరిరోడ్డు, ఫోర్ట్ బొంబాయి.

ఆంధ్రులకే

Last Few Copies of

"OTHELLO" Unveiled
"HAMLET" Unveiled

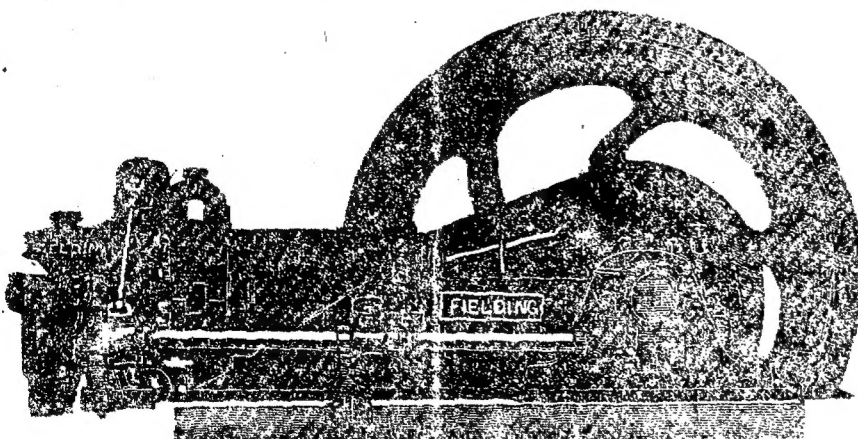
by the late Rentala Venkata Subba Row for Clearance price of Rupees three, Each Volume of about 700 pages available till the 15th of July or till stock permits.

Victoria Depot, Mylapore, Madras.

ప్రసిద్ధి కెక్కిన "ఫీల్డింగ్" వేటుంటు శమిడిశల్
క్లబ్ సారింగు క్రాడు ఆయిలు ఇంజను

STARTS IN TWO MINUTES FROM COLD

586

యీ యింజను నుమారు రెండే నిమిషములలో వేపరై జరు చల్లని స్థితిలో నుండగనే స్టార్టు
కాగలదు. యెటువంటి క్రాడు ఆయిలుతోనైనను అతిసంతృప్తికరముగా పనిచేయును. క్రాడు
ఆయిలు ఖర్చు బహు స్వల్పము. యీ యింజనును పడిపించుటకు యెక్కువ సామర్థ్యమును,
యెక్కువ అనుభవమును అవసరములేదు.

సార యెంటు:

టెర్రఫోన్
నెం 690 రు.

డి. యల్. శాస్త్రి ఆంధ్రులకో.,
12, తంబుకెట్టివీధి, మదరాసు.

పోస్టుబాక్సు
నెం 203 రు.

గాంధీదైవజ్ఞుడు

భర్తృన్యాయమైన 5 ప్రశ్నలువ్రాసి పంపినయెడల సరియగు
భావిఫలితమువ్రాసి పంపెదము. ప్రశ్న వ్రాయుకాలమును
విలాసమునకూడ తెలుపవలెను. 5 ప్రశ్నలకు ర్వు 1-0-0. నై
పతిప్రశ్నకు 0-4-0. (వి.పి. 1-4-0) ఒకసంవత్సరఫలమువ్రాయు.
5-0-0. ఆంజనేయశ్లోలిమాలయము, తిరు త్తణి, నిల్కూరుజిల్లా

ఆయుర్వేదావధ రత్నాకరమ్

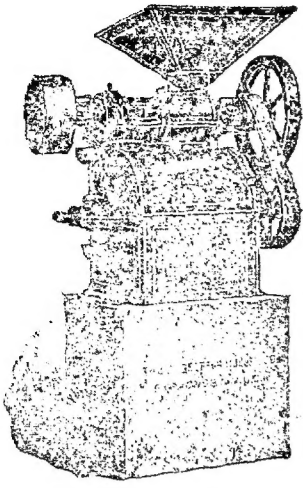
అపూర్వ ఆయుర్వేదగ్రంథము
కొద్దిగోజులుగలవలె 5-0-0
శ్రీపాద కృష్ణమూర్తిశాస్త్రి
ప్రిన్సిపాల్ అండు సీనియర్ డాక్టరు, బెజవాడ

శ్రీ క్రోధన జ్యోతిష మార్గదర్శిని

ఈపుస్తకమును చదివినచో ఎవరికియూ క్రోధన సం॥
రక్షణలో గణితముతో నిమిత్తములేకండా ప్రతిగంట, రోజు,
మాసము, చక్ర, సం॥ర ఫలితములు కాంక్షించు తెలిసికొనగలరు.
3500 పైల పోస్టేజీసహా 1-4-0 డబ్బము.
శ్రీరాంప్రసాద్ జ్యోతిషమందిరము,
భీమవరంపాడు, భీమవరంకాలూకా, కృష్ణాజిల్లా.

నన్నకమైన నగలుదొరకు స్థలము

ఈవద్ద వెండిగొంతులు, గిన్నెలు, తట్టలు,
కంఠములు, కూజాలు, బంగారెగాజులు, గొలు
ములు, చెయ్యిపట్టీగలు, బాగనత్తులు, చుక్కెలు,
నాగరలు, కామంతిపట్టీలు, కంపుజపట్టీలు,
మొ టీరకం పువ్వరంగము తోడులు, బంబుపో
గులు, బేసరీలు, క్లావసులు మున్నగువిదొరుకును
బయటివూరి ఆర్జునులు అతివాగ్ధక్తగా పంప
బడును. ఒకదఫా నూపుర్రొచ్చిన మానవ్యుకము
మీకు తెలియును.
సీమవెండికి, పవరంబంగారకు పూచీ విచ్చెనము.
తృప్తికరముగా లేనిచో వైకలువాపసిచ్చెదము.
బీచు వెంకటస్వామిశెట్టి
నగలవర్తకులు, కర్నూలు.

నిశ్చయమైన ఎంగిల్ బర్లు రైన్ మిల్ మెషిన్ రి

మార్కెట్లో నడుం మావద్దనుండు శ్రేష్ఠమైన ఎంగిల్ బర్లు రైసు హల్లరులు మాదిరియే అనేకము లున్నవి. అయితే మీరు ఆర్డరును పంపునప్పుడు నిశ్చయమైన ఎంగిల్ బర్లు మెషిన్ రి అని తెలుపుట మంచిది.

ఇవియే మొట్టమొదట తయారైనవి. వడ్లను త్వరలోను, మితఖర్చుతోనుదంచి బియ్యము చేయుటకు ఇవియే శ్రేష్ఠమైనవి.

ఎంగిల్ బర్లు హల్లరులు, మార్షల్ స్టీము యెంజినులు
ఒక టాకటికి తగినచేరిక గలది.

శ్రేష్ఠమైన ఆయిల్ ఎంజినులు కోరువారికి మా జ్లాక్ స్టోను యెంజినులను
సిపార్సు చేయుచున్నాము.

నిశ్చయమైన ఎంగిల్ బర్లు హల్లరులు షెల్లరులు.
నిశ్చయమైన ఎంగిల్ బర్లు విడిభాగములు.

నోట్ ఏజంట్లు అయిన మాచే నిర్వచేయబడియున్నవి.

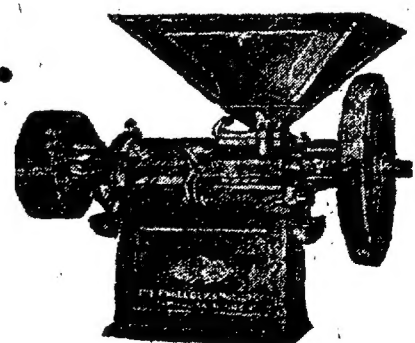
MARSHALL SONS & Co., (INDIA) Ltd.

ENGINEERS

9, Second Line Beach, Madras.

HEAD OFFICE,

99, Clive Street, Calcutta.

మద్రాసులో సోల్ ఏజంట్లు, మాస్సి ఆండుకో లిమిటెడ్, ఎంజనీర్లు, తపాల్ వెచ్చె నెం 60, మద్రాసు.

అంకితము

అంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వ ప్రకటన

ఈనెల 21 వ తేదీ సోమవారము సాయంత్రము 4-30 గంటలకు పై సమితిసమావేశము ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వ కార్యాలయమున శ్రీయుత దేశోద్ధారక కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు పంతులుగారి ఆధ్వర్యమున జరుగను. ఆంధ్రప్రదేశ్ విషయములు చర్చింపబడును.

- 1. ప్రస్తుతముజరుగుచున్న హిందీప్రచారము విషయమై యాలోచించుట.
2. సహాయముకొరకు వచ్చిన ఇతరప్రచారకుల దరఖాస్తులు.
3. ప్రచారముయొక్క భావికార్యక్రమము.

ఆదిమాంధ్ర వివాహముహూర్తవస్తువులూరు

ఈనెల 12 తేదీని యేలూరు పురపాలకవ్యవస్థాపక కలప కలసులును, కాసన నిర్వాహకభాగ్యమును, ఆదిమాంధ్ర కలసులును అగు మహారాజరాజశ్రీ సరాలతెట్టి దేవేంద్రుడుగారి యింట్లో తమమేనల్లుడు కండవెల్లి సింహాద్రిగారి వివాహమునకు సేనుకూడ ఆహ్వానింపబడితిని. ఇట్టి ఆదర్శకమగు వివాహము ఆదిమాంధ్రసంఘములో జరిగియుండ దని నా ఆనందమును వెల్లడించుచున్నాడను.

హిందూధర్మానుసారముగా వివాహము అయిదుదినములు మంగళకరముగను, జయప్రదముగను జరిగినది. సాధారణముగా ఆదిమాంధ్ర సంఘములో వివాహములందు మధ్యపానము మాంసాదులు ఉపయోగించుట వాడుక. అట్టి మూఢాచారములను వ్యధావ్యయములను తగ్గించి శుద్ధకాకావరములతో భోజనాదులు సిద్ధము చేయబడినవి. లగ్నము మొదలగు విధులు క్రాస్త్రయముక్తముగా జరుపబడినవి.

పెండ్లి నాలుగవనాడు ఊరేగింపుకై సిద్ధముచేయబడిన ముత్యాలపల్లకి అతిశృంగారముగను, మనోహరముగను అలంకరింపబడి, దంపతులిద్దరిని పల్లకిపై అధిష్టించి వివిధములగు గులతో, మతాభిషేకములను గుండు సామాగ్రికాల్పుచు, ఏలూరు పురమందు ముఖ్యమంత్రిపిల్లలగుండా వివాహముహూర్తవస్తు సాగుచుండగా పౌరులందరి హృదయములు మిక్కిలి ఆకర్షింపబడినవి.

ఆదిమాంధ్రులలో యిట్టి సంచలనము కలుగుటయు చాతుర్వర్ణ హిందువులవలె పెండ్లికార్యము సాగించుటయు, ముఖ్యముగా ముత్యాలపల్లకితో ఊరేగించుటయు, ఈమతన మార్పుచూడదలచినవారు స్వకలకులగు ఆదిమాంధ్రులును కలసి కుమారు పదిహేనువందల జనులతో ఊరేగింపు అతివైభవముగా రెండుగంటల రాత్రివరకు సాగినది.

ఆదిమాంధ్రులు యిక్కుముందు మంచి శుభాశుభకార్యములయందు మూఢాచారములు మాని గౌరవపథ్యులతో కార్యములు సాగింపగలరనుటకు యిందు మూలముగా ఆదిమాంధ్రసోదరులకు విన్నవించుచున్నాడను.

తాల్లూరి మునిస్వామి.
రాజమండ్రి.

రుక్మిణీ కుక్కరును

ఉపయోగించుటచే అందులో వంటచేయుటవలన ఆహారమునందుడు

పుష్టి

తగ్గదు. మిక్కిలి సులభముగాను మితవ్యముతోను, సౌకర్యముగాను అన్నముతో నాలుగైదు సాదకములును మిక్కిలి రుచికరముగా తయారుచేయవచ్చును.

- ధరలు
ఇద్దరికి సరిపోవురది 4 గురికి 6 గురికి 8 గురికి
రూ. 18. రూ. 22. రూ. 27. రూ. 38
కాశీకీ ప్రత్యేకాణ్ణి.
ప్రాచీనవిధానములగు పుస్తకము యినాముగా పంపబడును.
ఏజంట్లు కావలెను.
రుక్మిణీ కుక్కర్ కంపెనీ
19 పడమటి మాదా చర్మపిత్తి, రాయపురం మదరాసు.

గుత్తిఅదనపు పోలీసుదళము

రామేశ్వరరావుగారు ఆంధ్రప్రదేశ్ పోలీసుకమిటీ సభ్యులుగ నుండుట కంగీకరింపబడుట

కేశవపిల్ల రామేశ్వరరావుగారికి జరిగిన ఉత్తరప్రత్యుత్తరములు

దివానుబాదరు పి. కేశవపిల్లగారు మాకిట్లు వ్రాయుచున్నారు:-

గుత్తిలో ఆంధ్రప్రదేశ్ పోలీసుకమిటీ యొక్కటి ఏర్పరుపబడినది. ఈకమిటీకార్యదర్శి వై. కేశవపిల్లగారు, జి. రామేశ్వరరావుగారిని సభ్యులుగ నుండవలయునని కోరిరి.

కాసనసభయందు ఈజిల్లా ప్రతినిధియు హైకోర్టువకీలును అగు జి. రామేశ్వరరావుగారు ఈకమిటీయందుండుట కెంతమాత్రముఅంగీకరించలేదు. రామేశ్వరరావుగారు తన నిశ్చితాభిప్రాయమును వారాపత్రికలయందు ప్రకటింపవలెనని నన్ను కోరిరి. కావున ఈసందర్భమున నాకును వారికిని జరిగిన ఉత్తరప్రత్యుత్తరములకుడ ప్రకటించుచున్నాను. ఈశేఖలయందు రామేశ్వరరావుగారు నావిషయమై గలించిన ఆక్షేపణ లెంతవరకు సరియైనవో పాఠకులే నిర్ణయించుకొనగలరు.

రామేశ్వరరావుగారి లేఖ
ఆనందభవనము, ఆనంతపురం.

మకాం విడుదలార్థం, తే 17-8-25.

మిత్రులగు కేశవపిల్లగారికి.

మీరు 15వ తేదీ వ్రాసిన జాబుచేరినది. ప్రభుత్వమువారి ఉద్దేశమేమో తెలియుటలేదని ఆశ్చర్యమును నూచించుచున్నాను. నిరంకుశాధిపత్యమువారి చర్యలకు మనంబి ఆనుభవకాలులే ఆశ్చర్యము కనుపరచిన మావంటి అనుభవములేనివారి విషయము ఎట్లుండునో మీరే ఊహించుకొనవచ్చును. మీరు జిల్లామాజిస్ట్రేటుగారిలో కలసి ఈ విషయమై సంప్రర్థముగ మాట్లాడిన నమ్ముచున్నాను. నేను జూన్ 8 తేదీ వరకు ఇచ్చటనే యుండెదను. అటుపిమ్మట ఆనంతపురమునకు వచ్చి మీదర్శన మచేసికొనెదను. మీరు వ్రాసిన జాబు చూచినాను. ప్రభుత్వపు ప్రకటనలను చూచియున్నాను. మీరు నూచించు విధానము ప్రస్తుతము ఆనందమా యిరి సందేహించుచున్నాను. తిమ్మారెడ్డి చిన్నారప్ప రెడ్డి కక్షలపల్ల ప్రభుత్వము వారిందులకు పూనుకొనిరిని మీరు నమ్ముచున్నారా? ఇదే నిజమైనవో ప్రాతకాగల నట్లుండనిచ్చి ఈ రెండుకక్షలవారికిని రాజీతురుర్పుల సాధ్యముకాదు యిరి మిమ్ములకు ప్రశ్నించుచున్నాను. ఈ విషయమై ఎట్లుప్రవరింపవలసినది అవలంబించవలసిన కార్యక్రమము ప్రభుత్వమువారికి తెలిపవలసిన విషయములు మున్నగు విషయములు నాకేమి తెలియదు. నేను ఆనంతపురమునకు వచ్చినప్పుడు కలెక్టరు గారక్కడ యున్నవారిలోకలసి అన్ని విషయములు మాట్లాడ ప్రయత్నించెదను.

ఇట్లు
జి. రామేశ్వరరావు

* * *
జి. రామేశ్వరరావుగారు వ్రాసిన రెండవ జాబు

ఆనందభవనము, ఆనంతపురం, జూన్ 16 - 1925:-

మిత్రులగు కేశవపిల్లగారికి,

గుత్తిలో అదనపుపోలీసుదళము నుంచిన సందర్భమున మీరు ప్రారంభించిన ఆందోళనమును గమనించుచుంటిని. నేనీసందర్భమున ఎట్లు ప్రవర్తించుట ఉచితమో ఆలోచించుకొంటిని. ఆంధ్రప్రదేశ్ పోలీసుకమిటీయందు నన్నొకసభ్యునిగ మీరు చేర్చుకొనినట్లు వ్రాసినారు. ఈవిషయమై నాఅభిప్రాయములను మీకు తెలుపుట ఆవసరము. బ్రాహ్మణులకు ద్వేషించువారి సహాయమును పొందవలయునను ఉద్దేశముతో మీ రిది నాదమనంతయు సాంఘికభేదముల ననుసరించి ఏర్పడిన వివాదముగ మార్చినారు. మీరు మీ ఆనుచులు బ్రాహ్మణులను విధివిరామములేక తిట్టిపోయుచున్నారు. వారాపత్రికలకు మీరు వివాదమునారు వ్రాయుచున్న లేఖలయందును, ఉపన్యాసములందును బ్రాహ్మణులనుగూడ క్రుతిమించుచున్నది. ఇట్టి సందర్భములలో ఆత్మగౌరవముగల బ్రాహ్మణులెవ్వరు మీతో కలసి తనివేయవలరు. మీ అనుచరులు స్వరాజ్యవంపాద

ప్రయత్నములనే ఆక్షేపించుచున్నారు. అన్నిటికిని ఈప్రభుత్వమువారినే నమ్ముకొని యుండవలయునని మీ వాదమైయున్నది. వివిధసంఘములందును ఐకమత్య మేర్పడుటకై ప్రయత్నించుట భారతీయులకు నేను ప్రభుత్వసభ్యుమైయున్నది. నదుద్దేశపరులగు జాతీవాదులందరు వివిధసంఘములకు ఐకమత్య మేర్పడుటకై పాటుబడుచున్నారు. మీరు దేశపు అభివృద్ధికి భంగకరమున విధమున హిందువులలో ఒక తెగవారికిని మరియొక తెగవారికిని విభేదములను పెంపొందించుచున్నారని తిమ్మారెడ్డి చిన్నారప్పరెడ్డి కక్షలకు రాజీతురుర్పు విషయమై నేను మొదటిజాబులందు మీకు వ్రాసియుంటిని. ఈవిషయమై మీరు వ్రాసిన జాబులయందు ఎట్టి ప్రస్తావన గావించియుండలేదు. ఈ రెండుకక్షల విషయమై అన్ని సంగతులు వినియున్నాను. ఏకక్షి వారిపట్లకూడ నాకు కొంచెమైనను సానుభూతిలేదు. స్వరాజ్యము నాశించువాడ నగుటచే మీ ప్రయత్నములకు తోడ్పడజాలను. నన్ను అడుగకయే మీరు స్పష్టించిన ఆంధ్రప్రదేశ్ పోలీసుకమిటీయందునా పేరు చేర్చినందులకు చింతించుచున్నాను. కావున నాచేరును తీసివేయవలయుననియు, ఈకమిటీ సభ్యత్వమును నేను నిరాకరించిన విషయమును ప్రకటింప వలయుననియు కోరుచున్నాను.

ఇట్లు,
జి. రామేశ్వరరావు

కేశవపిల్లగారి ప్రత్యుత్తరము గుత్తి, జూన్ 17:- 1925

మిత్రులగు రామేశ్వరరావుగారికి.

మీరు నన్ను వ్రాసిన జాబు చేరినది. మీ జాబు నాకు విచారము ను కలుగజేసినది. గుత్తియందును చుట్టుప్రక్కలయందును మరికొన్ని గ్రామములందును అదనపు పోలీసుదళము నుంచుటకు ప్రభుత్వమువారు తీర్మానించిరి. ఉత్తరపులకు గావించిన అధికారము సమాపముననే మీరున్నను మీకివిషయమేమి తెలియదుకదా. ప్రభుత్వమువారి చర్యకు సాంఘికవిభేదములే కారణముని ఎవరో కొందరు చెప్పినందులకు మీరు ఇట్లు తీర్మానించికొనుట సరికాదు. ప్రస్తుతసమయమున మాకు తోడ్పడవలసినది మీరు తీర్మానించుకొని తెలిపిన కారణములు మీమిత్రులకుడ సరపముగ కనుపడవు. మీరు బ్రాహ్మణులయొక్కయు బ్రాహ్మణేతరులయొక్కయు ప్రతినిధిగ యున్నారు. మీరు స్వరాజ్యవ్యవస్థను సేవనారగుటచే మీ ప్రవర్తనము ఆశ్చర్యపాడుచుగలవలెను. నాలో ఎవ్వరైనను తప్పుచేసినను మీరు మందకునచ్చి జాతిభేదములు స్పృహకానివిధమున పనిజేయుట ధర్మము. కాని ఆత్మగౌరవముగల బ్రాహ్మణులు మీకు తోడ్పడజాలరా? చెప్పదు ఊరకుండుట సరికాదు.

మేనెల 17 వ తేదీ మీరు వ్రాసిన జాబువల్లను జూన్ 8 వ తేదీన ఆనంతపురమున మీకు నాకు జరిగిన సంభాషణవల్లను మీరు అదనపు పోలీసు దళమును స్థాపించుటకు ఆమోదింపబడినది స్పష్టమయ్యెను. కావుననే ఆంధ్రప్రదేశ్ పోలీసుకమిటీయందు మీపేరు చేర్చి ఆ విషయము మీకు తెలిపితిని. మే 17 వ తేదీ మీరు వ్రాసిన జాబునందు నూచించినవిధమున మీరు కలెక్టరు ఉపేంద్రపాయిగారిలో కలసి మాట్లాడిరిని తెలుచుచున్నాను. మీరు కోపమువచ్చినను ఏ పక్షమునకు చేరక తటస్థముగ నుండుటకు తీర్మానించుకొన్నందులకు సంతోషించుచున్నాను.

ప్రభుత్వ సంస్కరణకాసనసభ ఎన్నికల సందర్భమున తిమ్మారెడ్డిగారిక అభ్యర్థిగ నన్ను పునఃసారికి మీరు మిగుల సహాయ మొనర్చితిరి. కడచిన ఎన్నికలందు మీరు అభ్యర్థిగ నన్ను పును తిమ్మారెడ్డిగారు మీకు సహాయ మొనర్చిరి. మీరు తిమ్మారెడ్డిగారికి ఎన్నియో సంవత్సరములనుండి వకీలుగనున్నారు. తిమ్మారెడ్డిగారికి చిన్నారప్పరెడ్డిగారికి రాజీతురుర్పువిషయమై స్పష్టముగ ఏమైనను కొన్ని సలహాలకు మీరు తెలిపి యుండిన నేను కృతజ్ఞుడుగ నుండెదవా. మీరు రాజీతురుర్పుల ఉచితమునిష్టకై మాటమాత్రము వ్రాసితిరి. ప్రస్తుతే ఈ విషయమై ఏమి చేయవలయునో తెలియదని మీరే వ్రాసియున్నారు. ఇట్టిపరిస్థితులలో నన్ను తప్పుపట్టుట సరికాదు.

ఆంధ్రప్రదేశ్ పోలీసుకమిటీ సభ్యుల పేర్లనుండి మీపేరు తొలగింపబడినది. మీరు కోమలిపమున ఈ వార్తను ప్రకటించుచున్నాను.

ఇట్లు,
జి. కేశవపిల్ల

ఉత్తరములు చతురలో వ్రాయుపద్ధతి

ఒక ఉత్తరమును నేర్పుతో వ్రాయుటకు ఎంత చతురత కావలయునో మీకు తెలియువా? దానిని చదునట్టివారిని మైమర చునట్లుచేయు గొప్పకీర్తి దానికిగలదని మీరు ఎప్పుడైనను తెలుసుకొంటిరా? ప్రస్తుత కాలమందు జయముకలుగుటకు ఉత్తరములు - వ్రాయుపద్ధతి తెలుసుకొనుట చాలముఖ్యము.

కె. ఎమ్. బె న ర్జి గా రి

Wide-World English Correspondence.

సహాయముచే సదరుపద్ధతులు చక్కగా నేర్పుకొనుడు

విషయములు

వర్తక, వ్యవహార సంబంధమైన ఉత్తరములు:— కష్టమహానుభావితో దిగుమతి, ఎగుమతులనుగురించి వ్రాయుఉత్తరములు, చిన్న వ్యాపారములు, వర్తకులు, తపాల తంతిఆఫీసులు, కోర్టులు, నృత్తిపన్ను పురపాలకసంఘము, జిల్లా బోర్డు, యోగ్యతాపత్రము, పెన్షన్లు, వ్రాతరకాలు, మొదలగువాటికి సంబంధించిన ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములు.

కుటుంబ సంబంధమైన ప్రత్యుత్తరములు:— ఒకరికి పరిచయముచేయుట, ఆభినందనము, ఓదార్పు, స్నేహము, బంధుత్వము, సంఘము, దళ, సలహా, తమాషణ, ఆహ్వానము, బహుమానములతో పంపు ఉత్తరములు మొదలగు నవి గల ఉత్తరములు.

పాఠశాలకు సంబంధించిన ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములు సాధారణమైన ఇతర ఉత్తరములు:— ఆల్బుత్రాఫ్ ఎక్స్చేంజింగ్, క్రెడిట్ నోట్లు, బిల్లుఆఫ్ లెడింగ్, ఇన్ వాయిసు, ప్రామిసిస్ నోట్లు, బిల్లుఫారము, కంట్రాక్టుఫారములు బిల్లిమెంటులు, చేబాలులు, పీలువ్రాయుపద్ధతి, విలాసమువ్రాయుట, మామూలుగావాడు పెద్దమాటలను కురుచుచేయుట నాక, సంబంధమైనపద్ధతులు, సర్కారుకు వ్రాయుఉత్తరములు, తపాలాఫీసు నిబంధనలు మొదలగువాటికి సంబంధించిన ఉత్తరములు, మిక్కిలి ముఖ్యమైనవాటి విషయమై వివరములు తెలుపు ఒక నూతనఆధ్యాయమునూడ గలదు.

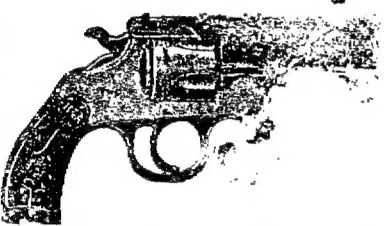
ధర 1 కి రూ 1-12-0

వి. పి. చార్జి ప్రత్యేకము.

Industry Office Book Depot, Shambazar, CALCUTTA.

ఒంటినాళముతోటా కుపాకి నుప్రసిద్ధము
కంపెనీవారిచే చేయబడ్డది. (8068)

నానావిధములగు రివాలవర్లు అరులే
బదుకోటాను యెక్కువది [ఫ్యాక్టరీ నంబర్ ౧౦౬౩ నం]

ధరలు
వరసము.
కేటలాగు
ఉచితము

మ ౩౨, ౩౩, ౩౬ అంగుళములలో పొడవు ఉన్నవి. కేటలాగు కేటలాగు గలవిని కూడ పొడవు.
యం. వి. రామానుజం కెట్టి అందు కంపెనీ, నెం. ౧౨, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

MAN REPAIRING TABLET "నెల్" వన్ దన్

ఈ డివైజును ప్రతి పురుష జాతులకు సంభవించు కఠిన బలహీనత, శుక్లవర్ణము, నలుపునకత్తము, పృష్ఠపుష్కలము, అతీత స్త్రీ సంభోగము వగైరాల వల్ల కలిగే చిక్కిన వ్యాధి చిహ్నములకు నివృత్తయ నివారిణి.
ఇందులో బ్రిటిష్ (ఫార్మకోపియ) ఔషధగ్రంథములవల్ల బయలుపడిన మిక్కిలి శుక్లమార నుప్రసిద్ధ బలవర్ధకాధముల (టానిక్స్) ముఖ్యమైన పదార్థముల గ్రహించి చేర్చబడియున్నది. అట్టిపలుకుచే శుద్ధియైన యా "నెల్" అను డివైజును, నవీన రసవాద (Chemistry) వైద్యచికిత్సా కార్యము (Therapeutics) ల విషయ చర్యతో బయలుపడిన వరములకు కలుపుకొని కలిగించు టానిక్స్ లలో మిక్కిలి శ్రేష్ఠతను మై

Sold Everywhere

దనిన సంపూర్ణముగా నమ్మదగినది.

అతిబలహీనతగా నున్నప్పుడు "నెల్" అనునది ప్రైవేట్ గా యుపయోగించ బడవలెను.

ఇది యీ క్రింద కనినవారివద్ద కొరకును:—

మద్రాసు రాజధాని సోల్ యేజెంట్లు అయిన దాదా అండ్ కో. కె. మి. స్పె. ఎస్. ప్లస్ డ్, మద్రాసు.

ద్వితీయముద్రణము! త్వరపడు! త్వరపడు!! కొలదిప్రతులు మాత్రమే!!

శ్రీయత శ్రీరాముల నచ్చితానంద శాస్త్రిగారి విరచితముగు

సావిత్రి నాటకము వెల రు 1-0-0

ఇదివరకు ఆర్థులకు సప్లయికానివారు లిరిగి ఆర్థులను పంపవలయును

శ్రీ మైలవరం బాలభారతీ సమాజమువారును,

శ్రీ సీతారామాంజనేయ నాటకసమాజమువారును ప్రదర్శించిన

దీ నాటక రాజ మే

వలయువారు:— వ్రెండ్లు అండు కో, బెజవాడకు వ్రాయవలయును.

లాంక పైరు భారతవర్తకము

పునరుద్ధారణ సూచనలు

ధరలను తగ్గింపవలెను

సి. హెచ్. హార్డుగాడ్ మాంచెస్టరు గార్డియన్ లో నిటుల వ్రాయుచున్నాడు.

భారతదేశములో వర్తకము పోటీ కేటలు దాగుటయను నిషేధమునుగూర్చి లాంక పైరు వర్తకులు యొప్పుదాన ఆలోచించుచుండిరేగాని యీ విషయప్రాముఖ్యమునకే తగినంతగ వర్తింపలేదు. ఒకపక్షమువారు యింకొక వర్తకము కానుకదలు యేమిటని నిరుత్సాహముతో క్రంగియున్నారు. వీరు కొలదిమంది యే గలరు. మరియొకపక్షమువారు కొద్దిలోలో ఆలస్యముగనో ఉత్పత్తి కనుఖర్చుల తగ్గిపోయి మున్నుందు వర్తకము కాగుగ సాగునకు వాళ్ళతో నున్నవారు గలరు. వీరు వారికన్న నెక్కువ మంది గలరు. ఈ రెండుపక్షముల వారి వాదమునకు ఆధారము స్వాతంత్ర్యముగాని లేదా యేజేవో లెక్కలనుబట్టిగాని యందును సంకయాత్ములు భారతదేశమునకు ఎగుమతిచేయు దేశముల లెక్కలను జూచి యీ దేశమునకును జపాను యెగుమతులకును జోల్చి జపాను ఎక్కువ మించిపోవుచున్నది, మనది తగ్గిపోవుచున్నదని నిర్ణయించుచురు. నేటిపుట్టులలో నుత్పత్తిని జూచివూచి వారు నిరుత్సాహపడెదరు. ఇకను ఆకేగలవారు అన్ని దేశములందు కడుక్కు వీరిధముగ పనిచేయుచున్నవో ఆలెక్కను జోల్చిచూచి మనస్సు పీడవరచుకొందురు. జపాను, ఇండియా చేయువట్టి పద్ధతులమీద నై నయెడల లాంక పైరు బట్టలతో పోటీ చేయవల రని వారు ప్రకటించెదరు.

ఇండియా, జపాను ఉత్పత్తి

ఈరెండు వాదములలో నేదియుగాని పంత్వ ప్రికరముగ లేదు. లెక్కలమీద సాధారణదీ యందును నిష్పత్తముగ నుండును. ఇప్పుడున్న దున్నట్లుల సేమియు నిర్ణయించుటలేదు. భారతదేశపు ఉత్పత్తియు, జపానులో ప్రత్యేకముగ తయారగు వస్తువుల దిగుమతియు భారతదేశసంఖ్య యెక్కువై గుడ్డలకుగల ఖర్చునుబట్టి యెక్కువగునెడల, లాంక పైరు ఇండియాత్రమును వెనుకబడి యుండవలదు. అయితే ముడిపస్తువులు, తయారు ఖర్చు మున్నగు నవి చాల యెక్కువగుట వలన ఆ దేశమే యీలాభమును అనుభవింప జాలకపోయెను. ఖర్చుతేయునా లెక్క వై నకొలదియు దానికి తగినటుల ఖర్చు యెక్కువగాలేదను విషయముగూడ తెలుపవలసి యున్నది. ఈ వాదమునకును జనసంఖ్య యెక్కువగుదానికిని సంబంధములేదు. కావున వారివాదము నిష్ప్రయోజనమైనది. ఇకను యింకో పక్షమువారి ప్రత్యుత్తరమైనను పూర్తికలేదు. మన దేశములో కడుగ్ల సంఖ్య మరేమియు తక్కువలేదు. ఇండియా జపానులలో రెంటిలో నున్నవాని కైదు రై కై కుక్కవగలవు. కాని యీ రెండు దేశములలోను ఉత్పత్తి యే విధముగ తీవ్రముగ నభివృద్ధి యగుచున్నదియు ఆ విషయమును వారు గమనింపకున్నారు. 1908 నాటనుండియును భారతదేశమునందు కడుక్కు సంవత్సరమునకు నూటికి 5 నా|| యెక్కువగుచుండెను. జపానులో 1907 నుండియు నూటికి 9 నా|| యెక్కువగుచుండెను. కదురుకు రయారగుచున్నదిగూడ ఎక్కువగుచుండెను.

ప్రస్తుత మీ యుగమునందు లాంక పైరు ఆధిక్యమునకు గల యుపద్రవమునూట యెట్లున్నను మున్నుండుగూడ అభివృద్ధి మందగించునెడల నెట్టి విపరీతము వాటిల్లునో యని భయపడ వలసియున్నది. ఇకను పంపే పరకులలో నాణెము విషయమున తేయువాదము నిలువజాలదు. జపాను రంగుగుడ్డలలోను జల్లుగుడ్డలలోను నెనుగుడ్డలలోనుగూడ వ్యాపారము నెక్కువ తేయుచున్నది. యూరప్ దేశములో తయారైన వస్తువులు పోటీకి తాళవన్ను, చాకగా తక్కువధర రకముగడ్డ మరియొక నోటునుండి వచ్చునపుడు మన లాంక పైరు వర్తకమునకు నష్టము గలగినది.

1918-14 లో భారతదేశమునందు నేటిపుట్టులలో తయారైనగుడ్డ తలకు 3.4 గజములయ్యెను. 1923-24 లో 4.8 గజము లయ్యెను. 1924 లో 5.2 గజములయ్యెను. భారతదేశము యిదివరకు తమకు గావలసినదానిలో మూడవవంతు తయారుజేసుకొనునచ్చుది. ఇప్పుడు గగమువరకు కావలసిన ఖర్చుకు తయారు జేసుకొనుచున్నది. ఇకను జపానునుండి మొత్తము మీద కొంత వచ్చును. 1918-14 లో కన్న నెక్కువయే వచ్చుచున్నది. ఇక నితరచోట్లనుండి దిగుమతులనూట ప్రస్తుతము లెక్కచేయనక్కరలేదు.

చేమగమలం దుర్వృత్తి

యుద్ధమునాటనండియు చేమగమల పోటీ యెక్కువై యిప్పుడు తగ్గినట్లు గాన్పించుచున్నది.

చేమగమలలో తయారగు వానివలన నేతాత్రము పోటీ యందునో నిర్ణయంపడినది. కాని అయ్యములందు తయారు తగ్గినెడల మిల్లులలో తయారగు గుడ్డలకును, దిగుమతిగడ్డల లకును ఎక్కు డెవకాళ ముండును.

1928-29 లో చేమ ఇండియా యెగుమతి తేసినది యుద్ధమునకు పూర్వముకన్న నూటికి 55 వంతున తగ్గిపోయినను నావ రక్తమునకు అటంకముగ నుండిన యంతములు పోటీదారు లకు తోడ్పడుచున్నవని చెప్పవలయును. ఇందు ముఖ్యమైనది మాకు తయారు ఖర్చు యెక్కువగుట. ధరల మార్పులను బాది భారతీయుల ఖర్చు మామందుననియు, మంచిరకం యెక్కువ ఖరీదురకములకు ఖర్చునిలకడగ నుండదనియు యావాదము లంద రకును దెలిసినవి. ఇంగ్లీషుధరలకు భారతదేశములో ఖర్చుగాదు. వారందుచేత చేతవైనవానిని యెక్కువదనో ఒకచోట కొను క్కించుదురు. యుద్ధమునకు ముందుకన్నతక్కువ కొనుచున్నారు. ఈకొద్దియైనను చౌకరకం గుడ్డలను కొనుచున్నారు. ఇందుచేత లాంకపై నరుకు పోయి పోటీదారులకు బల మెక్కువయ్యెను.

తక్కువరకం సరకు వచ్చి మాసరకు అయ్యుడు పోషండ శేయుటయే గాక ప్రత్యక్షముగా పోటీ యెక్కువనటలు గా న్పించుచున్నది. జపాను అమెరికావత్తి నెక్కువగ వాడుచు న్నది. ఆతయారైన సరుకంతయును భారతదేశములోనికే వచ్చు చున్నది. భారతదేశము యుద్ధమునకు పూర్వమునందుకన్న యెక్కువనాణెపు నెంబరులనూలును తయారుశేయుచున్నది. మొత్తముమీద 80 నెంబరు మింపువన్నను సాధారణముగ 21- 30 మధ్య నుండున్నది. 81-40 నెంబరులు దిగుమతి యెక్కు వైనది. ఈవిషయములు బాగా గమనింపవలయున్నవి. ఇందు వలన లాంకపై సగీత పడిపోకపోయినను చూచి చూడనట్లుండు టకు పీలులేదు.

ఁట్లు వ్యాపారముశేయు వారందరను చౌకరకం తయారుశేయు న్నే గట్టునని విశ్వాసమును గల్గియుండిరి. ఇందువలన చాల కష్ట ములు దీరునుగాని దీనితో భారతదేశములో నిదివరకువలె వర్తక ము సాగునాయని సంశయమగుచున్నది. ఒక పోటీదారుడు పాద ము అతుక్కిరి పోయిన పిదప దానిని పెకలించుట దుర్లభము. యుద్ధముచివర రోజులలో జపానులోను ఇండియాలోను తయారు శేయువారు వ్యాపారములో బాగా పాడుకొనిపోయిరి. ఇప్పుడు మరల యు వ్యాపారమును యథాప్రకారము సాగించు కొనుట కష్టమేయగును. పోటీ నొకచో యెక్కువతేసిన భారత దేశములో నుంకము నెక్కువతేసి యిదివరకు వతెగాక రక్షణను గూడ గోరవచ్చును. నున వర్తకమునకు యంతకన్నము గల్గెనో జూడుదు. యుద్ధమునకు పూర్వ మున్నప్పటి మరల భారత నన్న మనమెంత ముండుకు పోవలసియుండును.

యుద్ధమునకు పూర్వమునలెనే భారతదేశములో ఖర్చు గును అనగా సరకు చౌకయగునెడల బ్రిటిషు యెగుమతియు గూడ చెనుకట్టిస్థితికి పోవచ్చునని నమ్మకము గలదు. ఇట్టి అభి ప్రాయమును గల్గియుండుట యనగా పోటీని లెక్కశేయకపో వుటయే. ఇండియా, జపానువ్యాపారము పెరిగినట్లే అన్నిరక ములగుడ్డల ఖర్చుగూడ యెక్కువైనది. మనముఇంగ్లీషుగుడ్డను కొ నగల కే క్రియెప్పుడు కొనుక్కినవాని కెక్కువననా యని వేచి యుండవలయునందులేమా. అట్లేన్నటికిని గానేరదు. భారతదేశ ము యుద్ధమునకు పూర్వమునలె ఖర్చుశేయగల్గినను జపాను యిండియా అమ్మకము లట్లే నిలచియుండునెడల యింకను యు ద్ధపు పూర్వపు యెగుమతులకును యిప్పటివానికి గూడ చాల వారయుండగలదు.

భారతదేశములో నిప్పుడు 1911-12 నుండి 1918-14 వరకును ఖర్చైనదానిని బట్టి చూడ 87120 లక్షలగజములు ఖ ర్చుగనని అంచనాశేయవచ్చును. అందుభారతదేశములో మిల్లు లందు తయారగు 15900 లక్షలగజములు తీసివేయుదు. అనగా 21220 లక్షల గజములు దిగుమతి శేయవలయును. ఎగుమతులు 800 లక్షలుండును, దిగుమతుల మొత్తము 22020 లక్షల గజములుండును. ఇంట్లు జపాను దిగుమతులు 1500 లక్షల గజము లుండవచ్చును. పోటీ, గ్రేటుబ్రిటన్, యితర దేశములు 20520 లక్షల గజములను యెగుమతిశేయును. భారత దేశము జపాను ఉత్పత్తినిబట్టి యావత్ప్రకారము నిర్ణయింపవచ్చు ను. 1911-12 మొదలు 1918-14 వరకైన ఖర్చులేదు ప్రకారము మొత్తముమీద 87120 లక్షల గజములు ఖర్చుగననియు 21220 గజముల గుడ్డ దిగుమతియగుననియు అంచనా వేసితిని. ఈ లెక్క అంచనా శేయుటలో భారతదేశము కాలమున యెక్కుటి వలె నె 17500 లక్షల గజములను

ది మదరాసు అండు సదతన మ

(ఇంగ్లాండులో ఇంకా

నో ట్స్ మే లా త్తూ రు

1.7-25 తేదీనుండి గుడియారము వశతూత స్తేషనులకును ప్లాగ్ స్టేషను యేర్పాటు చేయబడును. ప్రయాణీకులకు టిక్కెట్స్ సైన్ మెంటులు అంగీకరించబడును.

ఈదిగువ తెలుపబడినబండ్లు మా

మే లా త్తూ రు	చేరులు	నెం 15 ప్యాపంజరు	నెం 19
	వరలు	11 గం-56 ని	రాత్రి
	బయటాదెరులు	11 గం-56 ని	రాత్రి

శ్రీ వేంకటేశ్వర ఆయు

ఆచార్య, విశారదవిద్యార్థులకు భౌతిక నిఖలభారతాయుర్వేద మహామండలివారి బడును. అన్నితరగతుల శ్రాత్త విద్యార్థులు చేర్చుక అంగీకరింపబడును. కళాశాల జూన్ 28 తేదీ తెరువ విద్యార్థులకు సంస్కృత జ్ఞానాభివృద్ధికొర ధర్మ వైద్యశాలయు రసశాలయు గలవు. ఫిజియాల టికు సమర్థులైన యింగ్లీషు వైద్యులుకలరు. ఆయుర్వేద రఖాస్తు ఫారములు కోసనవారికి పంపబెజవాడ, 17.6.25.

నోరీ రామశాస్త్రి, ప్రధానాచార్యులు.

తయారుశేయునని నమ్మకముతో నటుల తేసితిరి. యుద్ధము నకు పూర్వపు ఖర్చు మరల వచ్చునెడల యిప్పుడున్న రేటుకు మించియే పోవును. భారతదేశపు యెగుమతులు 1600 లక్షల గజములుండును. ఇప్పటికి మూడేండ్లకుండియు నిట్లే యుండిన ఈ దిగుమతుల అంచనా విశాలముగ నేయున్నది. మొత్తము దిగుమతుల వీధియుగ 22020 లక్షల గజములుండును. గతవత్సర ము సేల్సుప్రకారము జపాను దిగుమతులను తీసివేసిన తరువాత గూడ గ్రేటు బ్రిటన్కును, యితర యెగుమతిదారులకును చాల మిగిలెను. ఇది 20500 లక్షల గజములుండెను. ఇందు మాభా గము 20000 లక్షలు 20100 లక్షలు గజములుండెను. యుద్ధమునకు పూర్వము మొత్తములో నూ టికి 80 చొప్పు నుండెను. ఎంతమంది సంవత్సరమైనను 28 000 లక్షల గజములు దాదాపుండును.

మొట్ట మొదట మామనప్పటి కీసంఖ్యలు నిరుత్సాహ జనకముగనుండువు. ఎందుచేసనగా, యెంత కనీసమైనను యు ద్ధమునకు పూర్వము దానితో పోల్చునెడల 1910-11, 1913-14 నూటికి 20 కన్నయెక్కువ పెగ్గలేదు. ఇంకను పరిశ్రమములందు పనిమాట జూచినయెడల, వారమునకు పని తగ్గినట్లుల గాన్పించు ను. ఈ సంఖ్యల ప్రకారము యుద్ధమునకు ముందు కన్న రే వ వంతు పట్టుయొనని తెలియును. భారత దేశము 1918-14 లో వలె గుడ్డకొని, జపాను ఇండియా వర్తకము పెరగకు న్ని యెడల 1918 లో తయారు శేసినంత వరకు గానున్నను యుద్ధమునకు పూర్వపు స్థితికి కొంతవరకు పోవచ్చునని ఆలోచనన్నవారందరకు పై మరతులనుబట్టి చూడ విదేశపు పోటీదారులు ఖర్చు యెక్కువనసరికి జనమెక్కువను సరికి వారల వ్యాపారము నెక్కువతేసికొనుటయే గాక మాదా నినిగూడ కావలసి. ఇందు అపజయమే గల్గెను.

లాంకపై నరుకున్న ముఖ్యభయము

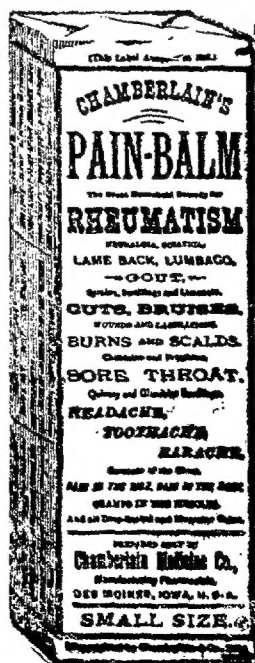
భారతదేశపు యెగుమతులగుర్చిన అంచనా పరిస్థితు లను మరల చూచెదము. మొదటి దేమనగా భారతదేశము యంతయునకు ముందువలె ఖర్చు శేయవలెను, ప్రస్తుత మిది నమ్మకములేదు. కాని యుద్ధము తరువాత వచ్చిన తారుమారు ఆర్థిక పరివర్తనము చక్క బడునెడల నిది కొంతవరకు సాధ్యమగుకొనవచ్చును. యుద్ధమునకు పూర్వమునలె ఖర్చు యెక్కువనవచ్చును భారతదేశము జపాను తయారుశేయు సరుకు వ్యాపార మెక్కువ గాగూడదు. ఇది ఊరకఅనుకొన్నచోగాని ఫలింపవచ్చుగాదు. మొదటి ఆలోచనను గూర్చి యెక్కువ చర్చించవచ్చురలేదు. ప్రాచ్యదేశమున సరుకు ఎక్కువగనే తయారు గాగలదు. దీనివల్లనే మన వర్తకమునకు భయముగలదు. పై వేసిన అంచనాల జూచినను మరల ఆలోచించినను వారమునకు పని తగ్గించి పూర్తిగ నెంత తయారు

తేసినను మన మనుకొనునటుల జరుగనేరదు. మనము మన ప్రత్య థుకు చోటిచ్చిన తరువాత మరల కావలెనన్న యెగుమింప వలసినదేగాని ఆత్మ రక్షణయు తేసికొని లాభములేదు.

రెండే మార్గములు

ప్రస్తుతమున్న యీ నిరాశాస్థితినుండి బయల్పడుటకు రెండేమార్గములు గలవు. ముఖ్యము మూలమైన దిందుకు ధరలే. తెలిప్పిన రెండును ధరలు తగ్గించుటపై సాధారపడి యుండు ను. పోటీ గుడ్డకు పడగొట్టుటకు మనకు మంచి లాభకరముగ నుండు మాదిరి రకము గుడ్డనే అమ్మకము నెక్కువ శేయవలయు ను. లేదా మామర్పు లే గారు నూ చించినటుల జపాను ఇండియా శేయుచున్న పనినే మనమునుతేసి వారి నెదుర్కొనవలయును. మొదటిదానిని ధరలను చాలవరకు తగ్గించవలయును. రెండవదానిలో సాంకేతిక కష్టములు గలవు- వాని ప్రాముఖ్యమునుగూర్చి నిర్ణయలై నవారే చెప్పగలరు- ఏమైనను యీరెండు మార్గములలోనే దేని ఒక్కదానిని గాని రెంటినిగాని యనుసరించుటవల్ల మన వ్యా పారము పైకి రాగలదు- ఇప్పుడు వర్తకపరియున్న విధము జూడ భారతదేశములలో పూర్వము మాదిరిగ ఖర్చైనను లాభమెక్కు వ యుండజాలదు-

ఇప్పుడున్న పరిస్థితులను నూత్నముగ నీక్షించివిధముగ శివువచ్చును:..... "ఈదేశముబట్టల వ్యాపారము ఒక్క శతాబ్దములోనే అభివృద్ధియై నుంచెయెక్కువగ నభివృద్ధియగుట మాని, భారతవర్తకము శిఖ్రునుగ నభివృద్ధియగుట జూడ లాం కపైరుభవిష్యత్తు యెట్లుండునా యని యాంధోళన పడవలసియే యున్నది." కాని యీవాక్యములు 1890 మే 17 వ తేదీన పె ట్రోనియ మెర్సెయిరీ పత్రికలో పడినాగుటచేత భయపడ వలసిన కారణమేమియును లేదు-

చేంబర్రెన్లగారి వెయిన్ బామ్

వార నెవ్వలు, నడుము నొప్పి, కాలినగాయములు, తలనొప్పి, వండ్రనొప్పి, నరుకులు, చెబ్బలు మున్నగునవి దీని వలన తప్పక గుణ మొగును.

అన్ని జాగాలలో దొరకును. 38 దొరకును. (1)

సి. గారి యాజమాన్యమున జరిగెను. సభకు 500 మంది ప్రజలు హాజరైరి. శ్రీయుతలు ఆంజనేయలు, బ్రహ్మాండం నరసింహం, గుళ్ళ పల్లి పున్నయ్యకాశ్రీ, కుప్పా శ్రీరామకర్మగారు దాసు మహాశయుని కృషివిషయమై గంభీరపన్యాసముల గావించిరి, దాసుగారి పరిశ్రమితిమునుగుర్ని వారెటుల కండిగారి ఋణముల దీర్చినది, తన సంపాదనను శేషహితైక కార్యముల కెటుల క్షయము చేసినది, శ్రీ ఆంజనేయలుగారు విరళముగ నుపన్యసించిరి. విషమపరిస్థితులలో నున్న భారతజాతీయాందోళనకు దాసుమహాశయుని హృదయపు ఆపారమైన నష్టమును గలగజేసినది చెప్పటం కంటేమాత్రము సంశయములేదు. నూతన సంస్కరణముల నాశనమునకై దాసు కంకణమునుదాల్చి రోజులక్రింద నాఫలితమును విని 16-6-25 వ తేదీన నాయన యనువుల విడచెను. దాసుగారి సతీమణికిని, పిల్లలకును సభితులు దుఃఖమును చేలియబడుట, క్రాంతినాధిపతిగారికి అధికార విషయబడెను. అంతటితో నాటి సభ ముగిసెను. అందరు ఆసాత్మకగా సంభవించిన దాసుగారి మరణమునకు వగరుచు నిష్క్రమింపరి.

గుంతకలు

వంగరాష్ట్ర) పురుషపుంగవ సింగమును, లోకబాంధవు సాటి శేషోమూర్తియగు దేశబాంధవును నగు "శ్రీయుత చిత్రరంజనదాసుగారి" స్వర్ణాశోహణ వార్త విని నమాతనవుల పిడుగులుబడిన భారతీయులను. మున్నుమిన్నేక మైకట్టు గాన్పించెను. మనంబులు కళ్ళకళ్ళ వుడికెను. ఆయినను, అమ్మహామహాని, ఆమహాదాత ఘనముగ "అత్మ" పరలోకమున నిరంతర "శాంతి" నొందుటకు "శ్రీపరమాత్ముని"ని ప్రార్థించుట ప్రతి భారతీయుని విధ్యుక్తధర్మమగుటంబట్టి, నేడు (జూన్ 20, 18 వ తేది) సాయంత్రము 5 ఘంటలకు "శ్రీరామాయము"న ఈ పుర కాంగ్రెస్ వారి అధ్యక్షతక్రింద సభజరుపబడెను.

అం దతని సంగ్రహజీవితచరిత్ర చెప్పబడెను. శ్రీ భారతావని శానిత్య నివారణార్థమై శ్రీమంతులగు దాసుగారు జడిన యుద్ధములును, చేసిన ఆపారత్యాగమును, ధైర్యవైర్యాది గుణగుణములును పురాజ్యపక్ష సాహసమును, "అరసి, ఆంగ్ల భారత ద్వంద్వ ప్రభుత్వవిధాన విధ్వంసావిధమును, బ్రత్యేకముగ స్మరింపబడెను."

శీర్షానములు

1. శీర్షా శ్రీ దేశబంధుదాసుగారి ఆత్మకు స్థిరశాంతి కలుగుటకు 2 నిమిషములు సభవారు నిశ్చలముగ దేవుని ప్రార్థింపవలెను.
2. వెంటనే వారి కుటుంబము పట్ల సానుభూతిని కూపు జూతున కలకత్తాకు వాయవలెను.
3. ఆపారత్యాగశీలుడగు దాసుగారి ఆత్మకును మహాత్మునిని, పరమాత్మునినూ, తృప్తి బొందింపవలయునన్న దేశక్షేమమునకై భారత జాత్యుద్ధరణార్థమై, మహామహాలెందరో ఆహ్వానితులగు కష్టనష్టనిష్ఠాగ్రములకు పాత్రులై తమ సర్వస్వమును, తమకు దమప్రాణములైన సర్వమునుండమాచు ఓ భారతీయులారా! యిక నైనను మీ కటిక శిలాపూర్వాయములను కరగనిచ్చి, యా యనిత్యమగు సుఖమునకును, లోకాడంబరములకును గ్రమసిపాక పాశ్చాత్య వై కాచవ్యామోహ ప్రవామలంబడి యాదక మానవధర్మ భారతీయధర్మనిర్వహణార్థమై ఆంధ్రులను కాంగ్రెస్ (మాప్లి)సంస్థ సభ్యులై రెట్టింపు త్యాగ సాహస ధైర్యాదులచే "స్వరాజ్యము"ను సాధించి తీరవలయును.
4. ఇప్పటి భారత జాతికి కలిగిన విపత్తుపట్ల సంతాపమును చేలియచ్చుటకు యూనియన్ ఆఫీసు మాయంబుకును ఆవ సర యూనియన్ సంఘసమావేశ మగుటకును యూనియన్ అధికారులను కోరడమైనది.

టి. కృష్ణారావు.

చీరాల

18-6-25 నేడు చీరాల పెద్దబజారులో సాయంకాలము ఘమారు గం 6 లకు గ్రామ ప్రజలందరూ పారత్యాగమును జరిపి రాజశ్రీ కొత్తమాను రంగనాయకులు గుప్తగారి ఆశీ పత్యముక్రింద శీర్షా శ్రీ దాసుగారిని స్మరించుటకు సభ సమావేశమయెను. ఘమారు అయిదువందల ప్రజలకుపైగా సభకు హాజరయిరి. శ్రీయుత శ్రీకాకుళం పట్టాభిరాములుగారు దైత ప్రార్థన చేసిరి.

శ్రీయుత ఆంధ్రరత్న దుర్గిరాల గోపాలకృష్ణయ్యగారు ప్రభువుయిన దాసుగారి జీవితమునుగురించియు స్వరాజ్య పక్షమునుగురించియు చెప్పి సభితులగుడ ఆవిధముగా దేశ దాస్యమును రూపుమాపుట కష్టములకొల్పి శక్తివంశసత్వ పనికేసి గతించినచో వారియొక్క శ్రీయుత ఈ విధముగా సర్వజనులు స్మరించుచుండెదరని యుద్ఘోషించిరి. జ నా లు

గాన్ బేగ్ సాహెబుగారు, వారుచేసిన దేశసేవను గురించియు, శ్రీయుత ఊటుకూరి రామయ్యగారు, వారు ప్రభువునునుండి యు త్యాగశీలులను, ఉదారహృదయులును, స్వార్థరహితులును అని చెప్పటకు నిదర్శనముగా వారు దేశమాత పిలుపును ఆలించి వృత్తిని విసర్జించుటయు కొన్నిలక్షలు విలువగల తన యావదాస్తియు సాధమును దేశమునకయి అర్పించుటయును గురించి చెప్పిరి. శ్రీయుత శ్రీకాకుళం పట్టాభిరాములుగారు వారి జీవితమునుగురించియు, స్వరాజ్యపక్ష నాయకత్వమును గురించియు, ఆపార్థి వారు కొన్నిలక్షలకి ప్ర వేశించి చేసిన టు వం టి దేశహితైక కార్యములను గురించియు, గ్రామ ఘృణినిపలు వ్యవహారములను గురించియు, చెప్పిరి శ్రీయుత తదవర్తి కాశీ విశ్వనాథంగారు ఉరుదులోను, పేరాల నాగేశ్వరరావుగారును, ఇనుమూరి మదర్సనంగారును వారియొక్క దేశసేవనుగురించి ముచ్చటించిరి. శ్రీయుత రావుల శీతారామయ్యగారు బెంగాలులో దాసుపార్థివారికిని ప్రభుత్వమువారికిని జరిగిన కాన్ఫిలవః పోరాములలో దాసుపార్థి వారు జయముగాంచినదీయు ప్రభుత్వమువారు నిస్సహాయులయి రాజీపడుటకు ఆలోచించుచున్న యీ కష్టనయములో దాసుగారు స్వర్ణగులగుట దేశముయొక్క దురదృష్టమనియు చెప్పిరి. తమవరి అధ్యక్షావధును సభితులకును వందనములు చెప్పటతో రాత్రిఘమారు గం 9 లకు సభ విరమింపబడి యీ క్రింది శీర్షానము సర్వజనాంగీకృతము కావడెను.

"చీరాల, పేరాల ప్రజలు దేశబంధు చిత్రరంజనదాసు గారి ఆకాలమరణముకు వగమచు సర్వేశ్వరుడు వారి యాత్మకు శాంతినొసంగుగాక యని ప్రార్థించుచున్నార. వారి కుటుంబమునకు యీ గ్రామవాసులు సానుభూతిని తెలుపుచున్నారు.

శ్రీకాకుళం పట్టాభిరాములుగుప్త గుంటూరు (స్వకీయవిలేఖరి)

మాపురవాసుల గుండె బదనపట్లు శ్రీ చిత్రరంజనని మరణవార్త పిడుగువలె వచ్చిరడినది. నిన్న వారాపత్రికలలో చదువుపరకు వార్త అబద్ధమనియే చాలమంది యూహించుచుండిరి. ఇదివరకు ప్రాణముమీదికి వచ్చెనని గూడ వినవండుటచే వార్త కురి విశ్రాంతి గొలుపజొచ్చెను. మొన్న సాయంకాలము యీవార్త కిందిరాగానే కాంగ్రెసు ఆఫీసులో నున్నవారు సమావేశమై తమ విచారమును వెలిబుచ్చిరి. నిన్న రోజంతయు వర్షముగా నున్నను యీవార్త పడమటి గాలి పట్టణమంతయు వ్యాపించి జనులందరిని మిలిలేని దుఃఖసాగరమున మంచినీసెను. పట్టణమున కొందరు దుకాణదారులు తమంతట తామే దుకాణములను మూసిరి. యునిసిఫలు పాఠశాలలు మూసివేయుడెను. సాయంకాలము 6 గంటలకు ఏలూరు బజారులో పెద్ద బహిరంగసభ గావింపబడెను. శ్రీమాదధూషి నరసింహాచార్యుల గారధ్యక్షత వహించిరి. శ్రీయుత ఉన్నవలక్ష్మీనారాయణ గారును, పాలపర్తి నరసింహంగారును, శేనగపల్లి రామస్వామి గుప్తగారును శ్రీదాసుగారి దేశసేవను గురించియు వాటికి సామర్థ్యములను గురించియు దీర్ఘపన్యాసములు గావించిరి. శ్రీయుత మద్ది వెంకటసుబ్బయ్యగారిచే సానుభూతి శీర్షానముపూడింపబడి శ్రీరంగాచార్యులగారిచే ఆమోదంపబడి యేక గ్రీవముగా అంగీకరింపబడెను. శ్రీదాసుగారి స్థానము నెవరార్త వింతురాయని యెల్లరు ఆకురతతో విచారించుచున్నారు.

18-6-25 తేది సాయంత్రం గుంటూరు యెలూరు బజారులో శ్రీమాక మాదధూషి వేదాంత నరసింహాచార్యులుగారి అధ్యక్షతక్రింద జరిగిన పారవహాజనసభలోని శీర్షానము సర్వ జనులచే అంగీకరింపబడినది:- ఆ సమయమున శ్రీయుత ఉన్నవలక్ష్మీనారాయణ పంతులుగారు, మద్ది వెంకటసుబ్బయ్యగారి శ్రీమాక వింజమూరి రంగాచార్యులుగారు, శేనగపల్లి రామస్వామి గుప్తగారు, గోపాలుని రామలింగయ్యగారు ఉపన్యసించిరి.

శీర్షానము

దేశాభిమాన మానసియుండు, నిరుపమాన త్యాగశీలుండగు మహాత్ముని కుశిభుజము, స్వరాజ్యపక్షాధ్యక్షుండగు, దేశనాయకాగ్రణి అగు దేశబంధు చిత్రరంజన దాసుగారి ఆకాలమరణము వలన దేశమునకు గలిగిన తీర్వరాని నష్టమునకు నీ సభవారు మిక్కిలి చింతించుచు వారి కుటుంబమునకు దమ స్వానుభవమును తెలుపుచున్నారు.

2. వై శీర్షానము వారి కుటుంబమునకు తెలుపుటకు అధ్యక్షుని గోరుచున్నాము.

- ఉ. శ్రీయుత మద్ది వెంకటసుబ్బయ్యగారు
- ఆ. వింజమూరి రంగాచార్యులుగారు
- బ. శేనగపల్లి రామస్వామి గుప్తగారు
- గోపాలుని రామలింగయ్యగారు
- సర్వజనులచే అంగీకరింపబడినది.
- మాదధూషి వేదాంత నరసింహాచార్యులు
- అగ్రావనాధిపతి.

అనకాపల్లి

(విశాఖపట్టణంజ్ఞా)

తే 18-6-25 దీ సా|| ౫ గంటలకు

దేశబంధు చిత్రరంజనదాసుగారు మరణించినందున "తేటి సాయంకాలము ౫ గంటలకు పురజాతీయోపసంఘకార్యాలయముపద్ద బహిరంగసభ జరిగింది. దేశబంధు దాసుగారి మరణమువలన తమకు కలిగిన విచారమును నూచించుచు శ్రీదాసుగారి జీవితచరిత్రను స్మరించి వారి నాయకత్వ సందేశములు తెప్పించుచు దురదృష్టమని వగమచు దాసుగారి ఆత్మశాంతి పొందుటకు జనులెల్లరు నిలుమని శ్రీపరమేశ్వరుని ప్రార్థించిరి. దాసుగారి ఆకస్మిక మరణమునకై దుఃఖించుచున్న వారి కుటుంబమునకు తమసానుభూతి ఓ వార్యులను తెలుపుచు దేశబంధుని కుటుంబము ఆచంద్ర ర్మముగ కీర్తిసంపదలతో అభివృద్ధి నొందుటకై జగదీశు నర్పించుమిరి. పిమ్మట శ్రీయుత కోరుకొంద రంగమూర్తి శ్రేష్ఠిగారు దేశబంధునియెడ గల గాఢానురాగమును తెలిపి సోమర పురవాసుల గుఱోపశమనము కొరకై శ్రీ దాసుగారి ఆహ్వా జీవితమును వారి త్యాగధైర్య కాశీయులను విపులముగ కొనియాడి దేశబంధుని లోపమువలన దేశమునకు తీరిక దుఃఖము సంప్రాప్తమయినదనియు ముందు దేశీయుల కర్తవ్యము - దేశబంధుని జీవితాదర్శనందేశములను ప్రతిదినము జ్ఞప్తియందుంచుకొని శక్తివంచన లేక మనఃపూర్వక భక్తితో వారి ననుకరింతుటయే ముఖ్యధర్మమనియు బోధించి ప్రతి ప్రాంతాధ్యక్షులతో రాత్రి 8౪ గంటలకు సమావేశము ముగించిరి.

దేశసేవకుడు.

తెనాలి

గొప్పసభ

(మాప్రత్యేకవిలేఖరి)

జూన్ 18:-ఈరోజు ఉదయమున శ్రీయుత దాసుగారి యాకస్మిక మరణవార్త పిడుగువలె పత్రికాముఖమున చెలియవచ్చెను. దాసుమహాశయును జబ్బుగానున్నపై యొనరికిదెలియకతోపుటచే చాల విస్మయముగానుండెను. ఈ విచారకరవార్త పట్టణమంతయు నిమగ్నములో వ్యాపించెను. ప్రజలు బజారులో నునుగూడి దాసుమహాశయుని విషయమైయ్యే మాట్లాడుచుండిరి. ఎందరో పత్రికాముఖమున నీవార్త జూడగనే నిశ్చేమైతై కన్నీరుగావ్విరి. మనిసిపల్, తాలూకాబోర్డు అఫీసులు, మునిసిపల్ పాఠశాలలు అన్నియు మూయబడెను. బజారులో పండ్లఅంగళు యే నాలుగోతప్ప తక్కిన దుకాణములన్నియు ఃట్టివేయబడెను.

సాయంత్రము గాంధీచావునందు మహాజన సభ యొకటి శ్రీయుత పిల్లల మర్రి ఆంజనేయలు యం. యల్.

శ్రీ శ్రీ దేశ బంధు చిత్రంజన దాసుగారు

శ్రీమతి వనంతదేవి గారి ప్రకటనము

భార్యద్వైపత్రికయందు మహాత్ముని ప్రధాన వ్యాసము

జూలై నెల మొదటితేదీ సాయంకాలము 5 గంటలకు

దేశమునందన్ని గ్రామములలోను స్థావరకసభలు జరుగవలెనని

మహాత్ముడు ప్రకటించెను

వనంతదేవిగారి ప్రకటనము

శ్రీ శ్రీ దాసుగారి భార్యద్వైపత్రిక

ప్రకటించెను

అఖిలభారతదేశవాసులును నాభర్తమరణమునకు అత్యధిక మగు సంతాపమును మాకుటుంబముపట్ల విశేషమగు సానుభూతిని తెలుపుటవలన మాదుఃఖము కొంతవరకు ఉపశమించినది. అనేక దేశములనుండి బీదలును ధనికులునుగూడ తంతివార్తలను పంపుచున్నారు. వేలకొలది తంతివార్తలనుదినమును నాకు వచ్చుచున్నవి. దక్షిణాఫ్రికా, ఫ్రాన్సు, ఇంగ్లాండుదేశములనుండి గూడ నింకను తంతివార్తలువచ్చుచునే యున్నవి. నాభర్తశవము నూరేగించుచు శవముతో పెక్కులక్షలమంది దేశీయులు శ్రమశాసమునకు వెళ్లుటనుగూడ నేను చూచితిని. ఈరీతిగా తంతివార్తల సంపెడువారి కందరికిని ప్రత్యేకముగా నాకృతజ్ఞతను తెలుపుట అలవిగానిపనియగుటచే నాకు తంతివార్తలనుపంపిన రాజప్రతినిధి వంగరాష్ట్రముగవర్షరు మున్నగు వారి కందరికిని ప్రతీకాముఖముననే నాకృతజ్ఞతను తెలియజేయుచున్నాను. స్వయముగావచ్చి పరామర్శ చేసినవారికిని, మమ్ములను పరామర్శించుటకు ఇతరులను పంపినవారికినిగూడ ప్రతీకాముఖముననే వందనములను తెలుపుచున్నాను. నాదుఃఖమును వేధముల పంచుకొనిన బీదలగు నా దేశీయుల కందరికిని వందనముల నర్పించుచున్నాను. బీదలను స్వజనులవలెనే నాభర్త ప్రేమించుచుండెను. నాభర్త చేసినదేశసేవకతముననే 33 కోట్లమంది భారతీయులును ఈకష్టకాలమున మనఃపూర్వక మగు సానుభూతిని మాకు చూపుచున్నారని మేమండరమును బాగుగా గ్రహింపగలిగితిమి. నాభర్త శవమును డార్జిలింగునుండి కలకత్తాకు తీసికొని వచ్చుటకు రైల్వేకంపెనీవారుగూడ చాల సదుపాయము గావించిరి. వారికిగూడ వందనముల నర్పించుచున్నాను. నిన్న శవమును శ్రమశాసమునకు గొనిపోవునపుడు పెక్కులక్షలమంది ప్రజలు వెంట నడచుటచే జనరొక్కటమున కొందరికి గొప్పగాయములు తగిలెనని విని చాల విచారించుచు వారికి నేను మనఃపూర్వకమగు సానుభూతిని తెలుపుచున్నాను. అట్లు గాయములు తగిలినవారు దయతో తమచిరు నామాలను నాకు వ్రాయగోరెదను. -“వనంతదేవి” అను ప్రకటనము నిన్న 19 వ తేదీని పత్రికలలో ముద్రింపబడెను.

మహాత్మునిన్న చేసిన మరియొక ప్రకటనము

ఆ సేతుశీతనగవర్యంతమును గల దేశీయులందరును దాసుగారి మరణమునకు సహారముగ దుఃఖమును వెల్లడించుటవలన భారతదేశమును గౌరవించినవారే యగుచున్నారు. ప్రజలకు దాసుగారిపైన గల గాఢమగు ప్రేమను సరిగా వెల్లడించుట కింకను వ్యవధి చాలదు. కావున దేశమునందు కాంగ్రెసు సంఘముల పలుకుబడికి లోనైన ప్రతి గ్రామమునందును గూడ ఒకదినమున ఏకకాలమున సభలను జరిపి సంతాపమును సానుభూతిని వెల్లడించునట్టి తీర్మానముల నామోదింపవలెను. ఆసభలకు మితవాదులు, విరోధాదేశీయులు, ఆంగ్లోయిండియనులు, జప్టిను పక్షము మున్నగు అన్ని పక్షముల వారినిగూడ ప్రత్యేకముగా ఆహ్వానింపవలెను. అన్ని పక్షములును ఏకీభవించి దేశసేవ చేయవలెననియే ప్రాణోత్తముణ సమయము వరకు దాసుగారు ముఖ్యముగా గోరుచుండిరి. ఇదియే వారికి అంత్య సమయమున ముఖ్యవాంఛితముగా నుండెను. కావున యీస్థావరకసభ లట్టి యొకమత్తమును కలిగించుటకు ప్రాతిపదికము లగును గాక.

సోదరి వనంతదేవిగారు మున్నగు దాసుగారి కుటుంబమువారిలోను కలకత్తాలో నున్న యితర నాయకులలోను గూడ ఆలోచించితిని. జూలై నెల మొదటితేదీ దాసుగారి శ్రాద్ధదినము. అది 16 వ రోజును గాన ఆనాడు దేశమునందంతటను ప్రతి గ్రామమునందును స్థావరకసభలు జరుగదగు నని వారందరునుగూడ నిశ్చయించిరి.

ఆరోజున ఏకకాలమున దేశమునందంతటను సభలు జరిగినచో మరింత గాంభీర్యము కలుగగలదుగాన ఆనాడు సాయంకాలము 5 గంటలకు స్థావరకసభలు (దేవతాసభలు) దేశమునందంతటను స్థావరకసభలు జరుగదగును; అని మహాత్ముడు ప్రకటించెను.

కలకత్తా యిండియను అసోసియేషను

నిన్న 19 వ తేదీని జరిగిన సంఘసభలో ఆమోదింపబడిన తీర్మానము

“చిత్రంజన దాసుగారు మహాత్ముని, గొప్ప దేశభక్తుడు, ధైర్యవంతుడు, నిష్కపటి. భారతీయులందరు నాయకులు ఘనముగా ప్రేమించిరి. ఆయన అకాలమరణమువలన దేశమునకు తీరని లోటు కలిగినందుల కింకనా చాల సంతోషము నొందుచున్నాను” అను తీర్మాన మమోదింపబడెను.

మహాత్ముడు ఖుల్నానుండి పంపిన మొదటి తంతివార్త

సర్వోపశాంతిరాయిగారి కిటుల మహాత్ముడు తంతివార్త సంపెను

“ఇటుల జగదునని ఎన్నడును తలచియుండలేను. భగవద్దేవతను మహారము. అరసరమైన పనుల నివట జరుపజలసి యుండుటచే మొదటి రైలుబండిలో రా వీలులేకపోయినది. మహాత్ముడు బతుకుచేరులలో కలకత్తాకువచ్చుచున్నాను. అంత్యక్రియను గూర్చిన రోజులులనుగూర్చి నేను కలకత్తా చేరిన పిమ్మట స్థిరపడుతురుగాక. బంధుమిత్రులకు సహృదయము లగు ఆత్మేపణ లేవియును లేనినో దాసుగారి శవమును రసాని రోడ్డు భవనమునకు తీసికొని రావలె ననియే నేను తలచుచున్నాను. దేశసేవకు నిలపగూడదు. పెనుకటికంటె మెచ్చు గానూడ జరుగవలెను. దాసుగారి ఉదారభావమును వారి మహదాత్మ్యమును మనకు ప్రోత్సహకము లగునుగాక. భిన్న పక్షములవారు వివాదలను మరచి వంగరాష్ట్రమునకు వైవస్యము డిను, భారతదేశసేవకులలోని అగ్రగణ్యులలో నొక్కడను అగు దేశబంధుదాసుగారికి గౌరవమును చూపించుటలో అన్ని పక్షములవారును ఈ ప్రకారంపయమునందైన ఏకీభవించురుగాక. అస్సామురాష్ట్రసంచారమును రద్దుపరచితిని” అని దాసుగారి మరణవార్త తెలిసినవెంటనే ఖుల్నానుండి మహాత్ముడు తంతివార్త సంపెను.

కలకత్తా కార్యరేషను

అవసర సమావేశము

నిన్న కార్యరేషను అవసరసభ జరిగినది. దాసుగారి నిండురైజు శాయాపట సును అధ్యక్షస్థానమునందుంచి పాదపీఠముపైని పుష్పహారముల నుంచి. “మహానీయుడు మనల దిగవాడిపోయెను. ఆస్థానమున నిలువదగినవారెవరను కనబడుటలేదు, భారతీయైత్రులలో మహాదారులలో నొకడును పామరజనులకు వైవస్యముడు అగు దాసుగారి కిర్తి దేదీప్యమానమై ప్రకాశించుచున్న తీర్ణమునందే దేశమును దుఃఖాంధకారమున ముంచివేసి ఆకాలమృత్యువు ఆదేశబాంధవుని తనపాట్లబైలుకొనియెను. నిజమైన జాతీయతను వికమత్తమును సహనమును పరస్పరగౌరవమును ఆత్మగౌరవమును క్రమపద్ధతీయును ఇట్టిది అని మనకుపదేశించినవారు దాసుగారే” అని డిప్టీ మేయరు హెచ్. ఎస్. మర్వాడ్జీ గారు నుడిచిరి.

“కలకత్తా కార్యరేషనుకు మొట్టమొదట లార్డు మేయరు గా పనిచేసిన చిత్రంజనదాసుగారు ఆకస్మికముగ అకాలమరణమునకు పాలకుటచే ఈ సభ వారు దుఃఖినిమర్చు లైరిక్ దాసుగారి మరణమువలన తీరని లోటు కలిగినది. ప్రారంభ విద్య, వైద్య శాలల వ్యాప్తి, కలిశీలేని పాలను ప్రజలకందరికిని తక్కువధనకు విక్రయించుట, బీదలకు యడ్డను పనులూ, స్కూలీవలు పనులూ ప్రజల కత్తానూ గను కలిగించుటలో దాసుగారు చాలా ప్రత్యేకపద్ధతులను ఆచరణలోనికి తీసికొని విప్లవంచులకే సభవారు మిథల కృతజ్ఞులు, దాసుగారి భావములు ఉదారములు వారి దేశభక్తి ఆపారము, బీదలపై చాకిరిగల ప్రేమ, మగ్గులము, వారిత్యాగము నిరుపమానము, వారి న్యాయనిరతి ప్రశంసనీయును. మానవ సంఘాభివృద్ధికిని విశ్వనాశవ సోదరత్వమును కలిగించుటకు దాసుగారి రత్నభిక్షకుల కృషి పలికినందున రితి కోట్లభారతీయులును దాసుగారిని గాఢముగ ప్రేమించుచుండిరి. దివంగతులైన భారత మాతృపుత్రరత్నములలో నగ్రగణ్యులగు వారిమధ్య దాసుగారికి గూడ వాత్సల్యస్థానములభింపగలను. దాసుగారి ఆవర్యము చిరస్థాయిగా నుండగలదు. అది ఎన్నటికిని అంతరింపదు. తాతరముల వారు దాసుగారినే ఆవర్యులనుగా గొని దేశసేవ చేయుచుండగలరు. కార్యరేషనువా రీరీతిని తమగాఢభక్తిని దాసుగారి చిరత్రాత్మ్యమును అనుసానుభూతిని దాసుగారి ముంబుబునకును తెలుపగోరుచున్నాను” అను తీర్మానముగూడ మర్వాడ్జీ గారే ఉపసాదించిరి. ఈ తీర్మానము ఏకగ్రీవముగా ఆమోదింపబడెను.

దాసుగారికి స్థిరమును స్థావరకవిత్తమును కార్యరేషనులో నెలకొల్పుట కొక ఉపసంఘ మేర్పరుపబడెను.

దాసుగారి మరణమునకు సంతాపము తెలుపుచు వారి దేశరేపణ ప్రకటించుచు దక్షిణాఫ్రికాలోని కింగ్స్టన్ లోండి అచటి భారతీయ సంఘమువారు శంపక తంతివార్తను డిప్టి యేయరు కార్యాలయమునకు పంపిరి.

ఆంధ్ర రాష్ట్రము

సార్వభౌమమునందు ప్రజల సంతాపము

దేశబంధుదాసుగారి మరణమునకు సార్వభౌమము పా నుల విచారమును పొంది నిపంతరేపిగాక సానుభూతి నంద చేయుచున్నా రని నేడు నవసంహారము నుండి తంతివార్త వందరి

ధియో హెచ్. థానుగారి సంతాపలేఖ

ప్రిటిషు దేశీయుడగు భారతగుడిలుల వ్రాసిరి

పంగరాష్ట్ర వాసులలో శ్రేష్ఠులను నాకు క్రియమి శ్రులు నగు దాసు బాబుగారు చనిపోయిన వారి నేడు సాయంకాలము తెలివోనులో తెలిపినపుడు నాకు చాల సంతా పము కలిగినది. ప్రిటిషు దేశీయులలోగూడ నావలెనే చాల వందల దుఃఖించియున్నారు.

నేను దాక్షిణింకు బయలుదేరుటకు ముందు వచ్చినాడను దని మేము 11 వ తేదీన దాసుగారు నాతో చెప్పగా నేను నల్లి మాదిరిగాని అదియే కడపటి మామననిమాత్రము నేను తెలియించలేదు. దాసుగారు నాతో మనస్చి మాటలాడు చుండెదవా. దాసుగారి సామర్థ్యమును నేను బాగుగా గుర్తింపగలిగినది గాన వారిపట్ల నాకు ఘనమగభక్తి కలదు.

మేము 10 వ తేదీన సర్ కురేంద్రనాథ బెన్సీగారిని చూడవలచి నేను ముందుగా వాటికి వ్రాసి ఆయన అనుమతిని బడిసి ఆనాడు సర్ కురేంద్రనాథుగారితో మాటలాడితిని. 'తెన్నీగారు వ్రాసిన "ఏ నేను యిన్ మేకింగ్" అను గ్రంథ మునందు ఆయన దాసుగారిని అపారముగా విమర్శించుట చాల అక్రమమని నేను అదివరకే పత్రికకు వ్రాసియుంటిని. ఆనాడు స్వయముగా ఆయన యెదుటగూడ తెలిపితిని. తరు వాన మే మిరువురమును మరి పెళ్ళి రాజకీయవిషయములను గూర్చి మాటలాడితిమి. ఆమరునాడు ఆనాడు మేము 11-వ తేదీ దాసుగారు నాకు వ్రాయగా నేను దాసుగారిని చూడబోతిని. నేను బెన్సీగారి కడకు వెళ్లినపుడు దాసుగారిని మునాడె చూచును తెలుపించునని నాకు తెలియదు గాని మాటలపందర్బ ఘన నేను సర్ కురేంద్రనాథుగారితో మాటలాడిన పంగలిని దాసుగారి కెరిగించితిని. సంయోగము కలిగినవిప్పుట ఎవరు నాయకులుగా నుండవలెను? అని నేను దాసుగారి నడిగితిని.

మాకు ఎట్టి సంతకమును న ల రు. నేను నాయకుడనుగానుండగోరను. పరియైనవాక నాయకులు గా నుండవలెనని నేనును యోచింపను. ఇప్పుడున్నట్లులే నిరాధార ముగా నీవత్తునునుంచుకొనదు. నాకు విక్రాంతి అత్యవసరము. నాకు స్వకపోలబనితములను కొన్ని భావములున్నవి. ఇతరులకు ఏకాంతులుగా వానిని గ్రంథరూపమున ప్రకటింపగోరెదను. నాకు స్వార్థపరత్వముతోగూడిన ఆకలేమియునులేవు అని దా సుగారువును నుడిచి. ఆనుటలకులపని ఆయన యాదావ్యము నాకు తెల్లమైనది. ఆయన మాటనాయకుడు ఆయనసంకల్ప మును అన్యధాభావించి పలుపురాదనను నిరసించుచున్నాను. అని నేను తెలిపితిని. నాకాయనయం ధర్మకము గౌరవమును ప్రేమయునుకూడ కలిగెను. నేనునుటలనల విరహము కన్ను గూడ సంకయింపవచ్చును.

దాసుగారు తీవ్రమింపున్నప్పటికంటె చనిపోయిన పి ప్పట్టానే స్వదేశమున పంపింపగ నీవరేయగ నుడుదని గూడ నాకు తోచుచున్నది. ఆయన స్వక్రియయమనే ప్రతికూల భావము చాలముగలిగి తీవ్రమింపుదగాన ఆయన మరణముతో ఆప్రతికూలభావము తొలగగలదు. అందువలన ఆయనతోయదా న్న స్వర్ణకక్షున మృత్యునము శాసనాగలదు. భారతదేశమును పోషుచున్న మన ప్రజలందుగా రంధ్రముగూడ నింకలకు తో డి డిగలర అని భారతగుడిలు వ్రాసిరి. (ఇంగ్లీషుభాష)

అల్లాబాదు

అల్లాబాదు, జూన్ 19:— సి. ఆర్. దాసుగారి మరణమునకు దుఃఖమును తెలుపుటకు నిన్న రాత్రి సర్ లేజ్ బహు దూర్ సప్రసాగారి అధ్యక్షతక్రింద నొక బహిరంగసభ జరి గెను. దాసుగారి యకాలమరణమునకు దుఃఖమును తెలుపుచు వా రికుటుంబమునకు సానుభూతి బంపుచు తీర్మానములు గావింప పడెను. రాష్ట్రములో అన్ని పట్టణములనుండియు సాకుభూతిసభ లు జరుగుచున్నట్లు వార్తలు వచ్చుచున్నవి. (అ. ప్రె.)

అమృతసరము

అమృతసర, జూన్ 19:— సర్ దారు మంగళసింగుగారి అధ్యక్షతక్రింద నిన్న రాత్రి జలియన్ వాలాబాగులో జరిగిన బహిరంగసభలో దాసుగారి మరణమునకు పూర్ణమైన దుఃఖము ను తెలుపుచు దాసుగారు దేశనాయకులలో సగ్రగణ్యు లని తెలుపుచు దాక్షిణ్య సత్కృతులు, కిమలూగాడ్లను మరీకొంతమం ది కాంగ్రెసు సభ్యులను ఉపన్యసించిరి. హిందూదేశ స్వాతంత్ర్యముకొరకు పట్టుబట్టి దాసుగారు చేసిన విలువలేనిత్యాగము లనుగూర్చి అందరును ప్రశంసించిరి. ఆ ధ్యక్షుడు ప్రతిపాదించిన విచారనానక తీర్మానము సభ్యు లందరును నిలుమండి యుండగా నామోదించబడెను. సిటీ కాంగ్రెసు సంఘమువారి రేపాటుజేసిన యూరేగింగ్పురొనేష్టుములు ధరిం పక విచారమును తెలుపుచు పట్టణముగుండా నడచిపోయెను. దాసుగారి గౌరవాధ్యక్షుని శోమణి గురుద్వారా ప్రబంధక కమి టీవారియొక్కయు శోమణి అకాల్ దళమువారియొక్కయు కార్యాలయములు మూసివేయబడెను.

దాసుగారి మరణము భరింప నలవికాని పిడుగుపాటువలె నున్నదనియు నీ నష్టమునుండి భారతజాతి యింతలో కోలు కొన జాలదనియు సి. గు. ప్ర. కమిటీవారును శోమణి లీగు వారును తంతివార్త లంపిరి. ఈ దుఃఖసమయమున దాసుగారి భార్యకు సిక్కులతరపున సానుభూతివాక్యము లంపబడెను.

సర్దారు మంగళసింగు రీడింగ్ వలెతివార్త నంపిరి:— ప్రీయసోదరి, ఈ కష్టసమయమున నాహృదయపూర్వక మైన సానుభూతి నంగీకరింపుము. దాసుగారి మరణము భారతజాతికి సంభవించిన గొప్పవిపత్తు. ఈ విపత్తింతటితో తీరునదికాదు. హిందూదేశమునకు స్వాతంత్ర్యముపై నెంత ప్రేమగలవో పరిక్షించుటకే దాసుగారు మరణించినట్లున్నది. నీతోపాటుగ దేశమంతయు విలపించుచున్నది. మనల నందరిని భగవంతు డోదార్ప గాక!

నీసోదరుడు
మంగళసింగు
(అ. ప్రె.)

కడ్డలూరు

కడ్డలూరు, జూన్ 18:—దాసుగారి మరణమునుగూర్చి నేటి సాయంకాలమున పురుషాంతము రీడింగ్ రూములో యం. యచ్. సి. ఆర్. శ్రీనివాస ఆయ్యంగారి అధ్యక్షతక్రింద జరి గిన పెద్ద బహిరంగసభలో అధ్యక్షుడే జననతీర్మానము నుప పాదించగా సభ్యులందరును నిశ్చబ్దులుగా నిలువబడి ఆమోదించిరి. పుట్టువుచేతనే దేశభక్తుడను, స్వాతంత్ర్యాగియు మాతృదేశము కొరకు తన సర్వస్వమును భారవోసినవాడును అగు దేశబంధు దాసుగారి యకాలమరణమున కెచ్చటి బహిరంగసభలో సమా చేతమైన కడ్డలూరుప్రజలు విచారమును తెలుపుచున్నారు. మరియు నీతీర్మానము నకలు నొకదానిని క్రితే శేషుల కుటుంబ మునకు పంపుటకు తీర్మానించుచున్నారు. (అ. ప్రె.)

బెంగుళూరులో పరామర్శసభ

(స్వక్రియవిశేషి)

బెంగుళూరు, జూన్ 19:— బెంగుళూరు జిల్లా కాంగ్రెసుసంఘ మువారి యాజమాన్యమున ప్రీతి కార్కూరి శ్రీనివాసరావుగారి అధ్యక్షతక్రింద గాంధీమేదానమునందు నిన్న సాయంకాలము పెద్ద బహిరంగసభ జరిగెను. ఎం. బెంకటకృష్ణయ్య, రాజ్మొ క్షి, భీమరావు, బి. ఎల్. జయప్ప, డి. వి. గుండప్ప, కా సంతోషరావుగారు దాసుగారినిగూర్చి మనకు కరగనట్లుగా నుపన్యసించిరి.

క. సంపత్తిరావుగారు దాసుగారి జీవితమును వ్రాయు నట్లుగను, దానిని ఎం. బెంకటకృష్ణయ్యగారు తమ వ్రేలులో ప్రకటించుటకును, క. శ్రీనివాసరావుగారు ఖర్చుల భరించుట కును ఏర్పరపబడెను. పరామర్శతీర్మానము. ఆమోదించబడిన పిదప సభ్యులందరును నిశ్చబ్దులుగా నిలిచి ధ్యానించిరి.

చిత్తరంజనుడు

[పంగనామముల రామచంద్రరావుగారు.]

శా. అమ్మేరుప్రతిమానధీరుడు సమస్తాశావతాశం బులక్, సమ్మానంబులు పూజలుం గొనిన భా న్యత్కీర్తిమంతుండు నీ, యెమ్మొండెల్వెడు చిత్త రంజనుడు నేడిస్తే! దివింకేరే దా, నమ్మా! శారతమాత! గర్భమునఁ జచ్చంటించి శోచ్యం బుగన్.

గీ. నిన్నగాక మొన్న నీరేజభవునుద్ది కూర్చిబిడ్డ తిలకుఁ గోలుపోతి వెనుకఁబట్టు దుఃఖించిప్రవాహంబు మరలవచ్చి మనసు మాటుకొనియె.

శా. నీ నామస్మరణంబు భక్తనుతిమంజీరభవనిద్యో తకం, బా నీపాదసరోజ యుగ్మముపయిన్ భావ నంబు నీపూర్వసం, తానశ్రేష్ఠచరిత్రగాధలకు నానందంబు క్రేళ్ళారు నా, మానప్రాణుని జిత్త రంజనుని నమ్మా! వీడి యెట్లుండువో?

గీ. బాలగంగాధరోద్దిష్టపథముఁ బట్టి దేశనాకఁ గట్టాల్చి నీడించుకొంటు శవప మూనిన చిత్తరంజనుడు తల్లి! జీవయాత్రాల్ప కావ్యంబు చిగురుఁ జదివె.

మ. ఒకకార్యంబున బద్ధకంఠుఁడుగా నుంకించి లోఁజొచ్చినన్, వికటభూకుటియై మనోనిబిడ్డ నిర్భేద్యస్వయంవ్యక్తితా, ప్రకటోద్వన్ముఖమం డలుం డయి రిపూపాయంబులన్ వెంటనే, కిక్కిరింపంగల పంగసింహము పడెన్ గి యసితుల్ గూర్చుచున్.

మ. తనపీయూషసుశీతహస్తపుటి వార్తాపత్రికా పాత్రియం, దునవిచ్చిన్నముగాఁగ గాటిచెడు హిందూవర్ధనాశా రనం, బును నజ్ఞానుల మైన మాకొనఁగి మున్నుం దాతృరాజ్యాశయం, బున కుత్సాహసమర్థతల్ గొలుపు నవ్వణ్యాత్మం డమ్మా! చనెన్.

మ. కవి, వేదాంతి, మనస్వి, రాజ్యవిషయాఖండాను భావుండు నా, రవివేకుండు విరోధిభీకరుడు మాప్రారబ్ధమో దేశబాం, ధవుఁ డస్తంగతుఁ డయ్యె; నీకుడుపు పుత్రప్రేమ ఘోషించు బా, ధ వెలార్చంగలరే పరుల్? భరతమాతా! యూటటం బొందుమా.

ఆ స్త మ య ము

[యన్. జి. ఆచార్యగారు]

ఆ స్తమించితివయో! చిత్తరంజనుడా! చిత్తమున చిచ్చిదుచు జనులకందరకు!! దేశంపు దారిద్ర్య

ఘోష నాలించియును చేసెదను మేలనుచు చేకంఠము దాల్చి సోదరుల బాధలను చూడలేనని పల్కి

మేడమిదెల నెల్ల నీవై యెనుగి నీ భార్యబిడ్డలతోడ బండికానా కేగి మారాజ్యమిది గాన

స్వారాజ్య మని యంచు స్వాతంత్ర్యరథమునకు సారథిని నీవగుచు దారిమధ్యకు దెచ్చి మము వీడిపోయితివ!

అస్త

వస్త

అస్త.

అస్త.

నూలువడుకుట ముఖ్యతము

పండిత మదనమోహన మాలవ్యాగారు

మాంటు ఆబూలో నెసంగిన ఉపన్యాసము

‘మానవుని కర్తవ్యము’ అను విషయమునుగూర్చి మాలవ్యాగారు చాల బాగుగా నుపన్యసించిరి.

విశ్వమును సృజించుటకు కర్తయొక్కజే. ఆరణ్య భగవంతుడు. ఆతనినే హిందూమతానుకూలములైన క్రైస్తవవాది పర్యవర్తముల వారునుగూడ వారాధించుచున్నారు. కాన మానవులందఱును సోదరులే. మానవులపట్లను సమస్త జీవరాసులపట్లను అధికముగ ప్రేమను చూపుటయే మానవుని ముఖ్యకర్తవ్యము. అందఱును శరీరా మత ధర్మముల ననుసరించుచున్నచో కలహములే కలుగవు.

అ హింస

న్యాయశాస్త్రానుసార మరణధులను శిక్షించుట శత్రుత్వ తన ప్రాణమును తీయవచ్చినపుడు తన ప్రాణమును కాపాడుకొనుటకు శత్రుసంహారము చేయుటలేదు మరే కారణముననుసరించి ప్రాణినిగూడ తలపునవగాని మాటవలనగాని శ్రీయవలనగాని యెట్టి అపకారమును చేయరాదు. స్త్రీల మానమును, తమ ప్రాణములను తమ ధనమును కాపాడుకొనవలసి వచ్చినపుడు మాత్రమే హింస అనగా దౌర్జన్యము చేయవచ్చును. అదిదోషము కాదని స్పష్టముగా నున్నది.

నూలు వడుకుట

తోడి మానవులకు సహాయముచేయుట గూడ మానవునికి ముఖ్య ధర్మమొకటి.

అందులకు నూలు వడుకుటయు ఖద్దరుబట్టలను నేయుటయు చాల తేలికయగు సాధనము. తీరుబడియున్న వారందఱును నూలు వడుకుటయే నేయుటయే చేయుచుండవలెను. ఈపనులు నిత్యకర్మములు. కావలెను. పేతాట చంద్రంగము మున్నగు నాటల నాడువారెట్లు ఉల్లాసముతో అట్టియుల్లాసమే నూలు వడుకుటనపుడును నేయునపుడును గూడ ప్రజలకు కలుగవలెను. అటుల జరిగినచో దారిద్ర్యము తొలగును. దేశీయులకు గౌరవము హెచ్చును. నూలువడుకుటలో అగౌరవమేమియును లేదు. గాంధీమహాత్మునిను, మైసూరు మహారాజును మరెవ్వరైనా మహానీయులనుగూడ నూలు వడుకుచున్నారు. మనము గృహపరిశ్రమలకే అధికముగ ప్రోత్సాహము నొసగవలెను. ఇంక నేనుబడిన తువాలను నేను కొనినపుట్ల ఒక అన్నాకున కన్నము పెట్టినపుడు నాకు లభించెనదిగాయను సంతసము నాకు కలుగుచుండును. నేను తోడిగిన దస్తులలో కాలిపేజోట్ల తప్ప తక్కినవన్నియును శుద్ధఖద్ద బట్టలే. మహారాజులు గూడ గృహపరిశ్రమ నాదరించుచుండుట చాల సంతోషప్రదము. ఇచట మీమధ్యను సామాన్యునివలె కూర్చుండియుండి యీ నేలు జమూలలు బజాజుగారిని జూచితిరా? ఇతడు కోటిశ్యాసదు. పెక్కులక్షల రూపాయలను దానముచేసినవెనదాత. ఇప్పుడు మీదేశసంచారము చేయుచు ఖద్దరు నమ్ముచున్నారు. చాలమంది సంస్థానాధిపతులు బజాజుగారి వాదరించి ఖద్దరును కొనుచున్నారు.

మీరు బీదలకువాకి ఉచితముగా విద్య నేర్పవలెను. అది వివాదకు అస్పృశ్యులకు అందరికిని గూడ విద్య నేర్పవలెనని మాలవ్యాగారు నుడివిరి. (ఒకవిలేఖరి తిలకిస్తా)

హజీయా త్రయోక్క యిక్కట్లు

సిద్ధా, జూన్ 20:—కేడాలోనున్న యింగ్లిషుకాంసలు యిండియాదొరతనమువారి కీడిగునతంతి సంపెను. యాత్రికుల స్త్రీపురుషుల రబీగాకు పోవుచున్నవని తెలిసి విదేశాంగమంత్రి శాకిట్లు బాబును పంపియున్నాడు:—

1. రబీగా నుట్టిడి జరుగునునెయుండును.
2. యాత్రికుల కుపాయము జరుగదు. కాని వారు తీరమునకు బోయి శత్రువులతో కలిసిపట్టులైన పాడబాజి నైసికలు బాధ్యులుకారు.
3. సరకులను ఒడ్డు పెక్కించుటకు ప్రయత్నించినయెడల ఆటకపహసముబడును.
4. హర్షణలో కనపడే ప్రతిపదమును మించినదేలు బడుట గాని లేక పట్టుకొనబడుట గాని తలపించును.

(అ. పై.)

నూతన ప్రియరాంధ్రు

[మో. క. గాంధీ]

నాప్రియరాంధ్ర సంఖ్య నానాటికి పెరిగిపోవుచున్నది. వీరిలో పట్టపురాణి గుల్నారు. సార్వభౌముని అతిథిగ నేనుండు సమయములందంతయు గుల్నారే నాకు బదులుగ సర్వాధికారములను చేలాయింపుచుండును. ఇతరప్రియరాంధ్రు లెక్కలేనన్ని మంది యున్నారు. బర్మాను వాస్తవ్యురాలుగు రాణి చాలనూతనముగ చేరినది. రాణి చాల పదిసంవత్సరములబాలిక. మామూలు ప్రకారం నే నాబాలికతో ఆపలాడుకొన ప్రారంభించితిని. ఆబాలిక చేతులయందున్న ఆరుబంగారు గాజుల జతల నోరకంటితో చూచుచుంటిని. కోమలములగు హస్తములు అన్ని బంగారు గాజులు బరువుగనుండునని మెల్లగచెప్పితిని. తక్షణమే ఆబాలిక తనగాజులపై నెచ్చెను. “అవును అవును. ఆ బంగారు గాజులను మహాత్మున కివ్వవచ్చును” అని సర్వేంబుప్రకటించి పరులును ప్రఖ్యాతి గాంచినవారును అగు ఆబాలిక తాత కయగు శ్యామ్బాబుగారు చెప్పిరి. ఇదిపరులసామ్యము దానమిచ్చు విషయమున దాతృత్వమును ప్రకటించినట్లున్నదని నేను చెప్పితిని. శ్యామ్బాబుగారిట్లు చెప్పిరి:—నాఅల్లుని కూతురిని మీకు తెలియదు. తనబిడ్డ బంగారుగాజులను మీకిచ్చెనని నామాతరు మీగుల సంతసించును. ఈబంగారుగాజుల నవ్వమునకు నాఅల్లుడు ఎంత మాత్రము చింతించడు. గొప్ప ఉదారవృత్తివాడును గలవాడు. బీదలకు ఎల్లప్పుడు సహాయము చేయ వలయునను ఉత్సాహము గలవాడు” ఈసంభాషణ జరుగుచుండగానే రాణి బాల తనగాజులను తీయుచుండెను. శ్యామ్బాబుగారు ఆబాలికకు తోడ్పడుచుండెను. నాకేమిచేయవలయునో తోచుకొండెను. బాలికలతో సరసము లాడుచుండుట నా అలవాటు. బీదలకొరకు తగు ఆభరణములను దాన మియ్యవలయునని వారిని ప్రోత్సహించి, ఆడంబరముగ సామ్యులను ధరించువిషయమై బాలికలయందు అనూయ కలుగజేయువలయునని నా ఉద్దేశము. ఈ ఉద్దేశముతో సరసముగ కొన్నిమాటలు చెప్పట నా అలవాటు. ఆబాలిక బంగారు గాజులను నాకిచ్చెను. ఆగాజులను మరల ఇచ్చివేయ ప్రయత్నించితిని. శ్యామ్బాబుగారు రంధులకు ఎంతమాత్రము అంగీకరింపలేదు. ఆగాజులను మరల పుచ్చుకొనుట ఒక అశుభముగ ఆబాలిక తల్లి పరిగణించునని శ్యామ్బాబుగారు వాకుచెప్పిరి. ఆబాలిక క్రొత్తబంగారుగాజులు ధరింపజూడ దనియు, అందరును ధవళమైన శంఖుగాజులనే ధరింపవలయుననియు, ఈవరతుల నంగీకరించిన నే నాగాజుల నంగీకరింతుననియు నేనుచెప్పితిని. బాలికయు, బాలికతాతయు అపధతుల నంగీకరించిరి. కుటుంబమునకు ఇది శుభమో అశుభమోగాని బీదలకును నాకును ఇది మిగుల శుభశకునముగ నుండెను. ఏలయనిన స్త్రీల సభయందు స్త్రీలందరు ఈబాలికను ఆదర్యముగ నుంచుకొనిరి. దాదాపు 12 జతల గాజులు మూడుజతల కమ్ములు నాకిచ్చబడెను. పంగరాష్ట్రమున ఖద్దరు ప్రచారము రాటపు ప్రచారము జరుపుటను ఈ ఆభరణములు వినియోగింపబడునని వేరుగ వ్రాయుట అనవసరము. రాణి బాల సందర్శనమున నూచించిన వరతులపై ఎంత మంది ప్రియరాంధ్రులైనను, వరించుటకు నేను సిద్ధముగ నున్నానని తాతకును తండ్రులకును తెలుపుచున్నాను.

ఏ ఆభరణములపై బాలికలకు ఆశయున్నదో ఆ ఆభరణములనే బీదల క్షేమము నాకిచ్చిన బాలికలు త్యాగచింత గలవారై సుఖవంతులయ్యెదరు. (యంగు ఇండియా.)

11 దినములలో జరిగిన అభివృద్ధి

(మో. క. గాంధీ)

దేశావసరమందలి సత్కారము పాఠశాల కార్యదర్శి ఈ క్రిందిలేఖ వ్రాయుచున్నాడు:—“అక్రమమునకుచేరిన బాలీయ పాఠశాల విద్యార్థులు రాటముపై నూలుతీయుటకు మీరుమాచిన లోపములన్నియు తెలియచెప్పి ఇంకను త్వరితముగ చక్కని నూలు వడుకుటకు ప్రయత్నింపవలయునని చెప్పియుండిరి. మీ సలహాను అనుసరించి పాటుపడెదమనియు 3 నెలలలో చక్కని ఫలితములను నూచించు నివేదికమును పంపగలమనియు వాగ్దాన మిచ్చితిని. అదిమొదలు త్వరగ నూలువడుకుటకు ప్రయత్నించుచున్నాను. మీరు పాఠశాలను సందర్శించునప్పటికి గంటకు 800 గజములను మాత్రమే వడకుచుంటిమి. మేనెల 14 తేది మొదలు దినమున కొకగంటకాలము వడకుటకై ప్రత్యేకించి యున్నాము. బాలుగు ఉపాధ్యాయులు, కలసి ఈగంటయందు

పశ్చిమోత్తర రైల్వేసమై

ప్రభుత్వమువారి స్టేటుమెంటునకు రైల్వే

యూనియనువారి జవాబు

లాహోరు, జూన్ 19:—పశ్చిమోత్తరమై ఇండియా ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించిన స్టేటుమెంటు సంబంధమున నిజస్థితులు తెలియజేయు నుద్దేశ్యముతో పశ్చిమోత్తర రైల్వే యూనియనువారిట్లు చెప్పుచున్నాడు.

1200 నుండి మనుష్యులు బతుకీకి పంపిణీయబడినారు. శావున వారికి సానుభూతి శాపుటై సమైక్యట్టి లోపములను తీర్చుచు అడుగుటకు యూనియనువారికి హక్కుగలదు. శారతి కావసభ వారుగావించిన వర్తకగాదాలకావసము ‘పాస్’ పేరా ప్రకారము పనివాండ్లు సానుభూతికై సలుపు సమైక్యము యూనియనుయొక్క అంతరంగిక మేనేజ్మెంటుకు సంబంధించిన విషయములు. వర్తక తగాదాలను గురించిన కావసములో అట్టి యేర్పాటు ఏమియు లేదుగాని ఏప్రిల్ 1—3 తేదీలలో కష్ట సంవత్సరములనుండియున్న తమ కష్టములను రూపుమాపుకొనుటకై సమైక్యట్టుటకు పనివాండ్లందఱును సిద్ధముగా నున్నట్లు. మేనేజ్మెంటునుండి యూనియను ఆసీనుకు తెలియుచు వచ్చినది. అందువలన యూనియనువారు ప్రతినిధులద్వారా తమకష్టములను చెప్పకొనియు తీర్మానములను గావించియు ఉద్యోగుల వద్ద రా య బారము పోయియు పని చేసి యున్నారు గాని అంతయు నిష్ప్రయోజనమయ్యెను. ఈ పరిస్థితులలో సమైక్యనాయకులు నిష్పక్షపాతసంఘము యెదుట నిలువబడి విచారించబడుటకు సంగీధులైయుండి, రైల్వేయేజెంటు కూడ అందుల కంగీకరించునా యని అడుగుచున్నారు. రైల్వేయధికారులు ట్కరితముచేసి యూనియనులోగల యొక కుత్సమును చెడగొట్టుటకెన్నియో మార్పులు ప్రయత్నించిరి. ఇన్నియు పత్రకలలో వెల్లిబుచ్చబడినవి. తుదకు ప్రజలను సమైక్యదారులును వారినాయకులను కోరినప్రకారము సమాధానము కుదిర్చే సంఘము యెదుటికి వచ్చుటకును, ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములు సలుపుటకును వారు మొండి తనముగా నిరాకరించుచున్నారు. కాన ప్రజలను పత్రకలు నీయుద్దయమునందు పాల్గొని రైల్వే యధికారుల అన్యాయ వ్యవహారము రూపుమాపి యూనియను నాయకులయొక్క వైఖరిని సగుణించి సమైక్యదారులకు జరుగవలసిన న్యాయమును సమాధానపు బోర్డుయెదుట పరిష్కరింపవలసియున్నారు. లేదా కృత నిశ్చయులైన రైల్వే యధికారులు తలంచినట్లు మేకొలది రైల్వే పని నాంధ్రప్రదేశ్ కు లనుభవిం చుట యు ప్రేడు యూనియను ఉద్యమము నాశనమగుటయు నూరకయాయుండువలెనయ్యెను.

(అ. పై.)

పోలీసు వేసికొని నూలు వడుకుచున్నాను. పదకొండు దినములు మాత్రమే గడచినవి. కాని ఫలితము మాత్రము అశ్చర్యకరముగ నున్నది. నేటిదినము 14 సంవత్సరముల బాలుడు 16 వ నెంబరు నూలు 581 గజములు ఒకగంటలో వడకెను. 15 సంవత్సరముల బాలుడు 51 వ నెంబరునూలు 269 గజములు ఒకగంటలో వడకెను ఈపాఠశాలయందు 30 మంది బాలురు మాత్రమే యున్నారు చదువుకొనుటకు 5 గంటలు, ఇండ్లకువెళ్లి భుజించుటకు 6 గంటలు, నిద్రించుటకు 6½ గంటలు, ఆటలకొక గంట, వడకుట కొక గంట, పార్శనకు ఆరగంట, చొప్పన ప్రత్యేకించి యున్నారు. 4 గంటలకు మాబాలకేమియు పనిలేకున్నది. వడకుపోటీ ప్రారంభమైనది మొదలు బాలరందరు ఈనాలుగు గంటలు సద్వినియోగ మొనర్చుచున్నారు. చక్కనిపనులు తయారుచేసికొనుట యందీకాలము నుపయోగించుకొనుచున్నారు. విద్యార్థుల అభివృద్ధి సంతోషమును కలుగజేయుచున్నది. క్రొత్తకదురుల నుపయోగించుట కబ్బములేకనే పనిచేయుచున్నవి.”

నిజముగ ఇది ప్రశంసనీయమే. కాని పదకొండు దినములలోను ఈపట్టుదల అంతమొందకుండువలెను. ఈ ఉత్సాహము శాశ్వతముగ నుండవలెను. కబ్బములేక పనిచేయురాట్టములపై నూలువడుకుట పరమావంతముగ నుండును.

(యంగు ఇండియా)

చుండుకునూనె సీసా 1-కి రు 0-6-0

ఈనూనెను రాచిన చుండు, పొట్టురాలు, జల, గోకుడుపుండ్లు మొదలగువని మానును. దీనివలన వెండ్రుకలకుహని గలుగక చక్కగ లేరుగ గలవు.

అమ్మతాంబసంజిహా, బొంబాయి. మదరాసు.

శతానందేశము

అక్షుల కొలది జనులు దాసు మృతకళేబర దహనమును వీక్షించుటవలన అంతర్జాతీయమును విశవాదీ యుండురు. గాంధీమహాత్ముడు ప్రచురించిన శతానందేశము దుఃఖాతిశయమును జూపుటయగలక ప్రజలకును ప్రభుత్వమునకును గూడ అనుకూలవాదేశమును గావించుచున్నది. దేశబంధు ఋణమును దీర్చికొన వలయుననిన యిమ్ముహా సందేశమును నిర్వహించుట యవసరము. దాసుగారి శక్తిసామర్థ్యములు మరణానంతరము మరెంత పరిస్థితులయ్యెను. వారు లేనికొరంత నేర్పెల్లరకును గనుకట్టుచున్నది. ఆకొరతను దీర్చగలవా రెవరు? అంతటి త్యాగము జూపగలవారెవరు? కష్టముల నెదుర్కొనగల వారెవరు? మహాత్ముడే దుఃఖసాగరమున మునిగి కంపిత హృదయుడైనపుడు తక్కుంగలవా రెటులుండురో యూహించవచ్చును. దాసుగారి ఫరీదుపురపు ప్రసంగ మొకవంక ప్రజలధర్మమును, వేరొక వంక ప్రభుత్వధర్మమును బోధించెను. దాసుగారు చూపిన మైత్రికిని సుహృద్భావమునకును ఉచితరీతిని ప్రత్యుత్తర మొనగట ప్రభుత్వమువారి విధియగుచున్నది. దాసుగారి శరీరమతోబాటు వివాదము లన్నియు దహన మొందవలసి యున్నవి.

నూతన రాజప్రతినిధి సానుభూతిని దెలుపుటలో విశాల హృదయమును కనుబటచెను. తనకు ప్రజల ప్రత్యక్షగనున్న మహామహుని గొప్ప తనమును గుర్తించెను. రీడింగు, బర్క్లెహెడ్డు ప్రభుత్వము గూడ తమ విచారమును దెలుపుట సంభాష్యముగ నున్నది. కాని సానుభూతివార్తలతో తృప్తిజెందక, చాలకు లింకను ముందుకు బోయి, దాసుగారి యాహ్వానము సంగీకరింపవలయును. దాసుగారి ఋణమును భారతవర్ష ఋణమును తీర్చుకొనుటకు ప్రభుత్వము వారి కిదియే సమయము. మహాత్ముడు కోరున దిదియే. ఏనమాధానమున కయినను, సుహృద్భావప్రదర్శనము ముఖ్యము. ప్రభుత్వమువారియొద్దనుండి సఖ్య భావము దెలుపడవలెను. అందుకు చిహ్నముగ రాజును నిర్బంధితుల నందరను వెంటనే వదలి వెయవలయునని, మహాత్ముడు కోరుచున్నాడు. దాసుగారి శరీరమున మిగుల పట్టుదలజూపియుండును. కంఠంబడి నమనందు, నిర్బంధవిధానము ప్రతి వనమును కలవరపరచెనని మహాత్ముడు గవగొనెను. ప్రస్తుతముయమున మహాత్ముని కన్నను ప్రభుత్వమున కనుకూలహితము నునగువా రిజ్ఞానరుండరు. రాజకీయ నిర్బంధితుల విడుదలకు

పూర్వము, ఏనమావేశమును కూర్చినను ప్రయోజనముండును. చేజిక్కినయవకాశమును ప్రభుత్వము వారు చేపట్టినచో, భావిపరిణామ మెటులుండునో యూహించజాలము.

రీడింగు బర్క్లెహెడ్డు ప్రభువుల సంప్రతింపుల ఫలిత మేమయ్యెనో తెలియదు గాని, స్టేట్సుమెను పత్రికకు చెలిసిన సమాచారము మాత్రము ఆశ కెడమిచ్చుట లేదు. ఉభయుల మధ్య మొదట కొంచెము భేదాభిప్రాయము గలిగినను పిమ్మట, ఏకీభావము కుదిరె నని తెలియుచున్నది. దేనియం దేకీభావము? దేశాభివృద్ధి నడ్డగించుట యందా? దృఢమై, స్థిరమగు పద్ధతుల నవలంబింపవలయునని, బర్క్లెహెడ్డు ప్రభువు గారికి గోచరించెనట. తృథమగు పద్ధతు లింతవర కవలంబింపబడుచునే యున్నవి. నిరంకుశ పరిపాలన మునకు కొడువలేదు. ఇప్పుడు గావలసినది సామ్యమార్గము, సఖ్యమార్గము. ప్రాచీనపద్ధతులను విడనాడుట యవసరము. సంస్కరణములను మార్చుకుండ, ఏదీయో కొన్ని నిబంధనలను మాత్రము మార్చి, వాని సంగీకరింపకున్న నిర్బంధములను ప్రయోగించెద మని ప్రకటించుట, దృఢమగు పద్ధతియైనను అయ్యది అనుకూలమగు పద్ధతిగా జాలదు. ఇంతకు పూర్వము నిరర్థకమగు సంస్కరణముల నిచ్చుటయు, వానిని చేపట్టని వారిని నిర్బంధించుటయు, ఆచారమయ్యెను. అట్టియాచారము ను యీమారును చేపట్టదలచుచో, దేశమునందు తీవ్రమగు నశాంతి యుదయింపక మానదు.

దేశబంధు దాసుగారి ఆహ్వానము గాంచిన పిమ్మట గూడ వెనుకటి మార్గములనే చేపట్టుట అసభ్యముగ నుండును. రీడింగు బర్క్లెహెడ్డు ప్రభువు లిదివర కెటుల దలచినను, ఇకనయినను తమ ప్రాచీనాభిప్రాయములను మార్చుకొని, నూతన దృక్పథము నవలంబించుట యుక్తము.

ప్రజల కర్తవ్యమేమి? కాంగ్రెసు పనులను శ్రద్ధతో నిర్వహించుటయే ముఖ్యమని, మహాత్ముడు హెచ్చరించుచున్నాడు. హిందువులు మహాత్ముడియు లింతటితో తమపోరాటములను వదలివైచి, విభేదములను వీలిహోత్రుని పాల్గేయవలయును. హిందూ మహాత్ముడియసఖ్యమును కూర్చుటకై తన సర్వస్వమును అర్పణజేసిన దాసుగారిని గౌరవించుటకు, హిందూమహాత్ముడియ సఖ్య ప్రవర్ధనమున కన్నను పేరుమార్గము లేదు. ఏత్రోవ దొక్కనను జాతీయసఖ్యము లేనిది, సత్వరాభివృద్ధి గలుగుటకు సాధ్యపడదని, అనుభవము దెలుపకనే దెలుపుచున్నది. నాయకులపట్ల కృతజ్ఞత జూపదలచినవారు, వియోగబీజములను నశింపజేయవలయును. అఖిల పక్ష సమావేశమున కిందువలన చక్కనిత్రోవ ఏర్పడును. దాసుగారి విషయమున మిగుల నానక్తి జూపుచుండిరి. స్వరాజ్య పక్షమును పునర్నిర్మించి, అజేయ మగుపక్షముగ మార్చుట, దాసుగారి కత్యంతప్రియ మగు కార్యమనుటకు సందియములేదు. స్వరాజ్యనిర్మాణమున కవసరమగు ఏర్పాటుల గావించుటకు, ప్రజలు పూర్తి జూపవలయును. దాసుగారి కేడిప్రియమో, మహాత్ముడు దెలిసెను. భారతదేశమున వ్యాపించియున్న దుఃఖము నంతను కార్యదీక్ష

క్రింద పరిణమింపజేయుట, ఎంతయవసరమో దెలుపనక్కరలేదు. శతానందేశము తాత్కాలిక వైరాగ్యమును బుట్టించుటయగలక, శాశ్వతఫలము నునగుగాక యని కోరెదము.

సామాన్య ధర్మము

నూలు వడుకుటను, భారతీయులలో శన్ని పక్షములవారును సామాన్యధర్మముగ నేలగ్రహింపగూడదో తెలియదు. కాంగ్రెసునందలి స్వరాజ్య బహిష్కార పక్షములవా రిరువురును రాటము యొక్క ఆవశ్యకతను గుర్తించిరి. ఏరాజకీయ కక్షకును జెందని సర్ పి. సి. రాయవంటి ప్రకృతి శాస్త్రజ్ఞులు, దీన్నివిలువను గ్రహించిరి. పండిత మదన మోహన మాలవ్యావంటి స్వతంత్ర వాదులుగూడ రాటపు ప్రాముఖ్యమును గనుగొనుచున్నారు ఇట్టి సందర్భములలో, అన్ని మతములవారును అన్ని సంఘములవారును, వివిధ రాజకీయ కక్షల వారును రాటమును ఐక్యసాధనముగ చేపట్టుచో ఇతర కార్యక్రమ మేమియు లేకున్నను, ఆర్థిక రాజకీయ స్వాతంత్ర్యము తప్పక చేకూరగలవు. కీర్తిశేషులగు దేశబంధు దాసుగారు రందుచేతనే రాటమును సార్వజనికముగ జేయుట కంగీకరించిరి. విదేశవస్త్ర బహిష్కారమువలన సర్వాభివృద్ధి సిద్ధిగలుగునని నమ్మెడి వారు రాటమును ప్రోత్సహపడుపక తప్పదు. హిందూదేశమందలి యంత్రములు ప్రజలకు చాలి నన్ని వస్త్రములనుగాని బీదలకవసరమగు ఉపకాంఠిని గాని గలిగింపజాలవు. చేతినూలు వస్త్రములను తయారుజేయుటవలన ప్రజలస్థితి చక్కబడు ననియు ప్రతివారును తమతీరిక కాలమును నూలువడుకుట కును నేత నేయుటకును వినియోగించుట అత్యంత లాభకరమనియు పండిత మదనమోహన మాలవ్యా గారు చెలిపిన వాక్యము లమూల్యము లనుటకు సందియములేదు. కద్దరు వస్త్రమును కొనినపుడెల్ల ఆకలిగొన్నవారి కన్నమిడినటుల మాలవ్యాగారు భావించుచున్నారు. కద్దరు కార్యక్రమము రాజకీయముగాదని ఎంచవలదు. అయ్యది ఉత్కృష్ట రాజకీయాంశమని గ్రహింపవలయును. ఏలనన స్వరాజ్యము భారతీయు లెల్లరకును సామాన్యధర్మ మెటులగుచున్నదో నూలు వడుకుట ఎల్లరకును సామాన్య ధర్మమగుచున్నది. రెంటికిని అవి నాభావసంబంధము గలదు. స్వరాజ్య నిర్మాణ మతి త్వరితముగ జరుగవలసిన నీ తరుణమున కద్దరుపట్ల దేశముపేక్ష వహించుటకన్నను అవి వేకము వేరొక టుండబోదు.

చీనాకలవరము: కామస్వసభలో చర్చ

కామస్వసభలో చీనాకలవరము గూర్చి కొంత చర్చ జరిగెను. తేలురుసభ్యులగు బ్రెవెలియనుగారు నిజస్థితిని వాక్రుచ్చిరి. ప్రస్తుతకలవర కారణము పార్లమెంట్ సంబంధ మయిన దనియు అన్యాయమగు కాల్యులవలన చీనా పరిస్థితులు క్లిష్టమయ్యెననియు వీరు సూచించిరి. ధనికుల లాభము నిమిత్తమై ఇంగ్లండు తనకేసిని వినియోగించుచున్నదని బ్రెవెలియనుగారు నిరసించిరి. తెల్లజాతులవారి కుట్రవలన చీనా ఆర్థికముగ నేమి

రాజకీయముగ నేమి పరాధీనత ననుభవించుచున్నది. రేవుస్థలములలో తెల్లవారి ప్రాబల్యముగ నున్నది. చీనాలోని అంతః కలహములు, తెల్లవారి విజృంభణమునకు మరింత యవకాశ మిచ్చినవి. వెనుక బాక్సరు తిరుగుబాటు శవకాశముగ గైకొని, తెల్లజాతు లన్నియు చీనానుండి నష్టపరిహారము క్రింద కప్పము గొనుచుండెను. ఇప్పుడు మరల నట్టి శిక్షను విధించుటకు యూరపియనులు తలపెట్టుచున్నారు. జపానుగూడ వీరితో చేతుల గలిపినది. ఆస్తిను చేబట్టేనుగారు దెలిపిన సమాధానము మిగుల సంతృప్తికరముగ నున్నది. చీనా పారిశ్రామిక స్థితి చక్కగ లేదని, ఛేంబ్లేనుగారు సయితము అంగీకరించెదరు. కాని ప్రస్తుత దుస్థితికి, ఇంతకన్నను బలవత్తరము లగు కారణములు గలవని ఛేంబ్లేనుగారు చాటుచున్నారు. మాంఘాయి కాల్పులకు వీరు సరియగు కారణమును దెలుపక బోయిరి. చీనా ప్రభుత్వ ప్రతినిధులకును, యూరపియను ప్రభుత్వ ప్రతినిధులకును, మధ్య ప్రారంభమయిన సమాధాన ప్రయత్నములు సయితము విఫలమగుట శోచనీయము. ఏ సమాధానమును తలపెట్టినను, చీనాదేశ స్వాతంత్ర్యమును కాపాడుటకు పాశ్చాత్య జాతుల వారంగికరింప నంతవరకు, పరిస్థితులు చక్కబడజాలవు. చీనాదేశమును కృశింపజేయు పద్ధతిని పాశ్చాత్యులు విడనాడుట ముఖ్యము. చీనాలో నాత్మప్రబోధము గలిగెననుటకు సందియము లేదు.

ఉక్కురక్షణ

హిందూదేశపు ఉక్కుకు రక్షణ యవసరమగునా కాదాయని, టారిఫ్ బోర్డువారు చాల దూరము విచారించిరి. ఉక్కురక్షణ యవసరమని, టారిఫ్ బోర్డువారు సిఫార్సుజేసినను, ప్రభుత్వము వారు జౌంటీ నిచ్చుటకు మాత్ర మంగీకరించిరి. జౌంటీకన్నను, రక్షణయే యుక్తమని వెనుక దెలిపియుంటిమి. ఏలనన, విదేశపు ఉక్కుపై పన్నువిధించుటచే, స్వదేశపు ఉక్కును తయారుజేయుట కేక్కుడు ప్రోద్బలము గలుగును. కేవలము జౌంటీవలన, విదేశపు ఉక్కు దిగుమతికి నిరుత్సాహము గలుగజాలదు. దేశీయపుఉక్కు నిర్మాణమునకును అధిక ప్రోద్బలము గలుగజాలదు. జౌంటీ ఏర్పాటుయినను, చాలకాలమండదని తెలియుచున్నది. ఇటీవల నేర్పరచిన రక్షణపు ఏర్పాటులను సెప్టెంబరుకు విమ్మట కొనసాగించుట కవసరము గలదా యని మరల విచారింపవలయునని టారిఫ్ బోర్డువారిని ఇండియా ప్రభుత్వమువారు గోరిరి. కొంతకాలమయినను నిలిచి యుండవలసిన ఏర్పాటుల నింతత్వరలో మార్చవలసిన యవసరము గనుపింపదు. అటుల మార్పుటవలన ప్రజలలో విశ్వాసము తొలగిపోవును. ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యమును నది నట్టిబాటక మనియు బ్రిటిషు వర్తకుల యాందోళనమునకు ఇండియా ప్రభుత్వమువారు తొంపోయెద రనియు తేలును.

కారణ మెమి?

కాబూలు రాయబారి కితమును హిందూదేశ మేల భరింపవలయునో దెలియదు. కాబూలు

హిందూదేశమునకు దగ్గరనున్నమాట సత్యమే. కాని హిందూదేశము స్వతంత్రదేశముగాదు. ఎక్కడను ఇండియాక్షమున రాయబారుల నుంచుట లేదు. ఇంగ్లండ్ తనరాయబారులను ప్రతిదేశమునకును బంపుచున్నది. హిందూదేశమునకు బాహ్యులంకారముల నెన్నిటి జేసినను ప్రయోజన ముండదు. అంతర్జాతీయ సభలందు దేశమునకు స్థానమిచ్చినను దేశస్థితి చక్కబడకున్నది. ఖర్చుమాత్రము పైబడుచున్నది. కాబూలు రాయబారి ఖర్చునుగూడ హిందూదేశముపై బడవైచుట కడుంగదు చోద్యము. హిందూదేశమునకే ఆర్థని స్థానముతో నెక్కుడు సంబంధ ముండుటచే రాయబారి ఖర్చును హిందూదేశము భరింపవలయుననియు దానిని మార్పుటకు వీలులేదనియు విటరుటను గారు కామన్సుస్థలో నుడివిరి. డాల్టనుగారు పలికినటుల ఆర్థనిస్థాన వ్యవహారములతో ఇంగ్లండుకే ఎక్కుడు సంబంధము గలదు. హిందూదేశము స్వతంత్రముగ నెట్టి రాయబారమును ఇతర దేశములతో నలుపుకొనజాలదు. అనవసరవ్యయమును కడు బీదదగు హిందూదేశమున కంటగట్టుట పటిన్యాయమో తెలియకున్నది.

హైద్రాబాద్ ఎలెక్ట్రిక్ ప్రాజెక్టులు

చెన్నరాజధానిలో ఎలెక్ట్రి సిటీక క్తి వృద్ధియగునని సంతసించుట శవకాశములేదు. ఇందుకొరకై ఇంగ్లీషు కంపెనీ ఏర్పడి సర్వ మగు హక్కులను సంపాదించుటవలన, ప్రజలకు నష్టము గలుగును. భారతీయులే యీభారమును వహించుటకు ప్రోద్బలము గలుగవలెను. గతశాసనసభలో నివిషయము విచారణకు వచ్చినపుడు, శాసనసభతో యోచింపకుండ నే చర్యను గైకొన మని ప్రభుత్వసభ్యుడు వాగ్దానముజేసెను. కాని, అప్పుడే ఇంగ్లండులో కంపెనీ నేర్పరుచుటకు ప్రయత్ని మారంభ మయ్యెననియు, పెన్నను దీసికొనుచున్న సివిలుసర్వీసు సభ్యు లొక రీకార్యమును నిర్వహింప సమకట్టి రనియు, వారిని స్థానిక ప్రభుత్వమువారు నియోగించి రనియు, యొకపత్రికావిలేఖరి లండను నుండి వ్రాయుచున్నాడు. ఈ యద్యోగికి, హైకమీషనరు ఆఫీసులో నొకగదినిగూడ ప్రత్యేకముగ నిచ్చిరట. మదరాసు శాసనసభ వారి విషయమై శ్రద్ధ వహించుట యవసరము. ఏర్పాటులు ముదురకముండే, తగిన యాందోళన జరుగుట ప్రయోజనము. ఆవిమ్మట విచారించి లాభ ముండదు.

మాతనవ్యయము

రీడింగు ప్రభుత్వులు ఇంగ్లండుకు బోవుటవలన 11600 సవరనులు ఖర్చుగవని, విటరుటనుగారు దెలుపుచున్నారు. ఇంతటివ్యయమును హిందూదేశము భరింపనేలనో తెలియదు. పాలకులు అయిదు సంవత్సరముల పాటయినను హిందూదేశములో నుండలేనిచో, దేశమున కేమి యుపకారము జేయగలుగుదురు? ఇదివరకున్న వారందరను శైలపు లేకనే గడుపుకొనిరి. శైలవిచ్చుటవలన, వారి కయ్యెడి ఖర్చులను హిందూదేశము భరించుటయ గాక, క్రొత్తవారిని వారి స్థానములలో నియమింపవలసివచ్చును. భారతీయులను నియమించుట శవకాశము లేదని, బెంగాలులో సర్ అబ్దుల్ రహీంగారి

నిరాకరణమే ప్రబల నిదర్శనము. ఇంతవరకు రాజప్రతినిధియు, గతించిన సైన్యాధిపతియు, అన్నాం, బీహారు, బర్మాలు గవర్నరులును ముగ్గురు కార్యనిర్వాహక సభ్యులును, ఇట్టి యవకాశము గైకొనిరి. ఇక ప్రతివారికిని ఇది యొకపని యగును. హిందూదేశపు సామ్యునిన, అధికారవర్గమునకు లక్ష్యమే లేదు.

హాజీయాత్రికులు

హాజీయాత్రికులు రబీగులోదిగి మక్కాకుపోవుటకు వీలేర్పడినందులకు సంతసింపవచ్చును, యాత్రికు లెక్కిన పడవను అమీరు ఆలీగారు ముట్టడించి రనువార్త తెలియగనే, హిందూదేశమున గొప్ప కలవరము జనించెను. కాని తిరిగి అనుకూలస్థితి ఏర్పడినది. హాజీయాత్రికులు తమ మతధర్మమును నిర్వహించి సురక్షితముగ నిలుశేరదరని తలంచెదము.

రబీగాయందలి పరిస్థితులు

గవర్న మెంటు స్టేటుమెంటు

సిద్ధా, జూను 18. —గవర్న మెంటు ప్రకటనయం దిట్లు గలదు:—రబీగాయ బ్రిటిషు గవర్న మెంటుచే బంపబడినయధ్ద నాక కట్టెను యిట్లు చెప్పుచున్నాడు! హెడ్డాజి ఖారతనముచే పంపబడిన టారిఫ్ అను ఓడరబీగారేవు ముఖద్వారమందు గన్పిచేయుచున్నది. అప్పుడప్పుడు ఫిరంగులను ఒడ్డునెత్తునకు జేయుచున్నది.

శేవులోనికి ఓడలు రాకుండ జేయుటకు తనకు అధికారము యీయ లేదనియు నాల్గు దినములలో అమీరు ఆలీసేనలు కాంబోమాలనుండి వెచ్చుననియు కట్టెను చెప్పుచున్నాడు. ఈ లోపున సన్నాహము చేయబడుచున్నట్లు గన్పించదు. జూను 18 వ తేదీనుండి రబీగారేవు ముట్టడిచేయబడునని జూను 1-న జేదీయందు అమీరు ఆలీ ప్రకటించెను.

తిరుబందారములు మంచినరు 4000 యాత్రికుల దీసికొని పోవుటకు యాన సౌకర్యములు చేయజేసిన రబీగా వాస్తవ్యులు చెప్పుచున్నారు. యాత్రికులు దిగుటకు నాల్గు పడవలు గలవు.

ఈ వార్త తెలియుటతోడనే నూడనురేవునుండి రబీగాకు పోవుటకు జహంగీరు ఓడబయలుదేరెను. గుజిరిస్థాను ఓడగూడ రబీగాకు బోవుచున్నది. (ఆ. (పె.)

జిహంగీరు ఓడ రబీగారేవు జేరెను

మాలానా షాకతాలీగారి ప్రకటన

జొంబాయి, జూను 19:—జొంబాయినుండి మాలానా షాకతాలీగారి దిగువ ప్రకటించిన తొలిసారి:—టర్నరు మారిసన్ను కంపెనీ మేనేజరు ప్రొఫ. గారు నేడు ఉదయం పది గంటలకు యా దిగువ ప్రకటించిన వాయునార్తను అందుకొనిరి. "జూను 18 వ తేదీ గురు వారం ఉదయమున జహంగీరు ఓడ రబీగారేవు చేరినట్లు మాకు వాయునార్తవచ్చెను. మెక్కాకు యాత్రికులు బోవుటకు సన్నాహములు జరుగుచున్నది. దారియందు భయములేదు."

హెడ్డాజి పరిస్థితులను జప్కగనరింగినట్టియు, జొంబాయియందు యిదినుసాదుగారి యేజెంటును నైన అల్ షాబ్ కంపెనీవారు ఓడరేవు చేరెనని దెల్పిరి. యాత్రికులను మెక్కా గొంపోవుటకు ఒంటెలు సిద్ధముగనున్నవి. రహదారి నిరపాయముగ నున్నది. అథమము 22 వ తేదీకి యాత్రికులు మెక్కా చేరెదరు.

నూడను రేవునుండుండి కుర్మా రహమ్ముగుగా రీతంతి నిచ్చి:—17 వ తేదీ న ఉదయం 10-80 గంటలకు "గవర్నరు యాత్రికులను బోనిచ్చినందులకు సంతసించుచున్నాము. కట్టెను స్థాపు చేసిన నేవ మరవజాలము.

గుజిరిస్థాను ఓడ నిన్న సాయంత్రమునకు రబీగారేవు చేరియుండునని నిజామి కంపెనీ నాతో చెప్పెను. (ఆ. (పె.)

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय

పేరులుపా—ఇంగ్లండుకు పంపిన గొప్ప బియ్యం ౧౭౯౫
 టన్నులు, ౧౮౦౦లో ౧౮౦౦౦౦౦ 1 కం|| బియ్యం కిరెడితె.
 టన్నులు, ౧౮౦౦లో ౧౮౦౦౦౦౦ 5-30 కం||
 బియ్యం కిరెడితె.

కర్నూలు లోని నగరము:—మదరాసు కర్నూలు
మధ్య 100 కి. మీ. దూరమున్నది. ఇది యిప్పుడు అతి
పెద్ద నగరముగా అభివృద్ధి చెంది 21 వేల 500 వేల
మంది జనమును కలిగి ఉన్నది.

ఉచిత గ్రంథము:— రామ శాస్త్రిగారు వ్రాసి
న అక్రమముల గుసరులు ప్రాథమిక విద్యార్థులకు పఠానియు
నది అంగ్ల భాష లెఱుక ప్రముఖ శేవ పాఠశాల బాలర మదిల
ముగ మందిచ్చెట్లును, నలయునారు రా.బ. ఓ. కంపెనీవ్రు
శాస్త్రిగారు, లెకరీ తిరుగుతలెప్ప చుర్రాసు అని వ్రాయుటెను.

రాకవ్రతులు:—దాని బానుమనేగాన, కలతత్రావ,
దాని పేరు, బుద్ధుగారు ఉచితముచేయునను, క. పి. వి. శంకర
మీగవగారు కవచము, బుద్ధురిటిల్లా బుద్ధుగారు బుద్ధురిటి, బాసేను
కనుకనకు బుద్ధుగారు సన్నెరాని మదరాసు వీడి
బొంబాయి.

అ. ఎం. స్టాన్లీగారు, కె. ఎస్. రెడ్డిగారు సేతు
బ్రహ్మచర్యం.

[illegible][illegible]

సమస్యలను పరిష్కరించుటకు సాధనములు, కేటాక్షములు
తమిళము, ఇంగ్లీషు, సంస్కృతములును, భాషాభివృద్ధిముక్తములైన 21 వ
శ్రేణి అధ్యయనములను గావించుటకు 60 శాతము వరకు ప్రోత్సాహమును
ఇచ్చుననియు, అధ్యయనములను అభ్యర్థింపబడిన బాలికలకు
అనుకూలముగా జూరము, శ్రీచూడన్ ఎఫ్. శ్రీనివాసయ్యంగారు
సి. ఇ. బి. యు. పాఠశాల, హై. స్కూలు, ప్రై. స్కూలు, అమితాబ్
ప్రభుల సహాయములతో, సుబ్రహ్మణ్యయ్య, అయ్యలూ, ఎం. సింగ
రాజులూ ధోరణిగారు మున్నగువారు సహాయము చేయుచున్నారు.

శ్రీ మొట్టమొదటి నిష్పాదకానుబంధము

జనమైతే తాళిపోయెను మరి నీ గురుమనుష్యులకు
 తోరములు కాతిపోయెను

[illegible]

(5. 2)

12 గంటల గుండ్ల

పైబలెను (వాయవ్యం) పైబలెగురు కోటలపై
మధ్యాహ్నము 12 గ, రాత్రి 8 గ గలదు (పేర్ల) కాలమును
సాగా రోజు ప్రయోగములు: చాత్రస్థలముగ నిలిపివేయబడిన
సరి లేచినందున.

శ్రీశైలమును ఆధిపత్యముగా నూతనముగా కట్టబడిన యిండ్ల
 లోనున్న వైరులెక్కు వార్యాలయోగ్యోనులకు యీగుండు శిల్ప
 ము యిట్లుంది కలిగియున్నది. మరియు యీశిల్పములన
 ఎక్కిరియ వలయులకు గూడ అంతప్రాముఖ్యమునునవి అనుమా
 నముగలవి. గుండు ప్రేయ్యి ఫీరంగిని వేలాకవోటికి మార్చుటకు
 ఏర్పాటులను జగదయిస్తుంది. అది మార్చబడిన తరువాత నురలి
 కడకు 12 గ, చాది 8 గ నుండి ప్రేయ్యులునుండును. తప్పు
 దుపడును శేయుటకు యిది సోకనిద్యనము. వైరులకు ఈ
 వ్యోమము నూతన యిండ్లు కట్టటము చాల నిలబడిన ప్రారంభిం
 చును. వైరులకు కాల్గలమును పడేండ్లనుండి పనిజేయుచున్న
 ది. గుండుశిల్పమును మార్చెను చూపుతారు. గుండుశిల్పము యిట్లుం
 దిని ముందుగనే గుండు, చా రిండు కట్టకముందే శిల్పము మా
 ద్వియుండువలసివది. ముందుగా అనేకనుండి యీగుండు
 (మోచును బట్టియే కానినిర్ణయము చేసికొనుచుందురు గనుక,
 విశిష్ట ఆధికారులు నూతన శిల్పము కల్పక సేర్పాటుజేసి కన్య
 కలలో వరుల గుండు చేయుచున్న నమ్మచున్నాము- అని నది
 రాను మెయిలు పత్రిక హయమున్నది.

గౌరంగవతాశ్రమము

శ్రీమహా విష్ణుని వివతారములలో, ఆఖరు అవతారము శ్రీ కృష్ణ దైత్యవధికి గౌరవతారములూ బరగు. శ్రీ గౌరంగస్వామి నాను నంగదేశమున నాడియాలలో ఫల్గుణి పౌర్ణమినాడు 1486 సం॥ జన్మించిరి. వారి ఉత్పత్త్యర్థ క్రిష్ణభావమును, అమోఘమైన జ్ఞానంపత్తికేతను రోగులను ముట్టించి మూర్ఖులను చిత్తుగవించి, చరిషాయిన శివుని బ్రతికించి మున్నగు అనుభవచక్రచేతను పునఃపంతు తన మతములలోనికి కలపవలెనను. ఆయన మతము శ్రేయ మతము, సోదరభావము, దైత్యక్షిణీభాగము, భూతలక్షణములతోను సంచారముచేసి చివరకు శ్రీ జగన్నాథముగని గౌరంగమరయుని పావించి, చాలమంది శిష్యులకు ప్రేమకర్మలతో భింపించు కాలముగడచెను. అంత దుఃఖము సంక్లిప్తవశమున, భక్తి, సారవశ్యమున మైమరచి, "నాకు శ్రీకృష్ణుడగుననుచున్నాడని" తేకలియును నను ప్రతీతియును నుండెను. సముద్రము నట్టి వైదముచున్నట్లే నుండుట కిగవడి నుయ్యవైపోయెను ఇట్లు అవతారము చావించిరి. చిరభక్తులలో నొకరను బాబు శివ మహాని భగవంతుని అగ్రము బహుమతిగా పూజ్యుని సంహారము, మీరీతిని చావించు ప్రాణి.

పై కన్నహామి మదరాసులో గూడ స్థాపింపబడినది.
 పి. విజయరత్న క్షిణిగారి ప్రోద్బలమున 1908 సం॥ గౌరం
 గోత్సవము ప్రథమమున విజయరత్న కళాశాలలో జరిగెను. తమిళ
 భాషలో న్యామిహం చరిత్ర వ్రాయబడినది. శ్రీమతేశ్వరం
 శేషబాపన్న గౌరంగ సమాజముచే దు ప్రతియేట గౌరంగా
 జరుగించి జరుపుచున్నారు. చింతాప్రపేటలో 17 ఏండ్లనుండి
 పనిజేయుచున్న గౌరంగ సమాజము వేరొందు కలదు. ఈసాగ
 యా సమాజమువారు 10 దినములు గౌరంగోత్సవమును కడువై
 భవముగా జరిపిరి. భజనలు హాతులు, అన్నప్రదానములు వి
 విగ జరిగెను. ఈ రాష్ట్రములో కొంచినలో నొక గౌరంగాల
 యునుగలదు. గౌరంగసామి ప్రేమమతము విశ్వవ్యాప్తముగు
 గాక.

(ఒక భక్తుడు.)

బావలాభాత్మకేసు

మరణశిక్షను తొలగించబడినదని ముదాయిలు

ಪ್ರಿಯವರೇ, ಈ ಪತ್ರವು ನಿನ್ನ ಸ್ವಾಮ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ.

చింతామయి, జూన్ 19:— దాపలాహత్యకేసులో ము
గ్గాయియైన మాక్స్ బహదూర్, దక్షిణ పాండేలు లేమీ చరణగోక్షును
తోలగిరిపరిసరాల దుని చింతామయి ప్రభుత్వమునారికి పెట్టెటొన్న
ఆప్టిలు త్రోసివేయబడినదని ఇండియన్ డియలీమెంటులు చె
ప్పమన్నది. కాని ముగ్గాయి కింకను రాజక్రాంతినిధి కమీటుజేసు
కొనవచ్చును. (అ. ప్రె.)

(अ. प्र.)

తిరుపతి విశ్వవిద్యాలయము

పానగలు రాజాగారు విధానమేర్పరచుచున్నారు

ఉదకపాండవము, 20:—ప్రాచీన విజ్ఞానాభివృద్ధికొర
కై యొద్దెంపబడిన నూతన విశ్వవిద్యాలయమును స్థాపించుట
కై ప్రధానమంత్రి పానగిల రాజాగారు ఒక స్క్రీము తయారుజే
యించున్నారు. దేశాలయ ధర్మాదాయములలో మిగుల ధన
ముచే నీవిశ్వవిద్యాలయము స్థాపింపబడును. ఇందుమూలముగ
ప్రస్తుత దేశాలయముల చుట్ట విషయక వ్యయము తగ్గించబడదు.
మిగిలిపోయెడు ధనమే యీ ప్రత్యేక కార్యమునకు వినియోగించ
బడును. ఈ విశ్వవిద్యాలయమునందు చేరు కళాకాలలో ఆధ్యా
త్మిక భౌతిక బోధలు చెందుట యుండును. భౌతికముగ వి
ద్యార్థులు, ప్రజా సేవకును, ప్రభుత్వోద్యోగములకును తగిన
వారుగా యుండునట్లులయితరవిశ్వవిద్యాలయ
ములలో విద్య సేయునట్లై యుండు
నేర్పబడును. ఆధ్యాత్మికముగ, దేశాలయ ఆర్యకులకు సరి
యైన అర్చనవిధానము, సంస్కృతము, నేర్పబడును. మతాభిలాషి
గలవారికి ఆధ్యాత్మికజ్ఞానము సంపాదించుటకు యిందనకాళి
మేర్పరచబడును. వేదములు, హిందూవేదాంతమునందలి ఆరువిధ
ములును, గీర్వాణి భాషయు బోధించబడును. హిందూకళలు
గాన కల్ప, చిత్రత్విక వైద్యశాస్త్రములు మున్నగునవి యందలి
విద్యావిధానమునందు చేర్పబడును. ఇందు విషయము
వివరముగ నూచనల జేయుటకు ఒక సంఘమేర్పరచబడును.
ఈసంఘమువారు యేర్పరచు విధానమును తిరుపతి తిరుమల
యి దేశస్థానము పరిపాలన కనుపరిచునట్లుగ మార్చవలెనని
బోధనవారిని కోరెదట. విశ్వవిద్యాలయము తిరుపతి కొండ
దిగువనున్న చంద్రగిరి మహాలిపద నిర్మించబడును. (ఆ. ప్రె.)

రైల్వే కార్మిక సంఘము సంతాపము

నాగపట్నం, జూన్ 19:—రైల్వేకార్యక సంఘమువారు నేటినాయంకాలము కె. సి. నుబ్రహ్మ్యార్చెట్టిగారి అధ్యక్షతక్రింద అత్యవసరసభగావించి, క్షీీ క్షీీ దానుగారి మరణముపట్లే కేసుసంతాపమను దెబ్బపును, వారికటులుతుము వారి నివరామ్యోయి తీర్మానము లగావించి దానుగారు ముఖ్యము గ కార్యకతులను, విరిగ దేశమునక గారించిన నేనాతికయము ను ప్రశంసించు దీర్ఘపన్యాసము గలుగించి.

[అ] [వ]

[५३]

వి. వి. రాళ్ళ శాస్త్రీకవరము

శాధుర:—న ధుర కాళినారు రైల్వే కార్మికుల యిబ్బం
దుల విచారణ నేయమించిన సంఘమునందు తాను పనిజేయు
వాడనని జూజ్ జోస్ఫ్ గారు ప్రకటించిరి. రైల్వే అధికారులు
సాక్ష్యమును దెలిపి యీ సంఘమునారి తీర్పునకు యిరువురు
ఒకరినిదేదముని ఒప్పు సెనెచి యీ విచారణసంఘమువలన
ప్రయోజనముండవని ఆయన దెలిపిరి.

(4. 3.)

అ. భా. కాం గ్రెసు కార్యనిర్వాహక సభ

హాయిదా వేయబడెను

అలహాబాదు, 20:—కీ|| శే|| సి. ఆర్ దాసుగారి మరణముచే తీరిక లేనందున, అధ్యక్షుని కొరకు ప్రకారము జూరయిరి వ తేదీన జరుగమనిన అ. భా. కాంగ్రెసు కార్యనిర్వాహక సంఘ సమావేశము వాయిదా వేయబడెను. తిరిగి జరుగు తేదీ ప్రకటించబడును. (అ. ప్రె.)

(3. 2)

వెలింగుట సెనీమా

20.6.25 శనివారమునుండి 26.6.25 శుక్రవారమువరకు
సా.పూర్వము 6 గం.15 నిమి రా.తి 9 గం.30 ని.

రెండు పదర్పనములు

యూనివర్సల్ జ్యూయల్ నాటకము

హే! డాక్టరు!

ప్రతి ఒక్కరు చూడతగినది.

ఫార్వర్డు పత్రికలో మహాత్మా

వ్యాసము

దేశబంధు చిరంజీవియగు గాక అను శీర్షిక క్రింద

ప్రాయబడెను

ఈశ్వరీ క్రింద మహాత్మాకు దేశబంధు దాసుగారినిగూర్చి వ్రాసిన వ్యాసము ఫార్వర్డు పత్రికలో ప్రధానవ్యాసముగా ప్రకటింపబడెను.

దాసుగారి మరణమునకు మహాత్మాకు ఆపారముగ సాగ రమున మునిగిపోయెను. స్మృతానమున దాసుగారి చితికి చేరువను మహాత్మాకు కూర్చుండెను. మహాత్మాని ప్రక్కనే నేను గూడ కూర్చుండి వారికి ఎండతగలకుండ వర్షి మునకు వార్షికతడియకుం డను గొడుగుపట్టియుంటిని. వారత్తుడు గడ్డనస్వరముతో చెప్పిన నాటకమంటలను గూడ శృద్ధయములను కదల్చివేయునవిగా మండెను.

“దాసుగారి త్యాగ మపారము. ఆయన యాదా ర్యము నిరుపమానము. శ్రమనుయొడగు దాసుగారు ఎట్టి వివక్ష తయును లేకుండ ఎల్లవారిని ధనసహాయము చేసిరి. ఆపదలోను త్వరగా కందరిని ఆయన పూజయమున తావునిచ్చెను. రాజ కీయశైలిలో మిక్కిలి హెచ్చుమంది విశయమున దాసుగారు ఎట్టి ధనమును స్వీకరింపకుండ వాదించిరి నేను కాసుగా నెరు గుదును. పంజాబు విచారణకు పంజాబువెల్లి నపుడు తనకైన వ్యయములను తానేధరించెను. అప్పుడు వారు మహారాజుచేధన ముతో నుండిరి. 50,000 రూపాయలు వ్యయమయ్యెనని దాసు గారే నాతోచెప్పిరి. దాసుగారు నువిశాలహృదయులగుటవల ననే శేఖరిలది యువకు లాయనమాట కడుగుదాంకుండ భక్తి పూర్వకముగా పనిచేసిరి.

“దాసుగారికి భారతదేశమునందంతటను ముఖ్యముగా పంగరాష్ట్రమునందుగల పలుకుబడియిట్టిదని నిన్న కలకత్తాలో నుండి చూచినవారికందరికిని స్పష్టముగా తెలియగలదు. బొం బాయి నగరమునందులె కలకత్తా నగరమునందు గూడ అన్ని రాష్ట్రములవారును ఖండములవారును నివసించువారు. వివిధ రాష్ట్రముల భారతీయులందరను ఊరేగింపునందుండిరి. అన్ని రాష్ట్రముల నుండియు వేలకొలదిగా వచ్చిపడుచున్న తంతి వాస్తవముల దాసుగారికి దేశమునందు గల ఆపారమున పలుకు బడి బాగుగా విదితమైనది భారతీయులకు కృతజ్ఞత ఉగ్గు పాలతోపట్టుటవలె నుగుణము. దేశబంధు దాసుగారు ప్రజల కృతజ్ఞతకు సర్వవిధముల పాత్రులైయున్నారు. అట్టిచో ప్రజ లెటుల ఆపారమున కృతజ్ఞతను వెల్లడింపట సహజమే.

దాసుగారు విచక్షణలేకుండనే ఆలక్ష్యముగ వేలకొ లది ధనమును అడిగినవారి కందరికిని వెదజల్లుచుండిరి. వితరిణిలో గూడ కొంత విచక్షణ అవసరమని నే నిట్టివల తెలుపగా “అటుల చేయుటవలన నా కేమియును సప్తము కలగలేదనియే తలంచెదను” అని దాసుగారు బదులు చెప్పిరి. వారింట లక్షాధి కావలను భిక్షాధికారులను గూడ సమముగా నాదరించి ఎంత కాల ముండినను గూడ ప్రక్షింపకుండ వా రెట్లో సమముగా భోజన మజ్జనములను జరిపెదరు. న్యాయశాస్త్రమునందు తనకు గల అసమాన పాండిత్యమును గూడ బీదల సహాయము కొరకే దాసుగారు ధర్మార్థముగా వినియోగించిరి. పంగరాష్ట్ర యొన జనులలో యేదో యొకవిధముగా దాసుగారి సహాయమును బడయనివా రొక్కరును లేరు.

దాసుగారింతట ఉవారభావులో అంతటి నిర్భయ వ్యభావులు. అమృతసరులో దాసుగారి సంగిన తీవ్రప్రసంగముల నేను గూడ నింటుండ నైతిని. వెంటనే సంపూర్ణ స్వరాజ్యము కలుగవలె నని దాసుగారు కోరిరి. తీర్మానమునందలి చాక్రము లలో దేనిని గూడ మారగూడదని ఆయన నుడివెను. మొరట దనములవలన దాసుగారికి గల ఆపారమున దేశభక్తి నలననే అటుల పట్టుబట్టిరి.

ఫరీద్పూరులో దాసుగారి కీర్తి మిన్ను ముట్టినది

దేశముకొరకు ప్రాణములను గూడ వర్పించిరి. వేల కొలది ప్రజల నదపులో నుంచగలిగిరి. నిరుపమానమున దీక్షనల సను ఏకాగ్రతవలనను తన పక్షమునందధికముగ బలమును కలంగ చేసిరి. అందులకే ఆపారముగ ఆయన శక్తి యంతయును వృద్ధి పోయినది. చివర కందులవలనే మరణముకూడకలిగింది. ఆయన బుద్ధిపూర్వకముగ దేశముకొరకు మహత్తమముగ ప్రాణత్యాగ మునుగూడ చేసెను. అది దివ్యత్యాగము. ఫరీద్పూరులోనే

ఆయన రాజనీతిజ్ఞతయును యుచితజ్ఞతయును అప్రసంగమువల ననే స్పష్టమైనవి. భారతదేశ ముక్తికి అహింసావిధానము తప్ప వేరు విధాన మేదియును పనికిరాదని దాసుగారు కడఁటిసారి ఫరీద్పూరులోనే నిర్ధారణగా తెలిపిరి. సంకల్పపూర్వకముగను నిస్పృశ్యముగనే అటుల నుడివెతిననిగూడ నాతో దాసుగారి టిటివల నెరిగింది.

స్వరాజ్యపక్షము

దేశమున ప్రతికూలము చాల ప్రబలముగానున్న సమయ మున ఆధారమేమియును లేకుండెను స్వరాజ్యపక్షము నేర్ప రుచుట ముఖ్యకర్తవ్యమని నిర్ధారణ చేసినవెంటనే పండిత మోతీలాలు నైహూగారివైనను లోకమాన్యనివలన ముఖ్యతై వైన మహారాష్ట్ర ధీరులవైనను మాత్రమే ఆధారపడి వారితో అలోచించియే దాసుగారు స్వరాజ్యమునట్టి ప్రతికూల పరస్థితు లలో తనభక్తి కైకలననే యేర్పరువగలిగిరి. దానివలననే వారి దీక్షయును నిర్మాణశక్తియును సామర్థ్యమును లోకమునకు వెల్లడియ్యెను. ఆయన ఫలితముల కెంతమాత్రమును బంక లేదు. ఇప్పుడు స్వరాజ్యపక్షము దేశమునందలి అన్ని పక్షముల లోను చాల శ్రేష్ఠముగా నున్నది. వారి కట్టుబాటు నిరుప మానము.

శాసనసభలు

శాసనసభల ను వెళ్లుటకు గూర్చి శాసన సభ్యులు చాల ప్రజల మైన వేయె నను దొరత నమునందు యిబ్బందులను కలగజేయుట నిరంతరమును దొరతన మువారి అక్రమమునే వెల్లడించుట మున్నగు పనులను శాసన సభ్యులలోనికి వెళ్లుటవలన జరిగింపవచ్చునను విషయమునమాత్ర ము నాకెట్టి సంశయమును కలుగలేదు. స్వరాజ్యపక్షమువారు శాసనసభలలో అనుభవమును పనిచేసిరి. ఆ గౌరవ మంతయు ను దాసుగారే.

బడంబడిక

నేను పంగతులనన్నిటిని బాగుగా నెరిగియుండియే స్వ రాజ్యపక్షమువారితో బడంబడిక చేసికొంటినిగాని కనులు మూసికొని గంగలోనురక లేదు. అటుపిమ్మట చేతనైనంత వరకు స్వల్పసహాయమును మాత్రమే చేయుగలిగితిని ఇప్పుడు నా యకుడు దివంగతుడయ్యెనుగాని నేనాపక్షమునానికి బాంబు యగుటయే నా ముఖ్యకర్తవ్యము. వారికి సహాయము చేయుటగ నింతతరహాను సహాయమునే చేసెదనుగాని తొందరమును మాత్ర మెన్నడును కలిగింపను.

ప్రభుత్వమునకు సూచన

ఆక్టింగ్ గవర్నరు జనరలు టిట్టెనుప్రభువు దాసుగారి మరణమునకుచింతిల్లును దాసుగారిధర్మపత్నియగు శ్రీమతి ససంతా దేవిగారికి సానుభూతితంతివార్తనంపుటవలన టిట్టెనుప్రభువు సౌ జన్యము వెల్లడియెనది. అందులకు దేశీయులూహించుకు. ఆం గ్లోయిండియను పత్రికలన్నియునుగూడ దాసుగారిని ప్రశంసించుచునే వ్రాసెను. ఇది సమంజసము.

దాసుగారు ఫరీద్పూరులో నిష్క్రమణముగ మాటబాడి నందున చాలమంది ఆంగ్లేయులు సంతసమును తెలిపిరి. దాసు గారి మరణము మామూలు మర్యాదలనుమాపుటతో మాత్రమే విస్మయంపబడగూడదు. దాసుగారు గొప్పఅలోచనతోనేపరిపూ రులలో నెటుల నుపన్యసించిరి. దాసుగారు తమభావములనుస్పష్ట ముగా వెల్లడింపవలెను. ముందుగా ఆయనయే సద్భావమును నూచింపవలెనని ఆంగ్లోయిండియనులు చాలమంది కోరినందున నే దాసుగారులు నుపన్యసించిరి. ప్రారంభము మృత్యుదేవత యింక లోనే దాసుగారి యుక్తుల నవహరించినది గాని నేను యిట్టి వల దార్జిలింగులో కొన్నిరోజులు దాసుగారి బహుళనే నివ సించుటంట్టి దాసుగారు నిష్క్రమణముగానే ఫరీద్పూరులో తమ భావముల నటుల వెల్లడించిరిగాని కపటమేమియును లేదన నేను బాగుగా గ్రహింపగలిగితిని. ఈవిషయమున ఆంగ్లేయులలో నెవ్వరికినిగూడ సంశయము లేక మైదనంపబడినది.

రాజకీయ వై దీలనందరిని వదలవేయుట

నేనొక కష్టములేని నూచనముచేసెదను. పరిలోక గతు తైన దాసుగారిపల్లెగల గౌరవియునకు నూచనగా దాసుగారికి వరకు నిర్దోషులని తెలియించెను రాజకీయ వైదీలనందరిని వద లగొరెదను. వారు నిర్దోషులుగాన వారిని వదలివేయెదను. అట్లేని పుడు కొడుకులేదు. వారు దోషులని తలంపుటకు దొరతనం నకు బలపరాధానియే శిక్షించియొండవచ్చును. దాసుగారి గౌరవార్థము వారిని వదలుడు అని మాత్రమే నేనిప్పుడు కోరుచున్నాను. భారత ప్రజలను సమాధానపరుచుటయే దొరతనమువారి సంకల్పమైనచో

యంతకంటె మంచి అనునదొరకదు. గాన నిపుడు రాజకీయ వై దీలను వదలుటతో అనుకూలపరిస్థితులను వారు కలుగజేయదగును.

నేను ఎంతయును పంగరాష్ట్రమునం దంతటను సర చారము చేసినది. రాష్ట్రప్రముఖులను చాలమందిని చెరనాలలో నుంచుటనుగూర్చి స్వరాజ్యపక్షమువారు మాత్రమే గాక అన్ని పక్షములవారును గూర్చి చాల మనస్తాపమును చెందియున్నారు ని నేను చెప్పగలను అధికముగ దేశ బంధు దాసుగారి శరీరమును నిన్న దహించిన చిత్రాన్నియే అస్థిర మగు భీతిని సంకేతమును అనుమానమును గూడ దహించునుగాక పిమ్మట అవసరమని తోచినచో దొరతనమువారు సర్వపక్ష సభను జరిపి భారతీయుల కోరికలను తీర్చుటకు సాధనములను గూర్చి ఆలోచింపవచ్చును.

దేశబాంధుడు చిరంజీవి యగుగాక

అశేనిసన్మతముగ దాసుగారి మరణవార్త వినుటవలన పంజాబులో గూడ హిందువులును మహమ్మదీయులును విరోధ ములకు తాత్కాలికముగా మరచిపోయి లగుపడుచున్నది. ఇక వైన రెండు మతములవారను మైత్రి గలిగియుండెదరా? అట్టి కేక్తియును వివేకమును కలిగెనా? హింసామహమ్మదీయ మైత్రి యందు దాసుగారికి ఆసక్తియును నమ్మకమును గూడనుండెను. అతివిషమ పరిస్థితులలో గూడ రెండు మతముల వారిని దాసుగారు కూడగట్టుకొని రాగలిగెను. చిత్రాన్ని వివేకములను నిర్మూలించగలదా?

భిన్నపక్ష నాయకులసభ

అందులకు భిన్నపక్ష నాయకులసభ జరుగుట మొదటి పనియని తోచుచున్నది. దాసుగారుగూడ నిర్దీపభను జరుప వలెనని ముఖ్యముగా కోరుచుండిరి. ప్రతిపక్షులనుగూర్చి దాసు గారు చాలకఠినముగా మాటలాడగలరు గాని నేను దార్జిలింగు లో వారి గృహమునం దున్న రోజులలో రాజకీయప్రతిపక్షు లనుగూర్చి యొక్కపక్షపాదమునైనను వారినోటివెంటరా లేదు. అన్ని పక్షములవారిని ఏకీభవింపజేయుటకు సకలప్రయత్నము లను చేయవలెనని దాసుగారు నాతో చాలసారులచట చెప్పిరి. కావున విద్యాధికుల ముఖము మనము, దాసుగారి కడఁటి కో ర్మెను నెరవేర్చుటకు శక్తివంచన లేకుండ పనిచేయుట మనకు ముఖ్యకర్తవ్యమై యున్నది. దాసుగారి స్వప్నస్వప్రకృతును మన మనుష్టానమునకు తెచ్చి స్వరాజ్య సాధోపసాధిభాగమున కొ క్కవారిగా ఎగురలేక పోయినను కొన్ని మెట్లవైన ఎక్కిపైకి వెళ్లుటకు ప్రయత్నింపవలెను.

దాసుగారు మృతినొందిరిగాని దాసుగారు చిరంజీవియగు గాక అని మీరందరను మనఃపూర్వ కముగ ప్రార్థింప గోరెదను.

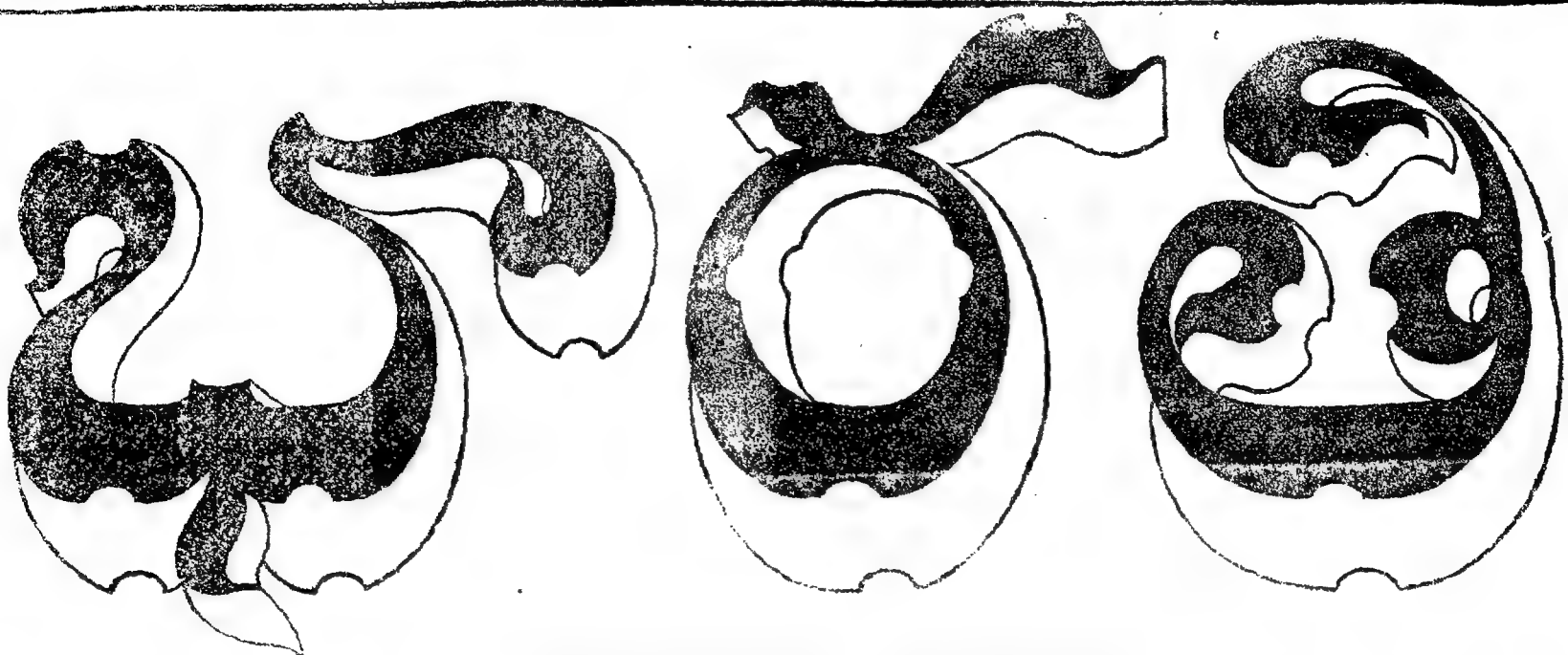
(మో. క. గాంధీ. ఫార్వర్డు)

మహాతా స్మారకీకేసు

బొంబాయి, జూన్ 19:——— 1,68,000 చెక్కు నప హరించుచున్నట్లు, ఫార్వర్డు చెక్కును సరియైనదానిగా నుపయోగిం చినట్లును, ఇండియా బ్యాంకును మోసముచేసినట్లును నేరము లారోపింపబడిన జి. సి. మహాతా విచారణకై మూడవ రాజ ధానిమేజిస్ట్రేటుచేత మోక్షాప్త క్రిమినలు నెమన్నపు పంపబ డెను. మొదటి ముద్దాయిని సహాయములేసినట్లు తెలిసిన జి. సి. దివాన్ల యింకను కనబడలేదు. ఈకేసులో కచ్చిమహారావుకు ఆంతరంగిక కార్యదర్శియైన యస్. మహాతా పిర్యాది. ఈమె హాతా 1924 మేనెలలో మహారాష్ట్రలో కలిసి యింగ్లాండునకు పోవునప్పుడు తనబంధువులైన ముద్దాయికి రిలక్షలరూపాయలొ సంగి 25పేర ఇండియాబ్యాంకులో అక్సౌంటు తెరువనలసిన దని చెప్పెను. ఫిర్యాది డిసెంబరునెలలో బొంబాయికి తిరిగివచ్చి అక్సౌంటునుచూడగా రు 1,68,000 చెక్కు తనకేరు ఖర్చువ్రా యబడియుండెను. విచారణచేసినచోగా చెక్కుమీద కేవ్రా లు ఫార్వర్డుకేయబడి యున్నట్లు తెలిసెను. అంత వెంటనేవైట్ పోలీసువారికి తెలియజేయగా ముద్దాయి అరెస్టుచేయబడెను. ముద్దాయి నిర్దోషిని చెప్పెను. (ఆ. ప్రె.)

రో మ హ రి డబ్బీ 1-కి రు 0-3-0

ఈ భస్మమును నీటిలో కలిపి పట్టించిన రోమములు రెండు నిమిషలలో మొదలంట రాలిపోవును. దేవలన చర్మ ము నిలువెక్కెదు, మంటయొండదు. ఈమనులు రాలిపోవుట అమృతాంజనం డిపో, బొంబాయి - మదరసు

నచిత్రమానపత్రిక.

ప్రతిచంద్రమానాదిని ప్రచురింపఁబడును

ప్రతినచిత్రమానపత్రిక మూడునాలుగురంగులచిత్రములు ఇతరచిత్రములు ప్రచురింపబడును

చందా సం॥ 1-కే రూ. 6-0-0

విడిపత్రిక వెల అణాలు 10 మాత్రమే.

జ్యోతిషమాననచిత్ర - విషయానుక్రమణిక

కవితాప్రశంస—కవికొండల వేంకటరావుగారు; ప్రసవవేదన—
త్రిపురాన వేంకటసూర్యప్రసాదరావుదొరగారు; ఆంధ్రాభివృద్ధి—
ప్రశంస—కాశీభట్ట బ్రహ్మయ్యశాస్త్రిగారు; మహానతిసీత—కలువల
పల్లి రంగనాథశాస్త్రిగారు; భీష్మప్రతిజ్ఞ—ఆంధ్ర శేషగిరిరావుగారు;
ప్రళరాజు—విశ్వనాథ సత్యనారాయణగారు; వానరులు—వంగోలు
వేంకటరంగయ్యగారు; హేమంతము—కోయిల—ఈశ్వర; కంఠబాహు
శ్యము—క్రొత్తపల్లి సూర్యారావుగారు; కవితారచన—కావ్యతీర్థ
మద్దులపల్లి వేంకటసుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రిగారు; బమ్మెరపోతరాజు—
నిజమర్తి సత్యనారాయణమూర్తిగారు; నేనుధన్యుడ—శ్రీ శేషాద్రి
రమణ కవులు; గానము—కాశీనాథుని భైరవమూర్తిగారు; విద్వాంసుని
నిర్వేదము—సాహిత్యవర్ధనుడు; శాక్యుల సత్త్వాగ్రహము—గన్న
వరపు సుబ్బరామయ్యగారు; విరహోత్కంఠిత—పండిత ఈ. భావ్య
కాచార్యులుగారు; సావిత్రి—కాశీసోమయాజుల సుందరరామమూర్తి
గారు; అభివందనము—రాచర్ల తిప్పయ్యగారు; కోకిల—జి. జాషువా
గారు; పార్వతీయనుతాపము—రాయసము వేంకటశివుడుగారు;
గోకులము - ప్రణయోన్మాదము—కాశీ వ్యాసాచార్యులు గారు;
జైనులమతకథలు—పంచాగ్నుల ఆదినారాయణ శాస్త్రిగారు; 'పేరి

శాస్త్రేణ భీమతా'—పండిత పురాణం సూర్యనారాయణశీర్షులుగారు;
కర్ణాటసీమ—దీపాల పిచ్చయ్యశాస్త్రిగారు; పద్మిని—దూపాటి కొండ
మాచార్యకవిగారు; తంజావూరు—అవ్వారి సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రిగారు;
కన్యాచౌర్యము—సంఘసంస్కారి; ప్రతాపభానునిచరిత్రము—భాగ
వతుల నృసింహశర్మగారు; సార్నాడుస్తూపములు—కే. నరసింహాచారి
గారు; ఋతులక్ష్మి—మిల్లిటి నరసింహమూర్తిగారు; ఆమని—
మోచర్ల రామకృష్ణయ్యగారు; తుక్కాపంచకము—మానవల్లి రామ
కృష్ణకవిగారు; శతపత్త్రము—నన్ని ధానము సూర్యనారాయణశాస్త్రి
గారు; సపోటా—కృషీవలుడు; ధన్యుడు—వేమూరి సీతారామయ్య
గారు; వృక్షజాతి వైచిత్ర్యములు—'అంబిక'; కపింద్రగానము—
కాలయానము—బి. టి. నరసింహాచార్యులుగారు; మంగళసూత్రము—
వ్యాఖ్య—కొమాండురు వేంకటాచార్యులుగారు; సుభాషిత సుధాల
హరి—; ప్రాచీనాంధ్రు లెవ్వరు? ఆర్యులు కారా?—చిలుకూరి వీర
భద్రరావుగారు; ఎచటి కేగితిరి?—కే. అన్నంరాజశర్మగారు; పరపతి
సంఘములు లేక బ్యాంకులు—రంగనాయకులుగారు; సాభిప్రాయ
విశేషములు; తరణి—వెద్దిభట్ల రామచంద్రరావు గారు, బి. ప.,
సాహితీసమితి.

చిత్రపటములవివరము

వర్ణచిత్రములు:—శ్రీబాలకృష్ణుడు; వరహూరు గోపాలస్వామిగారు, నారాయణ తీర్థులవారు, జైనచిత్రరచన-ంగి వ శతాబ్దము నాటిది.

సాధారణ చిత్రములు:—

ఉమావిహారము; గౌరీశంకర శిఖరము, గంగావతరణము, బుద్ధుడు-శాక్యకన్యకలు-అంతిమోపదేశము, పార్వతి తపస్సు, రతివిలాపము, కుమారస్వామి, తారకాసురవధ, గంగోత్రి, వివాహ బహద్రు సర్వ రఘుపతి వేంకటరత్నము నాయుడుగారు, డాక్టరు జయంతి చినకామేశం పంతులుగారు.

మేజరు, "భారతి" తపాలపెట్టె నెంబరు 212, మద్రాసు.

మహాత్మ ని వంగ దేశ పర్యటనము.

బడాదాదాతో సంభాషణము

మహాదేవ దేశాయిగారు యంగులండియాలో నిలువ (నాయునున్నారు:—

ఈ తర్ర బంగళములో తిరుగుటయొన పిదప గాంధీజీ బర్మానుకు హుగ్లీకిపోయెను. ఈ యాత్రనుగూర్చి క్రొత్తగా (నాయువలసిన దేమియును లేదు. నుచని గర్హించు అంతము లేమియునులేవు. రాణి బాలా విషయము గాంధీజీ చెప్పిన చెప్పెను. బర్మానులో యెక్కువ మూలను బహుకరింపక బోయినను చాలమంది బాగా విమర్శించువారలు లేకపోయినను ఒక మహాశయము తన కుటుంబములో నడికి నేసినదని ఒక చక్కని వస్త్రమును బహుమతిగా దెచ్చి యిప్పటికి యాడు పం|| ములనుండియు బహుళా గుడ్ల కొనలేదనియు యింకముం దెప్పుడును అట్లు కొనమనియు తెప్పెను. మేము కాశీసభ్యుడగు మహమ్మదు యాసీనుగారిని గూడ జూచితిమి. ఆయన నడి వయస్కులవాడు. స్వరాజ్యవత్తును వారిలో నెల్ల చాలా తొందరగా వదులగలవాడు. గాంధీజీ ఆయనను ప్రస్తుతించుచు మీ రంతబాగా వదులుచుండునెడల నేను కాసనసభలోనికి బోవలసివచ్చును అని చెప్పెను. హుగ్లీలో గాంధీజీ ఆరంభాగు గు పనివారలను జూచెను. వారు పనిపాటలు జేసికొను వోట్ల నుండి 22 మైళ్లు నడిచి ఖర్దరు నూలు యేట విల్లంబులు నెత్తిన వేసికొని వానలో తడిసి పచ్చిరి. వారు న్న చోట్లు చాల అశాశ్వత గృహములైనవి. కాని వారి ప్రచారమునకు యెన్నిరోగములు వచ్చినను అసౌకర్యములు గల్గినను అటంకములేదు. హుగ్లీరైలువేరునకు 22 మైళ్లదూరము ననున్న ఉల్లలోవారు నిశ్చలముగ పనిజేయుచుండిరి. వారు స్వయముగవదుకు సభ్యులను 43 మందిని యితరులను 80 మందిని సభ్యులుగ చేర్చిరి.

మేము కలకత్తాకు బోటులో తిరిగివచ్చితిమి. బోటులో నుండి హుగ్లీనది రెండువైపులను గట్టుమీదుగా చక్కని సాధాగ్రముల జూచితిమి. ఇత్యది విదేశపు జనపసార వర్తకులని. వీరు గ్రామములతో జనుము పండించువారు పొట్టబోసికొనలే కున్నపుడు దానినుండియే యెంతెంతయో సంపాదించెదరు. ఈ జనపసార వర్తకులలో నొకరే మాజీచోటు నిచ్చియుండుటచేత త్వరలో నెప్పుడైనను వారు గ్రామములలో జనుముపండించు వారియెడల నెక్కువవయతో నుండురని ఆశ గాన్చియున్నది.

కాంతినికేతనము చేరుట

కాంతినికేతనమునకు బోవుటలన వర్తకసాధముగన మనశ్శాంతిగ నుండెను. ఎందుచేతనగా బోల్పూరులో గాంధీజీ చెప్పినటుల అది యాత్రాస్థలము. అచటికిపోవుట జనక స్థలమున కు బోవుటయేదుగును అచట పితృవాత్సల్యముగల బడాదాదా కపింద్రుని జ్యేష్ఠభ్రాత గలడు. ప్రాంతమిత్రుడు ఆంధ్రుడు యె దురుజూచుచుండును. కపింద్రుడు చాలకాలము విదేశములలో నుండి మరల బోవద్దేమి యుండుటచేత విషయములన్నిటిని గాంధీజీ నుండియే స్వయముగ తెలసికొన గోరె ను. గాంధీజీని సనాత హిందువున నర్థమే మనియు, నర్థాత్రమును నమ్మకమున్న దాయనియు, ఉన్న యెడల అది యెట్టిదనియు, అస్పృశ్యత, సంస్కరణము, రాట ము, ఖర్దరు వీధివాద్యము లేని యియు యివన్నియు కపింద్రుడు దక్షపురుని కొరకు. తుదకు కపింద్రుడు గాంధీజీని స్వరాజ్యమున నేమియునియు, దానిని సంపాదించు సాధనము లేమియుగూడ అడిగి తెలిసికొనగోరెను. ఆ రెండుకొరకలలోను జరిగిన సంభాషణసారాంశము నేను సాతకునకు నెల్లప జాలను. అది వారిదువురకును మాత్రమే తెలిసియుండవలసినది గూడయై యున్నది.

బడాదాదాతో సంభాషణము

బడాదాదా సందర్శనము ఆపూర్వమైనది. గాంధీజీ జెయుటకు బోయివున్న ఆయన తిరిగి వచ్చువరకును ప్రతికియించునా యని బడాదాదా భయపడెను. గాంధీజీ విడుదలయగుట యేగాక ఆయనను చూచుటకూడ పోయెను. బడాదాదాకు ఆరోగ్యము చెడిపోవునన్నదని వినియుండుటచే గాంధీజీ తప్పకపోయి ఆయనను చూడవలెనని ఆశురపడెను. ఆ వృద్ధ పురుషుడు ఉత్సాహపర వస్తుడై ప్రేమమయుడయ్యెను. గురు జనమును బడాదాదాతో బాటు ప్రక్కను కుర్చీలో గాంధీజీ కూర్చునకలకపోయెను. 30 యేండ్ల క్రింద దాదా భాయి నాలోకికాళ్లగర్జర కూర్చున్నటుల నే ఆయన బడాదాదాపాద

ముల దగ్గరకూర్చు నెను. 'ఇతరులకు నే నెటువంటివాడనైనను యిచట మాత్రము నేను ఉన్నత పీఠమునుండి దిగి మహాత్మ్యమును పదలుకొనవలయును' అని బడాదాదా కుర్చీలో గూర్చునువని బలవంతపెట్టుచుండగా ఆయన చెప్పెను. మూడు రోజులు ఉదయము సాయంత్రము గూడ బడాదాదాదేవు అశీర్వాదులను విశేషములను తండ్రి చెప్పినపుడు పిల్లవాడని విన్నటుల ఆయన వినుచుండెను. మొదట సమాజేశమైనపుడు 'నీవు జనుముగాంచెదవని నాకు తెలియును. నీలోఉన్న సత్రా అంతయును నాకు తెలియును' అని ఆయన చెప్పెను. ఆయన ఆవేశమును బట్టికాలక మరేమియును చెప్పకపోయెను. మరు సారి సమాజేశమైనపుడు ఆయన దాదాపు గంలనేపు మాట్లాడి గాంధీకార్యవిధానములో ప్రతియంశమును గూర్చియు మిగుల నుత్సాహముతో బల్కెను. 'మనస్సులో కట్టలేకపోగా నోరు ఒకటితీయన మాటలాడును' ఆయనను ఆపుటకు వీలులేకపోయె ను. స్వరాజ్యోదయసమయమునకు జీవించియుండుట ఆనంద ము. యువకుడుగ నుండకపోవుట స్వర్గతుల్యమే, యని ఆయన భావించెను. 'పర్యతములనైన దాటగల విశ్వాసమే జ్ఞానమునకు మొదటిపెట్టు' అని శాస్త్రములు జెప్పినటుల బడాదాదాచెప్పెను. 'నీవు ఆ విశ్వాసముతోనే ప్రారంభించి. నేడు నీవు ఆనందబ్రహ్మలో నైవ్యముగఊపలన, ఏమాత్రము భయమును లేదు. ఆనందబ్రహ్మలోనిదాన్ని న్నిభిభేతిక దాచన' అను వాక్యమును ఆయన రచేపదే విచించుచుండును. 'నాకు నీలో విశ్వాసము గలదు. భగవంతుని యందు విశ్వాసము గలదు నీలో విశ్వాసము భగవంతుని యందలి విశ్వాసమునకు తరువాతనేమిని బడాదాదా చెప్పెను. అయ్యో యేమీ ఆపారమగు ప్రేమ యని గాంధీజీ వత్తును న నెను.' సత్యము అహింసలముందు అవిద్య పటాపంచలగును. ఈ కాలమున అవిద్యయనగా ఇంపీరియలిజము, బోల్లిలిజము యాయజుములు వచ్చు మరేమియుగలవు? సత్యమును పిరంగి ముందు యివన్నియును ప్రేలిపోవును. మనమువారి ఆస్త్రములతో పోరాడజాలము. సింహము గుహలో నుండగ నే దువ్వజాలము. అయితే మహాత్మాజీ నీవేనీ ఆస్త్రములను నిర్మించు కొంటివి. రాటుమును సాధనము వారిదిగాను అహింస నీసాధనము. వారిది గాదు. కాబట్టి గెలిచితిరెదవు. చుట్టును కష్టములెన్నియున్నను అంతటను అగ్నిదాహమును కత్తుల తళిరియు నెక్కువై వినాశముగల్గినను నీకు మాత్రము అపాయమును హాని యు గలుగకుండనే ఆజాతపత్రులె నిలచియే యుండువు. నీవు చేయుపనిలో నష్టపడున దేమియును లేదు. బుద్ధుడు 2500 సం|| ములక్రింద జీవించెను. తరువాత నీ దేశమునుండి బౌద్ధమతము తుడిచివేయబడినను, నేటికిని మనలో తరతరములనుండియవచ్చుచుండిన అహింస బుద్ధునినుండి వచ్చిన ప్రసాదమే. విశ్వాసముతో పనిచేయుడు. 'ఆనందబ్రహ్మలో విశ్వాస నభిభేతిక దాచన' రోజంతయు ను మీ శేమిచెప్పుడమానుని ఆలోచించుచుంటివి. నాకు ప్రార్థన యైనదివల భగవంతుడు ప్రసాదించిన లేజన్ను నే నీకొసంగుచున్నాను. కాని నేనేమాత్రమువాడను? నేనును విషయముతో చెప్పినట్లెల్ల చేయు పనిముట్టునగదా? నేను శాస్త్రముల నేకరువుపెట్టుచుంటిని. వాని నేకరువుపెట్టుటకైనను నాకు నీకు గలంత హక్కులేదు. కాని మనస్సులో బట్టికాలక పనివిడ్డవలె నంతయు వదిలేసితిని.' అని బడాదాదా చెప్పెను.

"ఇది మీకు ఆయాసముగాలేదా" అని గాంధీజీ అడిగెను. ఇతరమాటలకన్న నిదేమియు ఆయాసముగ లేదని ఆయన గట్టికజెప్పి తన భావములను మరల నెక్కువ గట్టిగ జెప్పగొడగెను. "నిన్ను ప్రతిఘటించుచు రందరను కాలవాహినిలోని నీటిబుడగలవలె నదృశ్యునుదురు. సత్యమేజయించును. వారి ముఖమున అపజయము వ్రాసిపెట్టియున్నది. నేను జూడగలను." తుదకు ఆయన యాభివ్యక్తునంతను జెప్పుట నిలుల ముగించెను. 'ఇదంతయును నేను శంత్రోషమును బట్టికాలక మాట్లాడుచున్నాను. నేను కలలో సత్యములని నిమిష విషయములను చూడననుకొన్నవానిని స్వయముగ కండ్లతో జూడగల్గితిని. నీవు నన్నటుల మాట్లాడునటుల జేయుచున్నావు. నీవు నాయంధకారమును తొలగించితివి. ఈరోజులను నేను జ్ఞాపకముచుకొని నీ నింకను యావలసిన యెడలగి, దాటగలవని నమ్ముచున్నాను.'

మాడవరోజు అప్పగింతల రోజు. అయ్యది చాల పవిత్రమైంది. దుఃఖభాషనమైంది. నేను దానిని విధింపజాలను.

ఈ కాంతినికేతనసందర్శనము భగవంతుని పంపకమని గాంధీజీ తెలంచెను. దానితో ఆయన యెన్నార్జనంబియో కావలెననుకొనుచున్న ఆత్మకాంతియు, కరీరకాంతియు గలిగె

ను. కాంతినికేతనములో నుండువారికిగూడ నది లాభకరముగ నుండెనని నేను నిస్సంశయముగ జెప్పగలను వారు గాంధీజీతో కలసి ఒకరితో నొకరు మాట్లాడుకొనిరి. వారు యిదివరకు కన్న బాగా రాటుపుసందేశమును తెలిసికొనిరి. ఇదివరకే అచట కొన్ని రాటుములు పనిజేయుచుండెను. అచట విశ్వభారతి ప్రాధానరు తల్లి ఒక వృద్ధ మహాత్మునియై స్త్రీ యొక్కర్తుగలదు. ఆయను తీరికయున్నపుడెల్ల రాటుము ద్రిప్పుచు స్వంతము గవడికిన నూలుతో గుడ్లను నేయించుకొనుచుండెను ఈ మహాత్ముని సందర్శనము వలన యింకనుయెక్కువ రాటుములు అడు నెడల ఆత్మకృత్యముండనక్కరలేదు.

వర్తపాతము

సిమ్లా, జూన్ 19:—బంగళాభూతమందు వర్ష పవనము చలమునున్నది. దేశమునకు మధ్యభాగమందును మదరాసు రాజధానియందును ఆలేటిగూసముద్రపు వర్ష పవనము చురుకుగ నున్నది. బర్మా, బెంగాలు, బీహారు, ఉత్తరప్రదేశ్, కుమయాన్ కొండలు, మధ్యరాష్ట్రము, పడమటి మలయాళము, మదరాసు డక్కనులందు వర్షము పర్వసాధారణముగ గురినెను. ఆస్సాము, తూర్పుపంజాబ్ పరగణాలు, తూర్పురాజ పుత్రస్థానము, మధ్యయిండియా, కొంకణము, మైసూరు, మదరాసున కాశ్మీరు మందు, మదరాసున కుత్తరతీరమందు వర్షమచ్చలచ్చలు గురినెను. బెజుచ్చిస్థానము, గుజరాతు, తూర్పు మధ్యరాష్ట్రము, దక్షిణహైదరాబాదులందు స్వల్పముగ వర్షము గురినెను.

టూంగ్ 1, టావాయి 2, క్యాపూర్ 1½, అక్కాబు 8 మేమె 2, మాండలి, సిరీ బారు 1, పిలంకు 1½, చెరపంజి 8, చిట్టగాంగు, మిడ్నాపురం 1½, బారిసాబ 1, జాత్యగరి, దార్జిలింగ 2, రాంచి 1, దాల్టన్ గంజి, దర్భంగా 1½, వారణాసి 2, ఖానుపురం, అగ్రా, డెహ్రాడూమ్ 1, మస్కోరీ లో నీముచ్చి, కొచ్చి 1, తిమ్మనాపల్లి, కోడైకాటలు, నేలంబందు 1½ అంగుళముల వాన గురినెను.

నూచన:— కొంకణమందు ఆధికముగ వాన గురియ వచ్చును. (ఆ. (పె)

ఎస్పనెడు నాటకశాల

ఈ విశాలమైన నాటకశాల అన్ని వసతులకల ప్రదేశ మునందున్నది. మంచి గాలినచ్చును. జాలై మధ్యభాగము నందు తెలువబడును.

కట్టించినవారు } పి. జి. వి. రెడ్డి,
టి. మునిస్వామి మొదలియార్
ప్రారంభమగుతేదిని గమనింపుడు.

మితవ్యయము

భీమా కంఠెనీల నిర్యాపకత్వమునందు మంచి లాభమును కలిగియును. మితవ్యయముతో నిర్వహింపబడు హిందూ దేశీయ భీమాకంఠెనీలలో "ది ఎంపైర్ ఆఫ్ ఇండియా" మొదటిది. వివరములకు ఈదరన వినిసమునకు వ్రాయుడు

వ్రాంచి నెక్రటరీలు, ఎంపైర్ ఆఫ్ ఇండియా, లైఫ్ అన్యూరన్సు కంపెనీ, లిమిటెడు పోస్టువాక్సు నెం 287, మద్రాసు

అందరితోను శాంతముగానుండిన మీరు తప్పక నిస్తులముగా నుండెదరు

అయితే నిమ్మక మైనమునన్ను లేవనడు శాంతముగా నుండుట అసాధ్యము. కలలుగలవనన్ను ఉండిన స్వేచ్ఛ మాడ నుండదు.

శాంతమైనవనన్ను గలిగియుండుటకు సుప్రసిద్ధమైన మా ఆతంక నిగ్రహమాత్రలను వాడుడు. అది తప్పక గణమిచ్చును. ఇంకేగాక సరములబలహీనత, మెదడు అలసిపోవుట, అక్షిర్ణము మొదలగు వ్యాధులు కూడ నగుచును. 32 మాత్రలు గల బుడ్డి 1 కి ధర రూ 1 మాత్రమే. పూర్తివివరములు గల మాక్యాటలా గునకై వ్రాయుడు.

ఆతంక నిగ్రహ ఫార్మసి

26, బ్రాడ్వే మద్రాసు

పాపములు మూరముందుగని ఇదివరకు దేవునికి గదా. అట్టి తరి
మొపట్టిక శిరమొనదని యెంచుట యెట్లు?

సా:— చాల కొలదిమంది మాత్రమే అట్లు మారుచుండిరి.

సా:— 1928 సం॥ మేనెల 15 లేదిన చిన నారపు ను హత్యజేయ యత్నించిన తరువాత చింతల చెఱవు వ్యవహారము తప్ప ఈతాలూకా యందు, ఇతర తాలూకాలలో కంటే ఎక్కువ తీవ్రమగు నేరము గాన్పించుటలేదు. అట్టి తరి ఈ తాలూకాయందు ప్రత్యేక పోలీసు దళమును నియమించుటకు కారణమేమి?

సా:— ఇంకను ఇతర హత్యలు గలవు. అందుకొన్ని బయటకు వచ్చెను. మరికొన్ని బయటకు రాలేదు.

స్వా:— బయటకు రాలేదనగా?

సా:— పాక్షికభయములవలన స్వతంత్రులగు సాక్షులెవ్వరును బయటకువచ్చి సాక్ష్య మొసగుటకు భయపడుచుండిరి.

స్వా:— మీ రెన్ని జిల్లాలలో పనిజేసితిరి?

సా:— కడప అనంతపురం జిల్లా యందును పనిజేసితిరి.

స్వా:— కడప జిల్లాకంటే గుత్తితాలూకాయందు పెక్కువ నేరములు జరుగుచున్నవా?

సా:— ఇతర ప్రదేశములందు హత్యలు జరిగినను, ఆ ద్వేషములు పోట్లాటలు చిరకాలము నిలిచియుండవు. గుత్తితాలూకాయందు గాక, ఒకరు పోయినను ఇతరు లావత్తుము నవలించి విరోధములను సాగించుచునే యుండును.

స్వా:— బహుశా ఇతరజిల్లాలలో పక్షమువారి నందరిని కుడిచి వేసెదరు గాబోలు (నవ్వు)

రామచంద్ర అయ్యరుగారు

తరువాత జిల్లా పోలీసు నూపరించెందెంటుగు రామచంద్రఅయ్యరుగారు విచారించబడి పీరు 18.4.28 లేదినండి 18.11.28 వరకు అనంతపురం జిల్లా నూపరించెందెంటుగు పనిజేసెను. స్వాధికారి ప్రశ్నలకు సమాధాన మొసగుచు తాను ఈదెవిజనునందు పనిజేసిన కాలమున ఒకరిపై నొకరు రాళ్లువేసుకొనుట గాక చాలతీవ్రమగు నేర మొక్క చింతల చెరువు బందిపోటు మాత్రమే. కాని ఇకపక్షములకును గల సంబంధములు చాల తీవ్రమగు నుపద్రవకరములుగ నుండెను.

స్వా:— అట్టి తీవ్రతనెట్లు దెలుసుకొంటిరి?

సా:— ఒకరిపై నొకరు తరుచుగా పిటివనులు పెట్టుకొనుచుండుట, రాళ్లు రువ్వుకొనుట మొదలగు విషయములపట్టి తాలూకాస్థితి చాల అపవ్యాముగ నున్నదని తెలిసికొంటిని.

స్వా:— సాధారణపు పోలీసుల సహాయముతో పరిపాలనను సాగించుట సాధ్యముగాదని యెంచుటకు కారణమేమి?

సా:— సామాన్యపు పోలీసుచర్యవలన, నేరముల నాపుట సాధ్యముగాదని నాయనభవమువలన నాకు తెలియవచ్చెను. పెక్కురిట్టి పెక్కులక్రిందకూడ చర్య దీసుకొనుటకు కష్టమగుచుండెను. స్పష్టమగు నేరముల ఋజువుజేయుట సాధ్యమగుటలేదు.

స్వా:— నీవు ఈ ప్రాంతమున పనిజేసినపుడు, విరోధములు లోలోపల ననిగియుండెనా?

సా:— ఎట్టి నేరములను జరుగకుండ విరోధ చర్యలను దీసుకొనుటచేత నావిరోధము లనిగియుండెను.

స్వా:— మీ రిచ్చట నన్నకాలమున నెట్లయితే నేమి, కాంటిని గాపాడిరి?

సా:— పైకి కాంటియున్నను తీవ్రమగు విరోధములు రగులుచునే యుండుటచే నిజమగు కాంటిలేదు. ప్రజలలో భీతావస్థను నిలబెట్టె యుండెను విషయము అధికారులకు వచ్చిన పిటివనులపట్టి తెలిసికొనబయ్యెను. చింతలచెరువునందు అల్లరులు జరుగజుండునటు లానర్పుటకు గాను నల్లరుపోలీసుల నచ్చట ప్రత్యేకముగ కాపుంచితిమి. నేను బదిలీజేయబడిన కొలది విషయాలకే అచ్చట కాపలా లొంగింపబడినా. అట్లు లొంగింపబడిన 15 దినములలోనే అచ్చట పెద్ద పట్టపగలు బందిపోటు జరిగెను.

మిమోరాండమును నిరాకరించుట

సాక్షి విచారణ ముగియు సమయమున సాక్షి ఒక మిమోరాండమును దాఖలుచేసెను. కాని స్వాధికారి ఆమిమోరాండము అనవసరమను కారణముచే దాఖలుజేసు కొనుటకు నిరాకరించెను. సాక్షి మిమోరాండము అనవసరమనెదని తెలుపుచు, ఇరుపక్షములవారిని సమాధానపరచుటకు డి॥ బి॥ కేసేషిల్ల మనఃపూర్వకముగ ప్రయత్నించినచో, వివాదములు తప్పక ముగిసెదనియు, అందుకు దాను తనకత్తికొలిదియు ప్రయత్నించెదని మిమోరాండమునందు సాక్షి తెలిపెను.

డి॥ బి॥ కేసేషిల్లగారు (అడ్డమువచ్చి):— మీరెప్పుడైన నన్నడిగితిరా?

సా:— నేను మిమ్మడిగితిని. మీరు, ప్రశ్నల్నించెదనని చెప్పి యూరగానిరి.

స్వా:— మీ రేమి జేసితిరి?

సా:— నేను ఇరు పక్షముల నాయకులవద్దకును జని సమాధానపరచ యత్నించితిని. ఇతరుల వివాదములందు పీరు జోక్యము గలిగింతుకొనుట తప్పని వారికి బోధించితిని.

స్వా:— వారు ఇతరుల వివాదములయందు జోక్యముల పుచ్చుకొని పక్షముల నవలంబించుచున్నారని మీరెట్లు చెప్పగలరు?

సా:— చిన్న నారపు, చింతలచెరువు బందిపోటు కేసు సందర్భమున నొసగిన వాక్యాలమునందు, తాను హంపమ్మ అను నామెకు మధ్యతుగ పనిజేయుచున్నానని స్వయముగ నంగీకరించెను.

డి॥ బి॥ ఆమె నిస్సహాయులగు విధవరాలుగాన ఆమెకు సహాయమొనర్చుట గుణమే.

సాక్షి:— అది గుణమేగావచ్చును. కాని వారు తలలు బ్రద్దలు కొట్టుకొను చున్నారు.

రామస్వామి అయ్యరు

రామస్వామి అయ్యరుగారు అను తపాస్వీలారు తరువాత విచారించబడెను. ఇతను 1920 సం॥ నుండి 28 సం॥ వరకు గుత్తి తపాస్వీలవారుగ నుండెను. ఆకాలమున హనుమంతుగాడు అను మాదిగవాడు బహిరంగముగ హత్యజేయుటదెనియు, కాని, కాని నచ్చటివాడు, క్రింద పడుటచే దెబ్బతగిలి మరణించెననియు చెప్పి కన్యకేశరనియు నుడివెను.

స్వా:— సబుమేజిస్ట్రేటు, అది హత్యగాదనియు నై నుండి క్రిందపడుటచే మరణించెననియు దెలుపుచుండగా నది హత్య యని యెట్లు నడువవచ్చును?

సా:— అందరి పరిధితులను బట్టి నే నట్లుపించితిని.

స్వా:— మీ రిచ్చట నుద్యోగములోనున్న మాడువత్సరములలోను ఈహత్యయు, చింతల చెరువుబందిపోటుకు దప్ప తీవ్రమగు నిరత నేరములేమైన జరిగెనా?

సా:— లేదు.

స్వా:— మీరు పనిజేసిన తాదిపత్రి తాలూకాయందు గుత్తితాలూకాకంటే నేరములు పెక్కువా తక్కువా?

సా:— అచ్చట ప్రతి మాడువల్లాలెల్లల ఒక్కొక్క హత్యనేరము నచ్చును. కాని గుత్తియందునలే చిరకాలముగా నిలిచియుండు పాక్షికమనస్పర్థలు లేవు.

డి॥ బి॥ కేసేషిల్ల:— మీరు పనిజేసిన ఉరవకొండ డి విజనుతో పోల్చినయెడల గుత్తి తాలూకాయందు నేరము లధికమా?

సా:— నాకావినయము తెలియదు.

హనుమంత రావు

1918, 19 సం॥లందు గుత్తితాలూకాలో రెవిన్యూ ఇన్ స్పెక్టరుగ పనిజేసిన హనుమంతరావు అను నాయన తరువాత విచారించబడెను. మాదిగ హనుమగాని హత్యకును, చిన్నారపరెడ్డి తిమ్మారెడ్డి పక్షముల కలహములకును సంబంధములేదని పీరు నుడివిరి.

వేర్వేరు కాలములందు గుత్తితాలూకాలో రెవిన్యూ ఇన్ స్పెక్టరులుగ పనిజేసిన జి. వి. నుబ్బయ్య, ఆర్. శ్రీనివాసరావు, హరిరావు మొదలగువారు తరువాత సాక్ష్యమొసగుచు, చిన్నారపరెడ్డి, అధికారులు తమ విధుల నిర్వహించుట కాలంకము గల్గించుచున్నారని నుడివిరి. కె. క్యామరావు అను రెవిన్యూ ఇన్ స్పెక్టరు సాక్ష్యమొసగుచు సాధ్యమైన ప్రదేశము

లందు అనవసరమైనపుడెల్ల చిన్నారపరెడ్డి, పంచాయతీలద్వారా ప్రజల వివాదముల పరిష్కరించుచుండిరని నుడివెను.

ఈ సందేశ, రెవిన్యూ అధికారుల సాక్ష్యముముగిసెను. మదరాసు పోలీసుకమిషనరుగ హామిచ్చునగాను వచ్చి సాక్ష్య మొసగెదరని తెలియుచున్నది.

ద్వంద్వయుద్ధము

దొంగకును రెండవతరగతి రైలుబండిలోని ప్రయాణికునకును

ప్రయాణికునకు దిట్టముగ గాయములుదగితెను

రంగూను, జూన్ 18:— రెస్ట్రీకురైలు నేటిఉదయము రాగనే ఒక రెండవతరగతిప్రయాణికుడు బండి అనుపత్రికం పబడెను. ఈయన పేరు మాంగుధీను విరావడి డివిజను పోస్టల్ నూపరించెందెంటు, వరుసకు ముప్పదినవత్సరములుండును. రైలుబండిలో ప్రయాణముచేయుచుండ, ఫినుగారిబండిలోనికి ఒకదొంగవచ్చెను. కానిచేతియందు బాకుగలదు. బాకును లాగుటకు ధీనుగాడు ప్రయత్నించిరి. దొంగకును ఫినుగారికిని ద్వంద్వయుద్ధము ప్రారంభమయ్యెను. మాంగుధీనుగారికి ఎనిమిదిగాయములు కుడిచక్రక్రయించుదగితెను. ఈ ద ప దొంగ ను రైలుబండిలోనుండి క్రిందకు మాంగుగాడు ద్రోసి వేసిరి. దొంగ దిగింబరి అయ్యెను. దొంగయొక్క పాగాయ, బంగీయు రైలుబండిలో మాంగుగారితో బోరాడుచుండ ఊడిపోయెను. దొంగకును దెబ్బలు తగిలినవి. అనుపత్రికలో మాంగుగారికి కస్త్రువైద్యము చేయబడెను. దొంగయొక్క బట్టలపోలీసున కప్పింపబడెను. పోలీసువారు కేసు విచారించుచున్నారు. (ఆ. (పె.))

ఆగ్గనుస్థానమునకు తంతునంపుటకు రేటు

కలకత్తా, జూన్ 18:— జూన్ 20 వ లేదినండి భారత దేశమునుండి ఆగ్గనుస్థానమునకు బంతుతంతులకు మాటకు మూడు అణాల చొప్పున చార్జీ చేయబడునని తెలిగ్రావు డిపార్టుమెంటుయొక్క డిప్యూటీ సెక్రటరీ జనరలు ప్రకటించెను. (ఆ. (పె.))

మెరైను కోర్టు విచారణ

బొంబాయి జూన్ 18:— మే 24వలేదినందుబొంబాయి రేవునందలి (పాంపు రేవునందు క్లాసుమెక్ నాయరను ఓడ తగులుకొనుటకు కారణములను మెరైనుకోర్టు విచారించుచున్నది. రాజధానియందలి ప్రధాన మేజిస్ట్రేటుగారు విచారణాధ్యక్షులుగ నున్నారు. (ఆ. (పె.))

బొంబాయి పారిశ్రామిక పరిస్థితులు

అనుకూలముగ లేవు

బొంబాయి, జూన్ 19:— బొంబాయి పారిశ్రామిక పరిస్థితులు ఇంకను ఆధోగతిపాలగుచున్నవి. ఆరజోటిరూపాయల నిలువగల బట్టలనూలుస్తాకు హెచ్చినది. నిల్వయున్న సరకులెల్లను నుమారు ఎనిమిదికొట్లలున్నది. మారకపు పరిశీతులందులకు గారణము వెనుకటికాలమునందలి వర్షకపు మందము నకును ప్రస్తుతపు పరిశీతులకును విదేశీపుపోటీ విషయమై భేదముగలదు. బంగారము చౌకగానుండుటచే కొనువారు అధికముగనున్నారు. బొంబాయియందు గల బంగారము తరిగిపోయి మామూలుపరిమితిని సమీపించుచున్నది. (ఆ. (పె.))

మాతన ప్రచురము ఆనందాశ్రమ గంధర్వమాల

శ్రీమదాంధ్రమహాభాగవతము

పోతనామాత్యప్రణీతము. ఇదివఱకు ముద్రితములైన ప్రతులకన్న బాగుగ ముద్రించుచున్నారము

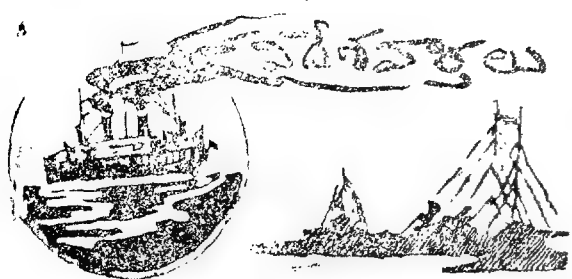
12 సం॥ములుగల సంపుటము గ్లాజుకాగితములు క్యాలికోబైండు గిల్టు పేరు రూ. 6-0-0

సంపూర్ణప్రతి రెండు సంపుటములుగా క్యాలికోబైండు గిల్టు పేరు రూ. 8-0-0

సంపూర్ణప్రతి కి సంపుటములుగా క్యాలికోబైండు గిల్టు పేరు రూ. 9-0-0

ఎ. కణ్ణన్ సెట్టి అండ్ కంపెనీ, 286, చైనాబజారుడ్డు, మద్రాస్.

వాతావరణకాంత్రజ్ఞుడు.

శ్రీ శ్రీ చిత్తరంజనదాసుగారు

ల్యాన్సుబరీగారి సానుభూతి

రీడింగు బర్క్ హౌస్ ప్రభువుల సానుభూతి

దాసుగారి సంకల్పమును కొనియాడుట

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతి)

లండన్, జూన్ 19:—ఎనెళ్ళ మందిరమున 200 మంది, చాలమంది భారతీయులు ల్యాన్సుబరీగారి యధ్యక్షతక్రింద సమావేశమై దాసుగారి సురక్షమునకు విచారించుచు దేశమున గల్గిన ఘోరవిప్లవమును సంతాపమున గనబరచిరి. దాసుగారి కంటుంబమునకు తమ సానుభూతిని తెలియజేసిరి. వాక్యావతంత్ర్య సిద్ధాంతములను సెరవేర్చుకొని భారతీయులు విజయులగు నటుల భారతీయులతో సహకారము సత్వదమున తీర్చుకొనిరి. దాసుగారు సాధించిన సమకట్టిక వాక్యావతంత్ర్యమునకు చేయూరికొనగడమరి అభ్యుదయమొగిరి. బర్క్ హౌస్ రీడింగు ప్రభువుల ప్రభుత్వము చాలవలయును తమ విచారమును దెలుపుచు ఉత్తరములను బంపిరి. దాసుగారి యూహలతో చాలవలయు నేను సానుభూతిని జూపుచుంటినని నేను నటించినచో ఆదంతయు కృత్రిమముగ నటయరి మీ ఏవగించుకొనవచ్చును. కాని ఒక కృత్రిమమును చూపుచున్నాను ననుభూతిని మరచి పోవుట మనకు చాలకాలముండి ఆచారమైయున్నది. తాను నమ్మినదానిని సాధించుటకు దాసుగారుచేసిన పవిత్రత్రుతిలంపులను ప్రశస్త్యములను ఎవరను శంకింపజాలరు. వెంకటముందు యాలోచించక ఆయనజేసిన మహాత్మాగమును ఎవరు త్రోసి జేయజాలరు. దాసుగారి అకాలమరణముచే అట్టి దివ్యవిగమము ఆ తేజోమూర్తిని గోల్పోయినందులకు మే మందరము వగచుచున్నారమని బర్క్ హౌస్ ప్రభువు వ్రాసెను.

రీడింగు ప్రభువు సానుక్రోశలేఖ

రీడింగు ప్రభువు ఇట్లు లేఖ సంపెను. “దాసుగారి మరణమునకు ఇండియా ఎంతయో విచారించును. ముఖ్యముగ వంగ దేశముయొక్క దుఃఖమును నకు పరిమితియుండదు. ఆకలిపక్షమువారేగాక ఆయన యభిప్రాయములతో ఏకీభవించని ప్రతి పక్షముగూడ విచారించెదరు. ఎంతతీవ్రముగ భిన్నాభిప్రాయము లాచ్చును మరణముయమున అన్నియు సమసిపోవును. భారతీయులను ఎటులైనను శక్తివంచనలేక తనకక్షికాలది ఉద్ధరించి భారతీయుల యభ్యుదయమునకు తన యభిప్రాయప్రకారము అచంచల దేశభక్తి ప్రభూరితుడై త్రికరణమర్చి పాటుబడుటకు సర్వమును ధావోసెనన్న సంగతిని అందమును బహుకొనవలసినదే. అట్లని మేధాసంపదను, శక్తిని మెచ్చుకొని రీడింగు ప్రభువు సానుభూతిని జూపెను. తన ఆదర్శములను కొనసాగించుకొనుటకు స్వాధ్యత్వాగము జేసిన దాసుగారి సురక్షముచే ఆయన కంటుంబమునకు గల్గిన నష్టమునకు సానుభూతిని జూపిరి.

మరాఠో పరిస్థితులు

కమ్యూనిస్టుల పృశ్న

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతిపార్త)

పూర్ణి, జూన్ 19:—కమ్యూనిస్టులు మరాఠో పరిస్థితులనుగూర్చి ప్రభుత్వమువారిని ప్రశ్నింపవలెనని గోరుటచే ప్రభుత్వమువారి కోరికపై పార్లమెంటునా రీసంగతిని కాలనిర్ణయము లేకుండ ఆపుజేసిరి. సాంఘికవాదులు ప్రభుత్వముతో ఓటుల నిచ్చిరి. మంత్రివర్గపుసభ అయినపిదప కమ్యూనిస్టుల ప్రశ్నలనును ఆలోచించితిమనియు, అబ్దుల్ కరీం గారితో ప్రతిదినము ఉత్తరప్రత్యుత్తరములను జరుపుచు మనల సెరుగొని వలెనని ప్రోత్సహించుచు ప్రాంసులో చాలమంది యుద్ధమునకు ఇష్టమును జూపుటలేమనియు జెప్పనిధానము నంతయు ఆలోచించితిమని మంత్రి చెప్పెను.

మ్యాంగు హే సమైపరిస్థితులు

సమైనుసాగించుటకు నిధి

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతి)

మ్యాంగు హే, జూన్ 19:—పార్లమెంటువారు మంత్రి పమ్యోనిధికిగాను ప్రతిపక్షలో ఒకరోజు జీతమును తంతి, త పార్లమెంటులో బనిచేయువారి జీతమునుండి మినహాయించెదమని ఉత్తరువును జారీచేసెనట.

చీనా వర్తకసంఘము

చారు రెండువర్గాయములు సమావేశమై ఆదివారము నాడు బ్యాంకులను, దుకాణములను మరల తెరచుటకు నిశ్చయించిరి. యాంకియాంగులో చాల తొందరగనన్నది. బ్రిటిషు, అమెరికన్, జపానీయులు ప్రాణములకు భయముగ నుండెను. సమైదానులను చాలమంది తమ స్వాధీనమునుండి తప్పించుకొనుటకు అధికారులు అవకాశమిచ్చిరనియు విదేశీయులు చాలమంది ఫిరంగులన్న పడవలలో దాగిపోవరనియు తెలియుచున్నది. మ్యాంగు హేనుండి చాపేకు కాల్పుల మును మరలవలెనని చ్యాంగ్విదేశీ గారి కొడుకు ఆలోచించెను.

హాంకాంగు:—అత్యవసరమునకుచే కా లంట్రి లండనును సైన్యముతో జేరి పోరవలసి వచ్చునని హెచ్చరించి.

పికింగు:—చీనా కల్లోలములో బాధ్యతగల ప్రభుత్వముల వారందరూ తమ ప్రతినిధులను సమావేశమై ఆలోచించవలెనని యుత్తరువు నీయి, వారట్లు సమావేశమై చీనా ప్రభుత్వము వారట్లు గోరితేని మ్యాంగు హేలో అంతర్జాతీయ పరిష్కారము, న్యాయపరిపాలనమునుగూర్చి వారి ప్రతినిధులు ప్రవేశపెట్టిన విర్మాటుల ప్రకారము మైలిభావముతో చర్చించుటకు తమతమ ప్రభుత్వముల వారికి ఉత్తరువు సంపెదమనిరి.

మ్యాంగు హే కల్లోలము

కామన్సునభలో ప్రశ్నలు

లండన్, జూన్ 18:—చీనాలో పరిస్థితులు అదే ప్రకారమున్నవని తెలుపుచున్నాడు.

మ్యాంకెంజీ హత్య

మ్యాంకెంజీ గారి హత్యకు చీనావిదేశాంగముంత్రి సంతాపమును జూపి విదేశీయులను గాపాడుటకు ప్రత్యేకముగ ఉత్తరువులను బంపితిమని బ్రిటిషురాయబారికి తెలియజేసెను.

చంగుకియంగులో విషమావస్థ

మ్యాంగు హే, జూన్ 18:—మ్యాంగు హేలో పరిస్థితులు సందిగ్ధావస్థయందున్నవి. విషాదముగ నున్నది. బ్రిటిషు కాన్సులు లింగ్ గురు దేశమున నుండవలసినట్లును. బ్రిటిషువారి వైసి చాల్లను రవిర్విరి. పిథులందు కొట్టిరి. ఏషియాటిక్ పెట్రోలియం కంపెనీ పరికరములన్నిటినీ టీతో యుద్ధనాక కాపాడుచున్నది.

స్వాతంత్ర్యగూడ నాకాసమై విస్తరించు ననుచున్నాడు. హ్యాంకెంజీలో సెన్యుడిగ నుండుటచే పాలిటాకు అను యుద్ధనాక న్యాకెంజీకు పోవుచున్నది.

మ్యాంగు హే రాయబారములు టచెడు

మ్యాంగు హే, జూన్ 18:—భిన్నాభిప్రాయములచే చీనాప్రతినిధులకును, రాయబారిలకును రాయబారములు చెడినవి.

లండన్, జూన్ 17:—ఈకల్లోలము ఉత్పత్తినిగూర్చి ఇంగ్లండులో పారబాటు బడుచున్నాడు. పార్లమెంటులో జేసిన ప్రశ్నలను జూడ, పారబాటుపడుచున్నట్లు చెలియుచున్నది. విదేశీయులయంత్రియవుకూలీయసంప్రక్షిణి దీనిని సంబంధములేదు. ఇదంతయు రాజకీయకుతంత్రములచే గల్గెను.

కామన్సు సభలో చర్చ

ను మ్యాంగు హేవిషయమై బ్రిటెన్ లోగాను ప్రారంభించిరి. చీనాపరిస్థితుల ఘోరమును వ్యక్తీకరించిరి. ప్రభుత్వము వారు తమతోడీద్రజలను గాపాడుట విధ్యుక్తధర్మము. దీని మీద కార్యకర్షణల సహాయము ఆధారపడియున్న దనిరి. పార్లమెంటుకు చిక్కులే ఈకల్లోలమునకు కారణ మనుచున్నాడు. కాని అన్యాయముగ కాల్పులచే వ్యవహారము విషమించెననిరి. బ్రిటను పెట్టుబడిదారలపక్షమునే బలపరుచు చున్నదినిరి. పార్లమెంటుపరిస్థితులు ఆదర్శములగ నుండవలసినయి

బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు ఇదివరకు జేయుచున్నట్లే పరిస్థితుల సభివృద్ధిచేయుటకు ప్రయత్నించుచున్నారనియు, కాని అసలు కారణము చాల లోతుగ నున్నదనియు చాంబర్లెనుగారు ప్రభుత్వము నిచ్చిరి. చీనా సామ్రాజ్యములో జేసిన కొన్ని దేశములందు ప్రభుత్వ మేలేదు. ఇచట అసంతృప్తి ప్రబలముగ నున్నది. వాషింగ్టనులో అంతర్జాతీయ సహకారమును సుహృద్భావమును జూపెదమని అభ్యయము నిచ్చిరను ఈసంతృప్తిచే ఎవరను ఏమిచేయుటకును విలుతకుండెను. కాల్పులచే తొందరపడి అజ్ఞాపించి జేచినదియు, పోలీసు స్టేషనులలో నన్న ఆయుధములకు స్టేషనుకు ప్రమాదముగ వినినపుడు మాత్రము ఉత్తరువు జేసితిమనిరి. దేశములో సక్రమపరిస్థితులను నిలుకడగ జేయుట కెంతయో ప్రయత్నించుచున్నారమనిరి. వాషింగ్టనులో నూచించిన చీనాసంకముల సభను త్వరలో సమావేశపరుచుటకు అందరితోడను ఆలోచించవలెననిరి. చీనాలో ఉన్న ప్రభుత్వముల సుహృద్భావముతో న్యాకపరిపాలనమును చీనాలో ప్రవేశపెట్టగలమనిరి.

రాయబారములు చెడుట

మ్యాంగు హే, జూన్ 19:—రాయబారములను జరుపుట కంపబడినవారికి చీనా ప్రతినిధులను భిన్నాభిప్రాయములు బయలుదేరుటచేతను అసలు అనుకొనని విషయములను చీనా ప్రతినిధులు ప్రస్తావించుటచేతను వారు పికింగు తిరిగి పోవలసినట్లును. అచట అంతయు ఆలోచించబడును.

పోలండు - జకోస్లావియానమస్య

లండన్, జూన్ 19:—ఒకజేత జర్మనీతో తగవుచున్న పోలండు, జకోస్లావియాకు సహాయమునర్పిటకు సైన్యములను తొలగించిన ప్రదేశమునందా ప్రాంతసైన్యములను బంపు అధికారమున్నదని ప్రత్యేకముగ జెప్పజేసిన జర్మనీకి ప్రాంతు పెహ్యులిజీ ప్యాక్సు ప్రభుత్వము నిచ్చినట్లు తెలుపలేదు. అట్టి హక్కు ఉన్నదనే అనుకొనవలెనట. వైసులో బ్రిటిషువారి బాధ్యతెంతవరకుందో చాంబర్లెనుగారి లేఖలలో జూడనగును. ఇద్దరిలో ఎవరైనను తమకగాయదాను మగ్గవర్తుల పరముగ పరిష్కారము జేసికొననిచో పైఅభ్యయములు అమలుజరుగునని విలేఖరులు దెలుపుచున్నాడు.

పదచ్చుతుడగు

హుసేను రాజుగారు

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతి)

లండన్, జూన్ 19:—హుసేను గారు బైరెన్ కేగి నటులను అనుబంధింపు ప్రభుత్వమువారు వాసంధిమేర్పరిచిరనియు తెలియుచున్నది.

జర్మను సెక్యూరిటీ

లండన్, జూన్ 19:—జర్మనీ విశ్రమంజుటికి జరిగిన ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములనే గాక ప్రాంతు, క్రేటు ట్రిబునలకు జరిగిన ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములను ప్రకటించిరి. సంగతులు నుముఖముగనే జరుగుచున్నవని యంగీకరించుచున్నాడు. ఇంగ్లండు, ప్రాంతు, ఇటలీ, బెల్జియం, యూనైటెడ్ స్టేట్సుగలిగిన పంచాయతీ ఒడంబడికను చేసికొనలేనని జర్మనీ మొదట నూచించెను. ఇతర ప్రభుత్వములతోగూడ ఇట్టి ఒడంబడిక జేసికొనెదమనిరి. ప్రస్తుతమున్న వైసు రాష్ట్రీయప్రతిపత్తిని గాపాడి నిలబెట్టెదమని అభ్యయము గావలెననిరి. ప్రాంచి ఏర్పాటులనుగూర్చి అస్టిక్ చాంబర్లెనుగారు ప్రాంతుకు చెలియజేసిరి. సంధి ఒడంబడిక విరోధముగ ప్రపంచవారసునియు అందుచేతనే వైసు ప్రవేశపు బాడంబడికను సంతకము జేయని ప్రభుత్వములతో ఈఒడంబడికను జేసినవారమనియు, కాని పంచాయతీపరిష్కారముల కంగీరించెదమనియు, జాతిసమితికి దీనివలన మార్పురాగూడవనియు నుడివిరి.

బ్రిటిషువారి యభిప్రాయము

తరువాతరి లేదని జర్మనీకిని జర్మనీ ఇరుగుపొరుగు వారి కిని జరిగిన పంచాయతీఒడంబడికలను వానించెదమని ప్రాంతు ఇచ్చిన అభ్యయమును అనుసరించి ప్రాంతు చర్యను దీక్షింపకుండుటకు ఒడంబడిక జేయలేదని అంగీరించుచు బ్రిటుండు గారితో అస్టిక్ చాంబర్లెనుగారు చెలియజేసిరి.

వృత్తాంతలేఖలు

గండివాడ

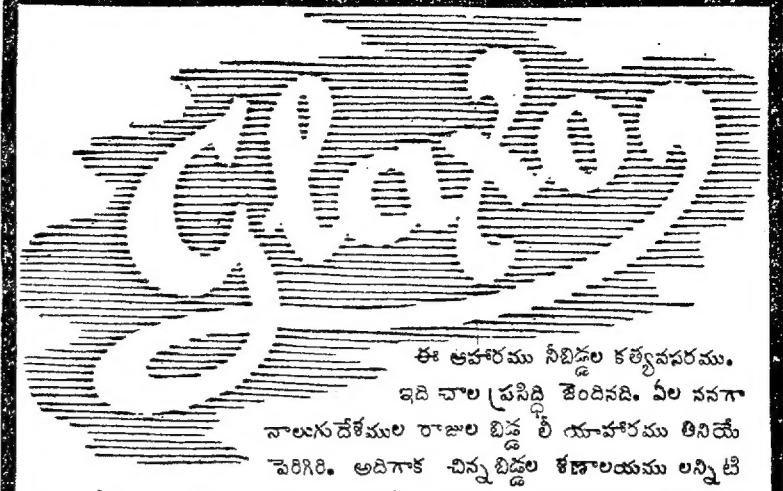
(ఒక విలేఖరి)

డి. వి. సుబ్బారావుగారికి నాట్యకళానిధియను
విరుద మొనంగుట

కొన్నిరోజులనుండి మా గ్రామములో బందరు ఇండియన్ డ్రమేటిక్ సంఘమువారు నాటకములను ప్రదర్శించుచు న్నున్నారు. కడచిన సోమవారము చిత్రనళియను ప్రదర్శించిరి. ప్రేక్షకులు చాలామంది విచ్చేసిరి. నలునిపాత్రను ధరించిన శ్రీ డి. వి. సుబ్బారావుగారును దమయంతి పాత్రను ధరించిన బి. వెంకటేశ్వరరావుగారును అద్భుతమగు పైపుణ్యము చూపించిరి. సుదేవుడు, ఋతుపర్ణము, మున్నగుపాత్రలు ధరించిన వారును-బొచిర్యూను-చక్కగ పోషించిరి. శ్రీ జంధ్యాల శివస్వామిగారు పద్మముతో, శ్రీ సుబ్బారావుగారిని ప్రశంసించుచు! నాట్యకళకు భరతఖండమే - జన్మభూమియనియు కొందరు "యనని కా" కళారాది" పదములు సంస్కృత నాటకములందు గనుపట్టుటచేసి, ఈరానుజేతమునుండి ఈకళ మన జేతమునకు వచ్చినదని చెప్పుదురు. కాని పాణినీయము మున్నగు పురాతన గ్రంథములందు- ఈకళకు సంబంధించిన శబ్దములుం గూటచే ఈవాదము చెల్లదనియు, సంగీతముగూడా, నాటకమునకు తగుమాత్ర ముండవలయుననియు- నుపన్యసించిరి. ఈ గ్రామములకు శ్రీ సుబ్బారావుగారికి "నాట్యకళానిధి" యను "విరుద మొనంగిరి" ఈ యూరి ప్రేమనుకూర్చు గారు, శ్రీ సుబ్బారావుగారు ఈమారు పరిశీలనద్రాపాత్ర నభినయించు నపుడు బంగారుమెడలు ఇచ్చెదనని చెప్పిరి.

తిరుక్తుని
(స్వకీయవిలేఖరి)

బోర్డుస్కూల్ ప్రాతవిద్యార్థులసంఘ వార్షికోత్సవము
జూన్ 18:-ఈయూరియందలి తిరుక్తుని బోర్డుస్కూలు ప్రాతవిద్యార్థుల సంఘముయొక్క ప్రథమవార్షికోత్సవము 15-6-25వ తారీఖు సోమవారమునాడు శ్రీయుతులు బి. మనిస్వామినాయుడు బి. ఏ., బి. ఎల్., ఎం. ఎల్. సి. (చిత్రూరు జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షులు) గారి యాజమాన్యముక్రింద జమాపహముగ జరుపబడినది.
ఆనాడుయము 8 గంటలకు సీయూరిపర్వతముమీది, శ్రీ సుబ్రహ్మణ్యస్వామివారి కోవెలయందు "సహస్రనామార్చన" పూజలు గావింపబడి విద్యార్థుల నేకులు కోవెలకేగి శ్రీ స్వామివారికి బ్రామిలిరి. మధ్యాహ్నము 2½ గంటలకు ప్రైసంఘముయొక్క కార్యనిర్వాహకవర్గ సమావేశము జరిగినది. సాయంత్రం 4 గంటలకు సభాధ్యక్షులగు శ్రీ నాయుడుగారికిని సీయూరగల బోర్డుమిట్టస్కూలు యుపాధ్యాయులకును యూరిలోని మరికొందరు ప్రముఖులకును విద్యార్థులకును సుమారు నూరుమందికి సంతృప్తిగ ఉపాహార విందు జరిగెను. తదుపరి జరిగిన మహాసభలో అగ్రస్థాన ములంకరించినట్టియు తాను నొక ప్రాతవిద్యార్థియై, నా విద్యార్థులసంఘమునకు యావజ్జీవ గౌరవసభ్యులుగా నెన్నుకొనబడిన శ్రీ మనిస్వామి నాయుడుగారికిని, సంఘాధ్యక్షులుగ నెన్నుకొనబడిన సీయూరిలోని బోర్డు మధ్యమపాఠశాల హెడ్మాస్టరువారగు శ్రీమాన్ డి. వేదాంతాచార్యులు బి.ఏ., ఎల్.-టి, వారికిని కరతాళధ్వనుల మధ్య పుష్పమాలలనైచి మిగుల గౌరవించిరి. సభాధ్యక్షులగు శ్రీ నాయుడుగారు సంఘసత్వకతను అందలి లాభములను నిరూపించుచు, బీదవిద్యార్థుల వేతనముల కని పెద్దమొత్తమును సమకూర్చి తద్వారా విద్యార్థి వేతనములొసంగి ఆనరించిన సీయూరి ప్రస్తుతపు మధ్యమపాఠశాల ఉన్నతతరగతి పాఠశాల హైస్కూలు కాగలదనియు; ఎల్ల వారును భారాళముగ చందాల నీయవలయునని కోరి, భావయుతముగ మాట్లాడగనే, విద్యార్థిమాలలగు కొందరు మహోదయులు అప్పడే సభా ముఖంబున 102 రూపాయలకు వాదనములు గావించిరి. ప్రతి సంవత్సరము దీపావళి మున్నగు పర్వదినములలో సేవధర్మమునలించి ధనమును సేకూర్చి మానవసేవ జేయుటకును నాకు నిర్ణయించిరి. అటువేమక సంఘ కార్యదర్శియగు శ్రీయుత సి. ఆర్. రాఘవశెట్టి, బి. ఏ. గారు

ఈ ఆహారము సీబిడ్ల కల్పవనము.
ఇది చాల ప్రసిద్ధి కెందినది. ఏల ననగా నాలుగుదేశముల రాజుల బిడ్డలీ ఆహారము తినియే పెరిగిరి. అదిగాక చిన్న బిడ్డల కణాలయము లన్నిటిలోను దీనిని వాడుచున్నారు. గ్లాక్సో ఆహారమును తిని పెరిగిన బిడ్డలందరును చాల ఆరోగ్యముగాను ఖులాసాగాను ఉందురు. ఏమి కారణము? బిడ్డకు బలమును పుష్టిని యిచ్చుటకై కావలసినవస్తువు లన్నియు సీఆహారములో నున్నవి. ఇది పరిశుభ్రమైనది. ఎట్టి అపాయమును గలిగింపదు. దీనిని తినిన బిడ్డలకు ప్రేగుల సంబంధమైన వ్యాధులు, క్షయ మున్నగువ్యాధులు రావు. మామూలు పాలవలన నట్టివ్యాధులకు బిడ్డలు పాలుగుచున్నారు. డాక్టరుల నడుగుడు.

ఇంటి "THE VITAMINE MILK FOOD" స్వేయన
రాజుగారి క్రేస్తమైన పాల ఆహారము రాజుగారి
అదరణను చిక్కిన బిడ్డలకు బలమునిచ్చును. అదరణను
బడసినది. (2) బడసినది.

గ్లాక్సోచే నాలుగురాజకుటుంబముల బిడ్డలు మిక్కిలి జయప్రదముగా పెంచబడిరి
టోకుగా సరఫరాచేయువారు ఆల్ ఫ్రెడ్ యంగు అండు కో., లిమాటెడ్.
(ఇంగ్లాండులో ఇంకార్పొరేటు చేయబడినవి.) తపాలపెట్టె నెం. 40 మద్రాసు. 1886

గత వత్సరపు కార్యనివేదనము [రిపోర్టును] చదివిరి. అప్పుడే సంఘాధ్యక్షములను గూడ మాత్రమే సంవత్సర పరిపాలనా భారము వహించుటకును యెన్నుకొనుట జరిగెను. పిమ్మట అందరునుగలసి వెల్లిన యాయూరగల, కింగ్ జార్జి ఫీల్డు రీడింగరూమువద్ద "భాయాపకమును" దీసికొనుటతో కార్యముసమాప్తి గావింపబడెను. ఆనాటిరాత్రియే సీయూరగల గ్లోరీఫియేటరునందు శ్రీ బి. మనిస్వామి నాయుడుగారి అన్యక్షతక్రింద ప్రాతవిద్యార్థులందరుగలసి చంద్రహాస నాటకమును అరవభావము ప్రదర్శించి ప్రేక్షకుల కానందమును గలిగించిరి.
యాత్రిక పన్ను
ఈయూరినుండి రైలుప్రయాణముచేయు ప్రతియొక ప్రయాణికుని నద్దనుండి షమూలుచేయు యాత్రికపన్ను (పిల్లలింట్లకు) నలన సాలుకు దాదాపుగ 17½ వేల రూప్యములు మా యూరి యూనియన్ బోర్డునకు నవచ్చుచున్నవి. ఈ ఆదాయమునుండి వచ్చు ధనమేగాక ప్రభుత్వమునుండియు రుణముదీసి సీటికొళాయిలపద్ధతి ఈయూరియందురెట్టి ప్రస్తుతముండు సీటి కటవుదీర్చ నుద్దేశించియే యాయేర్పాటు జేసిరిగాన ఈవిషయము యూనియన్ బోర్డువారు గమనించి వెంటనే అట్టి ఏర్పాటులు గావింప బ్రార్థింపబడుచున్నారు.
కుష్మరోగ నివారకసంఘమునకు సహాయము
అఖిలభారత కుష్మరోగ నివారకసంఘమునకు సహాయము గావింపుటకై చిత్రూరులోని శ్రీ లక్ష్మీవిలాస సభవారు యీనెల 20-21 తేదీలు శనివారము ఆదివారము రెండు రాత్రులలోను యాయూరిలోని గ్లోరీఫియేటరునందు అరవభావము నాటకములు ప్రదర్శించి ఏర్పాట్లు గావింపబడి కొందరు త్యాగహీనుతో ధనమును సమూలజేయుట కప్పుడే నాటకపు టికెట్టులను విక్రయించుచున్నారు.
కాలమానము
ఎండలు బహుశీతముగా కాయును నేడిమి సహింపరానిదిగా యున్నది. రాత్రులందును ఆర్ద్రత యెక్కువగానే యున్నది. ఈమధ్య ఉత్తరదేశపు తుపానుసమయమున యిక్కడ బడిన వర్షముచే యూరిలోని బావులకు కొంచెము కొంచెము త్రాగుటకు నీరునచ్చినదిగాని, కంబుపైన విత్తుటకు యిప్పుడు నల్ల మల్లవనరమైనందున రైతు లాతురముతో నాకసమునక జూచుచున్నారు.

ఖద్దరు అభివృద్ధి

ఖాదీప్రతిష్ఠాపనమువారి ప్రకటన

ఈదిగువ సంఖ్యలను బట్టి గత 5 నెలలో ఖద్దరు వాడుక హెచ్చినట్లు తెలియగలదు.

1925 జనవరి	రూ 6648-12-0
ఫిబ్రవరి	6082-11-0
మార్చి	8504-14-0
ఏప్రిలు	18226-8-0
మే	8015-1-0
మొత్తం	57479-4-0

ఈసంఖ్యలనుబట్టి కద్దరకు పూర్వముకన్న యిప్పుడు అభివృద్ధి చెందినదనియు యికముందు చెందగలదనియు తెలియుచున్నది. ఈవత్సరము మొదటి 5 మాసములలో మేము యెక్కువ ప్రచారము చేసియుంటిమి. 1924 సం॥ ఈయందు మాసములసంఖ్య లిట్లున్నవి:—జనవరి రూ 3296-1-0, ఫిబ్రవరి రూ 2705-18-0, మార్చి రూ 2638-0-0, ఏప్రిలు రూ 4125-5-0, మే రూ 3825-5-0, మొత్తము రూ 17585-9-0.
ఈసంఖ్యల పోల్చిజూచినచో యీవత్సరము కద్దరకు విక్రయము క్రిందటేడుకున్న శూడింతలు హెచ్చినట్లు కనబడును. ఈ ఏప్రిలు మే మాసములలో సంఖ్యలు నిరుటి 5 నెలల మొత్తముసంఖ్యను మించియున్నవి. ఈ హెచ్చుదలకు కారణము మహాత్ముని వంగదేశసంచారమే. ఖద్దరునందు అపరిమిత భక్తిగల గాంధీగారి రాకవలన ప్రజలకు దానియం దాపి హెచ్చెను. తెలంగాణలో సగభాగమునందు గాంధీగారు ఖద్దరు విపత్తుల నాటిరి ఇంకనగము భాగము మిగిలియున్నది. అవిత్తులు మొలకలై భాగగా పుష్పించునట్లుగా మనము నీరుపోసి పెంచవలెను.
రాట్నములు నులభసాద్యముగ లభించుటకై ఖాదీవృత్తి స్థానమువారు వివిధజిల్లాలలో కాఖాకార్యాలయముల స్థాపించిరి. అచ్చట రాట్నములు, తత్పరికరములన్నియు విక్రయించుచున్నారు. రాట్నముధర రూ 2.8-0 నాలుకడుక నేర్పుటకు పాఠశాలల నేర్పరచుచున్నారు. మంచి యేటలను తయారుజేయుచున్నారు.

చెన్నపురి బజారుధరలు

1925-వ సం॥ జూను నెల 20-వ తేదీ శనివారము

1. ధాన్యములు

చనియాలు బా 1-కి	ర 80 0 0	మొదలు	కి 2 0 0	మొదలు
బియ్యము బస్తాలు		మొదలు	వరకు	
కుసుమ తెనాలి	ప 48 గలవి ర	18 0 0	15 0 0	
నల్లారి	,, డిటా	15 8 0	17 0 0	
డిల్లి	,, డిటా	16 0 0	18 0 0	
రాగులు బా. 164 బస్తా 1-కి	,,	8 12 0	9 0 0	
శువులు	,,	20 0 0	24 0 0	

2. వస్తుధాన్యములు

కందులు బస్తా 1-కి ర 205	,,	12 8 0	18 8 0	
నెనగలు	,, డిటా	12 0 0	128 0	
నెనగలు	,, డిటా	14 8 0	15 0 0	
మినుములు	,, డిటా	18 0 0	16 0 0	
ఉలవలు ర 164	,,	8 8 0	9 0 0	

3. నూనెవస్తువులు

శువులనూనె బా 1-కి	,,	154 0 0	155 0	
నెయ్యి మ 1-కి	,,	14 0 0	25 0 0	
కొండాపురం నెనగవస్త్రబా 1-కి	,,	55 0 0	60 0 0	
ఇతర ప్రదేశము	,,	50 0 0	58 0 0	
శేరునెనగనూనె గానుగ బా 1-కి ర 186 మినుకనూనె 182				
ఆముచము బా 1-కి	,,	138 0 0	184 0 0	

4. చిల్లరవస్తువులు

చాయకనుపు బా 1-కి	,,	135 0 0		
కూరకనుపు	,,	55 0 0	60 0 0	
మిరపకాయలు (గుంటూరు) బా 1-కి	,,	100 0 0	110 0 0	
గుంటూరు పాయకట్టు నీలిమందు మణుగు 1-కి ర 50,55				
కాగన నీలపాయకట్టు	,,	70,75		
తెల్లము బా 1-కి	ర	85 0 0	45 8 0	
చింతనందు బా 1-కి	,,	40 0 0	60 8 0	

5. ధనుము

వట్ట రకం బా 1-కి	,,	82 0 0	88 0 0	
చదరం	,,	88 0 0	88 0 0	
రవుండు	,,	85 0 0	86 0 0	

6. లోహములు

కొండి 100 కులంబీ	,,	71 0 0	74 8 0	
బంగారము, కులము 1-కి	,,	21 10 0	21 12 0	
నవరము 1-కి	,,	18 10 8		
ఇత్తడి బా 1-కి	,,	258 0 0	256 0 0	
రాగి డిటా	,,	285 0 0	288 0 0	
అస్కాచక్కెర 226 పాకి గలవి		83 0 0	83 4 0	

7. రంగులు అలిజరైను

అవుకృష్ణము 20 డిగ్రీలు	,,	64 0 0	70 0 0	
కొట్టికృష్ణము డిటా	,,			
సింహం డిటా	,,			
గుర్రం డిటా డిటా	,,	67 0 0	68 0 0	

8. దూది

కొండాపట్టుబారువ 1-కి	ర	890 0 0		
పల్నాడు దూది	,,	240 0 0		

9. నూలు

కొయంబట్టు నం 10 1/2 పెట్టె 1-కి	,,	7 8 0		
మధుర నం 12 1/2 పెట్టె 1-కి	,,	5 1 0		
పుష్కర యేనుగ నం 8 1/2 పెట్టె 1-కి	,,	7 4 0		
అహమదాబాదు నం 12 1/2 పెట్టె 1-కి	,,	7 4 0		
కూరయేనుగ నం 20	,,	9 8 0		
జపాన్ నం 20	,,	9 8 0		
,, నం 40 ఏ లేబిలు అయినను	,,	12 0 0		
వడ్డాన్ నం 24 1/2	,,	10 4 0		
14 1/2 క్విలర్ పట్టి	,,	7 6 0		
నం 20 బెన్ని సింహం యీటె	,,	10 8 0		
నం 22 ,, ,,	,,	10 12 0		
నం 12 1/2 బెన్ని సర్కసు	,,	8 8 0		
నం 14 1/2 ,,	,,	8 12 0		

లైఫ్ ఇన్సూరెన్స్ కంపెనీలలో

భక్త మై న ట్టి యు

672

సమయమునకు ఒదుగునట్టి

ఓరియంటల్ లులోనే

భీమా చేయించుకొనుదు.

దీర్ఘ కాలమునుండి

అనేక కౌతాహరలను

విస్తార మైన

మూలధనము గలిగియున్న

గొప్ప పౌందూదేశీయ

భీమాకంపెనీ,

Apply for full particulars to

Oriental Assurance Buildings,

F. E. VAID

} Branch
} Secretary

Post Box No. 8, Madras.

Bangalore Branch:

No. 3, South Parade, Bangalor

Trivandrum Branch:

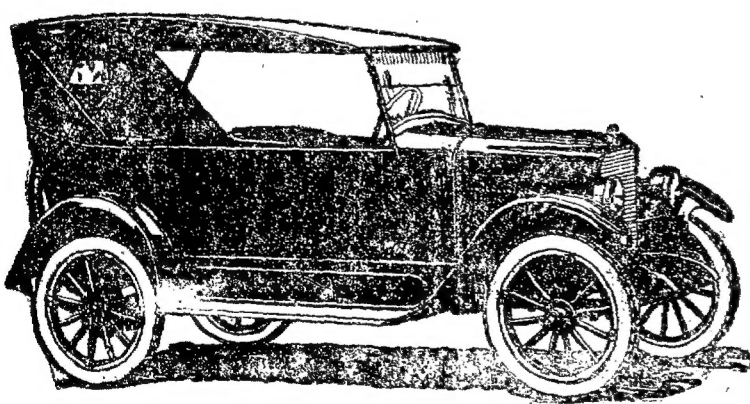
Trivandrum.

ముఖ్యమైన ప్రకటన

క్రొత్త మాదిరి

రంగ్ బి

టూరింగు కారు

పెద్ద ఎంజినుతోను,
మాగ్నెటో ఇగ్నిషన్ తోను
అమర్చబడినది.

తగ్గించబడిన

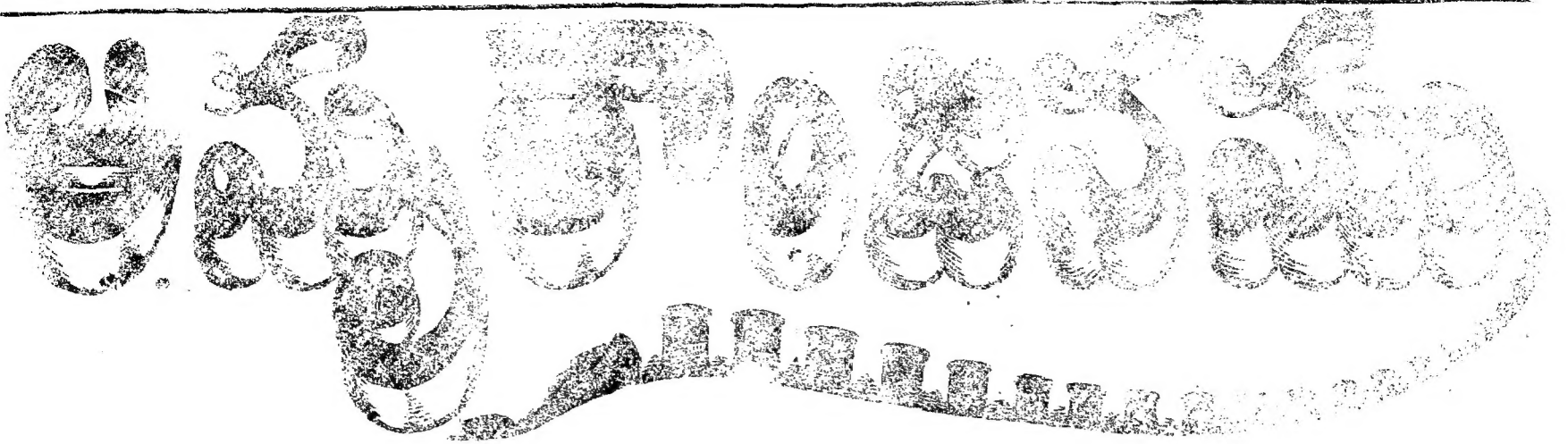
ధర రూ 2990

(ఎఫ్. ఓ. ఆర్. మద్రాసు)

ధరయందు తగ్గుదల కొంతకాలమువరకు మాత్రమే

విజయవాడ:-

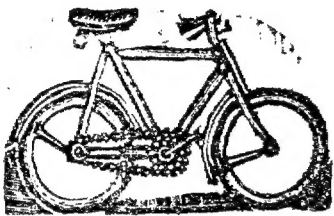
నెస్సర్ అండ్ కో లిమిటెడ్, మద్రాసు.

చక్కనిదబ్బితో నహా సీసా 1-కి రు 0-10-0; డజన్ 1-కి రు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుచెట్టి వీధి మద్రాసు లేక, బొంబాయి.

Rudge-Whitworth
Britain's Best Bicycle

మిక్కిలి సుదృఢమైన బైసికిలును ఉపయోగించుటకు వీలున్నప్పుడు
ఏల మీరు కష్టపడి నడచెదరు

రజ్జీవిట్ వర్తమాడల్ డి లక్సు నెం 8 రు

1 కి ధర రు 190/-

రజ్జీ విట్ వర్త వర్షునెం 1 రు

ధర రు 160/-

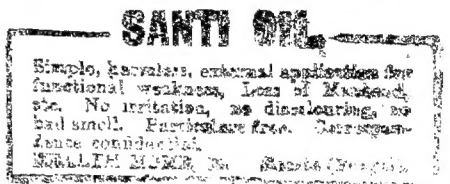
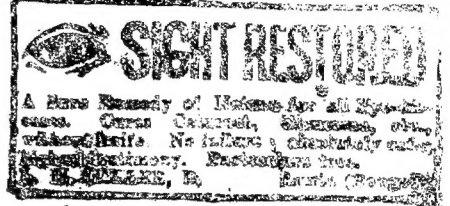
రజ్జీ విట్ వర్త స్టాండర్డ్ నెం 25 రు ధర రు 139/-

ముఖ్యగమనింపు:— సరసమైన లాండర, గంటకూడ ఇనాముగా సరఫరా చేయబడును.

సోల్ ఏజెంట్లు:— ఇంగ్లీషు నైకిల్ మోటారు & ఇంప్రోవింగు కంపెనీ,

బ్రాంచి ఆఫీసు: నెం. 3 మాంటూరోడ్డు.

23, బ్రాడ్వే మదరాసు.

సుందరి తైలము

డబ్బీ 1-కి వెల రూ 0.8-0

ఒక డబ్బీ తైలము విడువక రాచిన ముఖమున ఏర్పడు మొటిమలు మచ్చలు మానును. ముఖము కాంతివారి, నున్న గొ ఆదమువలె ప్రకాశించును. చర్మము వృద్ధుత్వముకలిగి నాజూకు తేరును. ఈ తైలము మంచినవాసన గలిగి మిగడవలె నుండును. అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు - బొంబాయి.

ప్రేంచీ వారి చే కనిపెట్టబడిన గొప్ప ఎలిక్ట్రీక్ గాడినవ్

1531

ప్రపంచమునందుండు టానిక్ లన్నిటిలో గొప్పది

తెలింపు:—“ఎలిక్ట్రీక్ గాడినవ్ నుండియే ప్రతివారూ ప్రతీకలోను ఎడతెగక వ్యాసములు ముడిచి బడుచున్నవి. అందులో తెలుపబడు వార్తలలో ఈ విషయ మైకూడ సహ ముడిచి బడుచున్నది. ప్రతిపట్టణమునందును, దేశమునందును దీనిని గురించియే మాట్లాడుచున్నారు. అద్భుతమైన పుష్టిని, మంచి శక్తిని కలిగించు టానిక్ లలో ఇది మిక్కిలి శ్రేష్ఠమైనది.

తెలిపారిన:— “ఎలిక్ట్రీక్ గాడినవ్ దీనినే గొప్ప జయమును పొందుచున్నది. అట్లు జయముగాంచుట మిక్కిలి న్యాయముగా నున్నది. వ్యాధి కుమర దని వదలి వేయబడిన తెక్కలేని కోగులకు ఇది మంచి ఆరోగ్యమును, పుష్టిని గలుగజేయుచున్నది.

లేక ప్రాణాధారమైనది. ప్రాణెనరు బ్రానుసేక్యా ర్థవారిచే కనిపెట్టబడినది. రేతన్ను, గ్రుడ్లు సంబంధమైన, సెల్సు మిక్కిలి ముఖ్యమైన, ఉదారమైన, అతిపుష్టికరమైన జంతువులయొక్క భాగములనుండి తీయబడినది. ఇది పరలో ఉపయోగించిన వాటికంటెను మిక్కిలి బలము కలది, ఆరోగ్యకరమైనది. లోనకి పుచ్చుకొనుటకు మిక్కిలి

ఈదిగువతెలుపబడిన వ్యాధులకు ఎలిక్ట్రీక్ గాడినవ్ మిక్కిలి అమోఘమైనది

గండమాల, హృద్రోగములు, మెదడు సరముల సంబంధమైన వ్యాధులు, శ్వాససంబంధమైన వ్యాధులు, శ్వేతభాతుపు సంబంధమైన వ్యాధులు, అమెనోరియా, బ్లెనోరియా, డిస్మెనోరియా, ఇండ్రీయ సంబంధమైన వ్యాధులు, గర్భసంబంధమైన వమనములు, హేమరేజ్ (మూత్రనాళము, మెదడు, దంతములు, ఊపిరిశీర్షులు మొదలగు భాగములకు సంబంధించినది) పాండురోగము, బలహీనము, అన్నివిధముల కఠినవ్యాధులు, క్లోరోసిస్, పిచ్చి, జ్ఞాపకశక్తి తగ్గుట, కనినతరువాత నుండు శ్రమ బుడ్డి 1-కి ధర రు 14, 3 బుడ్ల ధర రు 40, వి. పి. వ్యాకింగు ఖర్చులు ప్రత్యేకము.

తగినది. తీపుగాను, మనోహరముగాను నుండును. జీర్ణకోశమునకు ఏలాటితోందర లేక సులభముగా బీర్లమగును. ఆకలిని కలుగజేయునట్టియు, సాధారణమైనట్టియు టానికు లన్నిటికంటెను ఇది శ్రేష్ఠమైనది. నిజముగా ఎలిక్ట్రీక్ గాడినవ్ ఆరోగ్యము, చురుకుదనము, పుష్టి చేరికగలది. అమితముగా పనిచేయుట, బడలిక, ఆయాసము, మాంసమును తినివేయుపుండు, హృదయము లేక మెదడు చెడుట, సరముల బలహీనత, పక్షవాదపు, దేహమంతటను లేక ముఖమునందు మాత్రము గలుగునది, నిద్రలేమి, తలనెప్పి, నాడీవ్యాధి, తుంటిలోని నెప్పి, తిమురు వాయువు, శ్మయరోగము, ట్యూబర్ కులోసిస్, అతి మూత్రము, తిమురు, గొడ్డురాలితనము, నపుంసకత్వము, స్ఫోటకముచే గలుగు వ్యాధులు, ఉబ్బసము, మేహరోగము, పునఃవేపునముయొక్క వాపు లేక ఇన్ ఫ్లు ఎంజా లేక మలేరియా వచ్చినతరువాత తేరుకొనుట.

డాక్టరు లాబర్న్ (జర్నల్ డిలీకంట్) “నపుంసకత్వము, వంధ్యత్వము, కోరోసిస్, స్త్రీలకు గలుగు ఋతుసంబంధమైన వ్యాధులు మొదలగు వ్యాధులకు అద్భుతమైన గుణ మిచ్చుచున్నది. ఈయ వ్యాధికి రాజు వంటిది. టూబర్ కులోసిస్ ను నిర్మూలము చేయకపోయినప్పటికిని వ్యాధి హెచ్చుకాకుండ ఆటంకపరచును. సదరు వ్యాధిచే గలుగు నష్టముల నన్నిటిని ఇది పూర్తి జేయును. నష్టపడిన భాగములను పూర్తి చేయుటయం దిది మిక్కిలి ఖ్యాతి చెందినది. సదరు వ్యాధిచే తేనెతెచ్చి వలెబోలుగా చేయబడినట్టి రక్తనాళముల నన్నిటిని ఇది పునరుద్ధరించును.”

ఇండియా, బర్మా, సిలోనుకు సోల్ ఏజెంట్లు,
మదన్ సన్స్ & కో., కెమిస్టులు
క్రాఫోర్డు మార్కెట్టు బొంబాయి
మద్రాసు డిపో:—వి. ఎన్. ఆర్. మూర్తి & సన్స్, 9, పోప్ హమ్మ, బ్రాడ్వే.